

نخستین گام

(راهنمای عملی آموزش پدران، مادران
و مربیان کودکان نابینا و نیمه‌بینا)

مؤلفین :

شهره فلاح کسمایی

محمد رضا نامنی

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

۱۳۷۴

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۳.....	پیشگفتار
۵.....	مقدمه
	بخش اول
۹.....	هدفهای کلی رفتار
	بخش دوم
۱۹.....	راهنمای معلم
	بخش سوم
۲۵.....	واحدهای کاری مهرماه همراه با روش تدریس آن
	بخش چهارم
۴۷.....	واحدهای کاری آبانماه همراه با روش تدریس آن
	بخش پنجم
۷۹.....	واحدهای کاری آذرماه همراه با روش تدریس آن
	بخش ششم
۱۰۱.....	واحدهای کاری دی ماه همراه با روش تدریس آن
	بخش هفتم
۱۲۱.....	واحدهای کاری بهمنماه همراه با روش تدریس آن
	بخش هشتم
۱۳۹.....	واحدهای کاری اسفند ماه همراه با روش تدریس آن
	بخش نهم
۱۵۷.....	واحدهای کاری فروردین ماه همراه با روش تدریس آن

پیشگفتار

آموزش و توانبخشی کودکان و دانش‌آموزان استثنایی یعنی کسانی که به دلایل خاص ذهنی، جسمی، عاطفی و روانی قادر نیستند از برنامه‌های آموزش عادی و تسهیلات معمول اجتماعی به نحو مطلوب برخوردار گردند، از نشانه‌های پیشرفت و غنای فرهنگ و نظام آموزشی و پرورشی هر جامعه است.

کوشش در جهت شناسایی، برنامه‌ریزی، ایجاد تسهیلات آموزشی و توانبخشی هرچه بیشتر و بهتر، جهت کودکان و دانش‌آموزان نابینا، ناشنوا، معلولین جسمی - حرکتی، ناسازگاران عاطفی و عقب‌ماندگان ذهنی و... که عمدتاً از مصادیق بارز مستضعفان ذاتی هستند از مهترین وظایف کارگزاران جامعه اسلامی می‌باشد.

باتوجه به این مهم در سال ۱۳۷۰ اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و از آنجا که در سرلوحه اهداف تشکیل این سازمان «طراحی سیستم آموزشی، پرورشی و توانبخشی به نحوی که ناتوانیهای ذهنی و جسمی کودکان و دانش‌آموزان استثنایی جبران شود و اینگونه کودکان و دانش‌آموزان بتوانند پس از گذراندن مراحل تحصیل خود موقعیت اجتماعی و اقتصادی مناسب شرایط خویش را بدست آورند، بچشم می‌خورند».

لذا کتاب حاضر که بحث جامع و کاربردی درخصوص برنامه‌های آموزشی دوره آمادگی دانش‌آموزان نابینا و نیمه‌بینا را ارائه می‌دهد از سوی اداره چاپ و انتشارات این سازمان با همکاری نشر دانا چاپ و منتشر گردید.

امید است این کتاب بتواند برای ارائه بهترین تدریس به عنوان الگویی مناسب در اختیار مربیان آموزشی دوره آمادگی این گروه از دانش‌آموزان استثنایی قرار گرفته و در این راستا گامی در جهت استفاده از تواناییهای نهفته کودک در غلبه بر معلولیت بردارد.

از خداوند منان توفیق نشر کتابهای مشابه را برای سایر گروههای استثنایی مسئلت داریم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

بنام خداوند جان و خرد

مقدمه

با وجود این که پیشرفت‌های سنگین و حیرت‌انگیز در کلیه رشته‌های علوم و گسترش برنامه‌ریزی‌های مستمر در جهت پیشگیری از بروز معلولیت بینایی شده است، آرزوی از بین رفتن کوری و مراحل مختلف آن در بدو تولد و با اندکی پس از آن به جز در مواردی نادر هنوز محال و غیرممکن به نظر می‌رسد.

روبرو شدن والدین با نوزاد نابینا یا کودکی که در ماه‌های اولیهٔ حیات، دیده‌خورد و از دست می‌دهد و یا در دوران آغاز زندگی معلولیت بینایی وی آشکار می‌گردد، بدون شک به علت عدم آگاهی از چگونگی برنامه‌های آموزشی و توان بخشی آنها نگرانی‌های فراوان به بار می‌آورد. به ویژه آنکه تاکنون برای آموزش‌های دوره‌نوزادی، کودکی و سال‌های پیش دبستانی این عزیزان هیچ گونه برنامه‌ریزی مدوّن و مشخصی در نظر گرفته نشده است و تعلیم و تربیت آنان و راهم‌یابی خانواده‌هایشان دربارهٔ مسائل نابینایی بدست فراموشی سپرده شده است. همگان بر این باورند که وراثتی نابینایان در نوجوانی و بزرگسالی ناشی از فقدان تعلیم و تربیت صحیح و به موقع دوران کودکی است، به همین لحاظ آموزش‌های پیش دبستانی برای این گروه از کودکان حائز و واجد اهمیت فزوانی است.

عدم آگاهی اولیا در جهت هدایت این کودکان به دوره‌های پیش دبستانی و عدم آگاهی مربیان به اهمیت این آموزش‌ها در دورانی که از نظر عاطفی، روانی، جسمی و شخصیتی کودک اهمیت به‌سزایی دارد می‌تواند عامل اختلالاتی مضاعف چون کندذهنی، فراموشی، ضعف فزوانی بدنی، عدم قدرت تمرکز در ادراک و بیان، رفتارهای نابهنجار و نامناسب اجتماعی گردد.

بلاشک انتظار اصلاح کامل مراتب یاد شده در دورهٔ دبستان و مدرسه هم امکان‌پذیر نخواهد بود و موجهات عقب‌افتادگی و افت تحصیلی و اجتماعی اینان را در آینده فراهم خواهد کرد.

بخش اول

هدفهای کلی و رفتاری

- ۲- اعضاء منفرد بدن را بشناسد.
- ۳- نحوه نظافت فردی و نگهداری از اعضاء را بیاموزد.
- ۴- افراد و بستگان نزدیک خویش را بشناسد.
- ۵- مفهوم فامیل و غیرفامیل را تمیز دهد.
- ۶- مفهوم دوست و همسایه را بیاموزد.

هدفهای رفتاری

- ۱- نام هر یک از اعضاء بدن خویش را بیان کند و بازگو نماید از هر عضو چند تا دارد.
- ۲- قادر به تمیز کردن دستها و صورت خود باشد.
- ۳- نام و نام خانوادگی خود را بازگو نماید.
- ۴- نام پدر، مادر و... را بیان نماید.
- ۵- افراد خانواده خود را نام برده و نسبت آنها را توضیح دهد.
- ۶- قادر به تقسیم بندی اعضاء بدن به ۳ قسمت اصلی سر، تنه، پاها و دستها باشد.

فصل سوم: خودیاری

هدفهای کلی

- ۱- با مفهوم شستشو و بهداشت فردی آشنایی یابد و به اهمیت آن پی ببرد.
- ۲- مرتب و منظم کردن لباسهای خویش را مورد توجه قرار دهد تحت عنوان آراستگی به شانه کردن موها، تمیز نگاه داشتن ناخنها و کفشهای خویش اهمیت دهد.
- ۳- طریقه پوشیدن کفشها و لباسهای خویش را بیاموزد.
- ۴- به اهمیت بازگرداندن وسایل به محل و حالت اولیه پی ببرد.

هدفهای رفتاری

- ۱- قادر به مسواک زدن باشد.
- ۲- بتواند دست و صورت خویش را بشوید.
- ۳- بتواند لباسهایش را به تن نماید و در موقع لزوم درآورد و در محل مناسب کمد قرار دهد.
- ۴- قادر به بستن بند کفش و... باشد.
- ۵- قادر به استفاده از حوله و دستمال و صابون، شانه باشد.
- ۶- بتواند با قاشق و چنگال غذا بخورد.

مناسب بروز دهد.

- ۳- انعکاس صدا در محیط‌های باز و بسته و خالی را از هم تمیز دهد.
- ۴- خوب گوش کردن را بیاموزد.
- ۵- صداهای حیوانات، طبیعت را تشخیص دهد و نام ببرد.
- ۶- بهداشت و نظافت و نکات ایمنی اندام شنوایی را رعایت نماید.
- ۷- قادر به تنظیم صدای خویش نسبت به نیاز و اطرافیان باشد.
- ۸- قادر به تشخیص صداها از طریق گوش کردن به نوار ضبط صوت باشد.
- ۹- جهت صدا را تشخیص دهد و موقعیت حرکتی خویش را نسبت به آن تنظیم کند.

ج) حس بویایی هدفهای کلی

- ۱- اندام حس بویایی را بشناسد.
- ۲- با شناخت بوها قادر به یادآوری خاطرات باشد.

هدفهای رفتاری

- ۱- فاصله خویش تا منبع بو را تشخیص دهد.
- ۲- با استفاده از بو به شناخت موقعیت بپردازد.
- ۳- بهداشت و اهمیت بویایی را حفظ نماید.
- ۴- با استفاده از بو اجسام را نام ببرد.
- ۵- قادر به تفکیک و تمیز بوها از یکدیگر باشد.

د) حس چشایی هدفهای کلی

- ۱- با اندام حس چشایی آشنا شود.
- ۲- مقدار مناسب استفاده از هر مزه را بدانند.
- ۳- تفاوت بین غذاهای بی مزه و مزه‌دار را تشخیص دهد.

هدفهای رفتاری

- ۱- مواد پخته و خام را تمیز دهد.
- ۲- گرمی و سردی مایعات را تمیز دهد.
- ۳- از چشیدن مواد ناشناخته خودداری نماید.
- ۴- قادر به تفکیک مزه‌ها از یکدیگر باشد.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

هدفهای کلی

- ۱- جهت‌گیری حس لامسه در تشخیص دایره‌های برجسته.
- ۲- جهت نقطه‌ها را بشناسد.
- ۳- موقعیت مکانی هر یک از نقطه‌ها را درک نماید.
- ۴- با لوح و قلم آشنایی یابد.
- ۵- تفاوت نقطه‌ها را در خواندن و نوشتن درک نماید.

هدفهای رفتاری

- ۱- شمارش ۶ دایره مشابه و هم اندازه را بازگو نماید.
- ۲- ۶ دایره مورد نظر را با نظم مشخص در کنار هم قرار دهد.
- ۳- قادر به کاهش و افزایش هر یک از نقطه‌ها در موقعیت مکانی ۶ نقطه باشد.
- ۴- باز و بسته کردن لوح را بدون کمک دیگران انجام دهد.
- ۵- کاغذ را به طور صحیح در لوح قرار داده، ثابت نماید.
- ۶- قادر به جابه‌جایی لوح در روی صفحه باشد.
- ۷- توانایی شمارش سطرها را داشته باشد.
- ۸- قلم را به طور صحیح در دست بگیرد.
- ۹- بتواند با استفاده از لوح و قلم بر روی کاغذ اثر بگذارد.
- ۱۰- توانایی استفاده از دو دست خویش را جهت خواندن داشته باشد.
- ۱۱- کارتهای نوشته شده توسط آموزگار را بخواند.
- ۱۲- مانند نمونه ارائه شده بنویسد.
- ۱۳- نوشته‌های خویش را بخواند و تصحیح نماید.

فصل نهم: ریاضی و مفاهیم وابسته به آن

هدفهای کلی

- ۱- جهات اصلی را بشناسد.
- ۲- با مفاهیم ذکر شده در واحدها آشنایی یابد.
- ۳- با تعداد و مفاهیم مختلف اجزاء آن آشنا شود.
- ۴- مفهوم اعداد را از صفر تا ۹ بیاموزد.

بخش دوم

راهنمای معلم

این زمینه می‌پردازند. اگر مراقبشان نباشیم دچار درگیرهای عاطفی می‌شوند و با رفتار و حرکاتی چون گوشه‌گیری، در خود فرو رفتن، ناخن جویدن، انگشت در بینی کردن، انگشت روی چشمها قرار دادن، حرکات پاندولی و گردشی به بدن دادن، تکان خوردنهای بی‌جهت، بهانه جویی کردن، ناسازگاری و خشم از خود بروز دادن... عکس‌العملهایی نشان می‌دهند. کودکان ۶ ساله در برنامه‌ها و فعالیت‌های تحرکی بسیار پر انرژی هستند و به شکل‌های گوناگون علاقه‌مند به تخلیه انرژی می‌باشند لکن نتیجه فعالیت چندان برایشان اهمیتی ندارد باید آنها را به محیط پیرامون خویش به گونه‌ای آشنا کنید که احساس امنیت در حرکت را داشته باشند. انحصار طلب و خودمدارند در بازیها و برنامه‌های گروهی مسئولیت‌پذیری فراوان دارند لکن به تصور اینکه قادر به اجرای این مسئولیت نیستند، از شرکت در بازیها خودداری می‌کنند. همواره به علت نقص بینایی نگران عدم پذیرش در بازیهای گروهی هستند. با نگرشی اجمالی به مراحل رشد جسمی، هوشی و شکوفایی استعدادها با القوه این کودکان در سنین پیش‌دبستانی به اهمیت نقش آموزشهای ویژه در خانواده و واحدهای آموزشی پیش‌دبستانی در جهت تعلیم و تربیت این کودکان می‌توان پی برد و به ضرورت تشکیل چنین مراکزی با برنامه‌های مشخص و تجهیزات ویژه مورد نیاز کودکان استثنایی و تأمین فضای مناسب و وسایل آموزشی و کمک آموزشی دقیق و حساب شده تأکید می‌شود.

دوره پیش‌دبستانی سریعترین مرحله رشد جسمی و روانی کودک است بطور مداوم قوای حسی - حرکتی - ذهنی وی افزایش می‌یابد. زمینه‌های تازه‌ای برای اکتشاف و تجربه بدست می‌آورد. شدیداً کنجکاو است. به کلمات و زبان به سرعت مسلط می‌شود ولی هنوز مدت زمان تمرکز و توجهش کوتاه است و هنوز بین تخیل و واقعیت در نوسان است به همین دلایل است که از کلام آهنگدار، از قصه‌هایی که قطعات تکراری کوتاه دارند لذت می‌برد. داستانهایی می‌خواهد که در یک نشست کوتاه تمام شود. کتابهایی می‌خواهد که در آن صحبت از اشیاء محیط اطراف او، جانداران و گیاهان آشنا باشد. در جزئیات دقیق می‌شود و هر قدر مطالب به طبیعت نزدیکتر باشد نکات تازه و بیشتری را کشف می‌کند. جنسیت برایش مطرح می‌شود بتدریج از شوخی و طنز لذت می‌برد و به دنبال علل وقایع است و حتی سماجت نشان می‌دهد. برای کودکان حتماً کتابهای علمی بخوانید موضوع کتابهای علمی باید از مسائل زندگی آنان و مربوط به تجربه‌های ایشان باشد. اگر کتابها دارای

اجتماعی و جسمی باید ترکیبی از یادگیری مستقیم و غیرمستقیم وجود داشته باشد که آموزش مستقیم از طریق کار با اشیای واقعی در موقعیتهای گوناگون زندگی و آموزش غیرمستقیم با استفاده از کتابهای درسی امکانپذیر است. یک مرحله از آموزش در فضای باز، اردو رفتن است که تجربه‌های زندگی را می‌آموزد و به کودکانی که در محیط‌های محدود زندگی می‌کنند فرصت شکوفایی و آزادی عمل می‌دهد و این امر جهت تجربه زندگی گروهی نیز مفید و موثر است.

۵- افزایش دانش اجتماعی کودک در نکوبین شخصیت وی نقش سازنده‌ای دارد و قابلیت‌های پذیرش جامعه را نسبت به وی افزایش می‌دهد. در این رابطه همکاری و هماهنگی مستقیم برخی از آموزشها بین خانه و واحد آموزشی ضروری است. به کودک بیاموزید که برای فراگیری بیشتر و تقویت و نگهداری ذهنی و افزایش تجربه باید به تکرار آموخته‌های خویش پردازد.

۶- مربیان باید توجه داشته باشند که واحدهای کاری ماهانه بیشتر برای شرکت دانش‌آموزان در برنامه‌های گروهی که پیش‌نیاز آمادگی آنها برای مراحل تحصیلی بعدی است در نظر گرفته شده است لکن در هر زمان که مربی ضرور بداند باید وقت آزاد در اختیار کودکان قرار دهد تا هر یک بنا به ذوق و سلیقه و خواست خویش به فعالیت پردازند. مثلاً کودکی از جعبه علوم استفاده می‌کند و دیگری با خمیر خود را سرگرم می‌سازد. سومی و چهارمی صحبت‌کردن با یکدیگر را ترجیح میدهند و غیره.

۷- باتوجه به این اصل واضح است که «کلیه افراد با یکدیگر از جهت فکری و جسمی همسان نیستند». و با توجه به موقعیتهای متفاوت مکانی و زمانی، تعلیم و تربیت هر کودک فرآیندی انفرادی است. طی مراحل آموزشی در مدرسه کودک راه شکوفایی و رشد خویش را براساس هوش، استعداد و تواناییهای خویش کسب و اخذ نموده و یا بر پایه این توانمندیها که با شناسایی و تربیت مربیان همراه است، مسیر دستیابی به اوج کمال را می‌پیماید.

۸- به کودک بیاموزید که در برخوردهای روزمره تعارفات معمول را در معاشرتها و برخورد با دیگران مدنظر داشته باشند، مثلاً هنگام دریافت هر شیئی یا وسیله‌ای که از دیگران درخواست می‌کنند، بسیار مؤدبانه است که جمله خود را با کلمه لطفاً شروع نموده و پس از دریافت با بیان تشکر، سپاسگزاری خود را ابراز نمایند. کودکان نابینا و یا نیمه‌بینا به علت فقدان دید کافی در هر مکان یا فضایی ممکن

بخش سوم

واحدهای کاری مهرماه همراه با روش تدریس آن

کند که خود بدون مراقبت دیگران می‌تواند به محل‌های مورد نیاز رفت و آمد نماید و این امر اتکاء به نفس و سازش با مکان را در وی تقویت می‌نماید. در این مرحله باید توجه داشت که مسیرهای انتخابی باید کاملاً ایمن بوده و از هرگونه مسئله‌ای که ایجاد خطرات احتمالی نماید عاری باشد زیرا که در این مرحله فقط مسیرهای امن برای دست‌یابی به مقاصد شناخته شده موردنظر است.

توجه:

اولیاء و مربیان بنا به موقعیت محیطی خویش و سن کودک و نیازهای روزمره وی می‌توانند محیط‌های مختلف را به شیوه فوق برحسب ضرورت بیاموزند. او را به دنبال خود نکشید و سعی نکنید که در هنگام حرکت چسبیده به شما گام بردارد بلکه باید در راه رفتن بتدریج احساس استقلال نماید و دست شما فقط راهنمایی برای آشنایی با مسیر است نه تکیه‌گاه. باید در نظر داشت که ویژگیهای رفتاری، هوش، استعداد و یادگیری همه کودکان یکسان نیست و آموزش کودکان استثنایی همیشه با توجه به تفاوت‌های گوناگونی که با یکدیگر دارند به طور فردی انجام می‌شود و نباید انتظار داشت که تمامی کودکان هم سن مشابه یکدیگر آموخته‌ها را فراگیرند و به آنها پاسخ یکسان و همزمان دهند.

در هنگام راه رفتن با او صحبت کنید و از آنچه که در اطراف مسیر قرار دارد برای او حرف بزنید تا با محیط اطراف خود آشنایی بیشتری پیدا کند.

مهارت در الگوهای حرکتی فوق کودک را برای پذیرش برنامه‌های حسی - حرکتی واحد‌های کاری ماه‌های بعد آماده می‌سازد.

و همه دانش‌آموزان بتوانند به طور گروهی در اطراف آن بنشینند کاربردهای مختلفی خواهد داشت از جمله آنکه دانش‌آموزان احساس صمیمیت، دوستی و نزدیکی بیشتری یا معلم خود خواهند نمود. قرار دادن دستشویی کم‌ارتفاعی که هر یک از دانش‌آموزان بتوانند پس از هر بازی و یا قبل از خوردن خوراکیها، با نظارت معلم خود دستهایشان را شستو دهند از نظر آموزشی و بهداشتی بسیار مفید است. وسایل و ابزاری چون دستگیره در ورودی، کلیدها و پرزهای برق، رخت‌آویز، سطل زباله و نظایر آن باید در محل‌هایی نصب شوند و با قرار گیرند که برخی از آنها با توجه به اندازه قد کودکان به راحتی در دسترس آنها باشد و برخی نیز به علت خطرات احتمالی از دسترس آنها دور باشد.

وسایل و اشیاء مورد نیاز که باید با نظم و ترتیب در طبقات مختلف قفسه‌ها و یا طبقات کمدها قرار داده شوند عبارتند از:

- ۱- انواع برگها، شاخه‌های خشک، دانه، کود، خاک، آب‌پاش، بیلچه باغبانی، سطل کوچک، ماسه، گلدان، گل مصنوعی.
- ۲- وسایل بازی تا حد امکان
- ۳- خمیرها و گل‌های مجسمه‌سازی در رنگها و جنسهای مختلف.
- ۴- ناشناخته‌ها
- ۵- قفسه خوراکیها.
- ۶- قفسه کتاب و نوار قفسه.
- ۷- قفسه وسایل و ابزار ویژه کاردستی.
- ۸- قفسه لوازم و پوشاک ورزشی.
- ۹- قفسه‌هایی جهت تقویت و تربیت حواس.
- ۱۰- قفسه وسایل بهداشتی.

ابتدا کودکان را ضمن هدایت به داخل کلاس با درب آن و چگونگی گشودن و بستن آن آشنا نمایید توجه داشته باشید که کودک موجودی پرتحرک، جستجوگر و کنجکاو است و بتدریج تمام وسایل کلاس و اشیاء داخل قفسه‌ها و کمدها را واریسی خواهد کرد پس بهتر است قبل از آن خود شما شخصاً به ترتیبی که لازم می‌دانید و در زمان مناسب در طی مدت این واحد کاری وسایل و اشیاء مختلف را به او نشان دهید جایگاه آنها را به او بشناسانید و موقعیت مکانی مبزها، صندلیها، میز معلم و صندلی آن، رخت‌آویز، سطل زباله و غیره را به او نشان دهید و در ابتدا

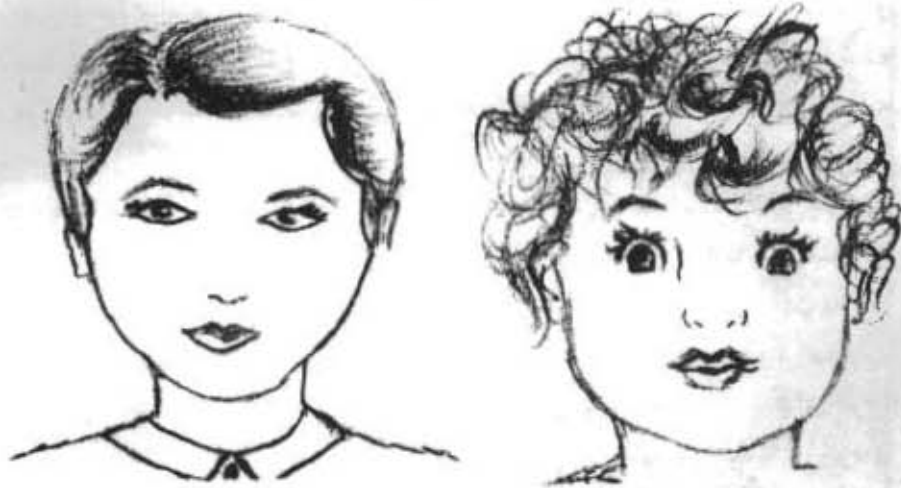
کلاس موجب بی‌نظمی و برخورد آنها با یکدیگر می‌شود سپس معلم، دانش‌آموزان را به نزد خود فرا می‌خواند و آنها را در یک صف پشت سر هم قرار می‌دهد و از آنها می‌خواهد که از کلاس خارج شوند. بچه‌ها بدون مشکل و برخورد با یکدیگر به آسانی از در کلاس خارج و به همان ترتیب دوباره باز می‌گردند. این امر در طی چند روز چندین بار انجام می‌شود تا دانش‌آموزان به طور عملی با اهمیت صف و طریقه قرار گرفتن در آن آشنایی یابند. بهتر است که در نوبتهای اولیه هر دو دست خود را روی شانه‌های نفر جلو قرار دهند تا فاصله خود و نفر جلو را در هنگام حرکت حفظ نمایند. در دفعات بعدی این امر با یک دست انجام می‌شود و آن زمان که به اهمیت قرار گرفتن با نظم در صف و حرکت کردن مرتب پی بردند آنگاه می‌توانند در برنامه‌های منظم صبحگاهی شرکت جویند.

جهت چپ و راست:

یکی از اشیاء کلاس را که به تعداد دانش‌آموزان در قفسه وسایل بازی موجود است (بهتر است وسیله صدادار باشد) در دست راست هر یک قرار می‌دهیم و از آنها می‌خواهیم که همزمان با هم آن دست را که وسیله بازی در آن است حرکت دهند و صدای آن وسیله را بشنوند پس از تکرار چندبار به آنها می‌گوییم که این

کردن آنها به شکل‌های دیگر برای ماه‌های آتی در نظر گرفته می‌شود.

فصل چهارم: تربیت حواس

معلولیت بینایی محدودیت‌هایی را بوجود می‌آورد که به میزان قابل توجهی با تربیت دیگر حواس و تقویت آنها می‌توان موجبات جایگزینی آن را فراهم ساخت. کودکانی که از همان دوره طفولیت و بویژه از دوره آمادگی تحت آموزش‌های توان‌بخشی، دیگر حواسشان چون لامسه، شنوایی، بویایی، چشایی و عضلانی توسط مربیان مجرب تقویت و تربیت می‌شوند در دوران نوجوانی و بزرگسالی در مقایسه با افراد عادی قوتها و توانمندیشان چندان متفاوت نیست و حتی در برخی از موارد از موقعیت اجتماعی مناسب‌تری برخوردار می‌باشند. از این رو با استفاده از شیوه‌های صحیح آموزشی باید هرچه بیشتر و دقیق‌تر در تربیت این حواس کوشید و با به کارگیری وسایل گوناگون امکان جایگزینی دیگر حواس را به جای بینایی فراهم نمود.

الف) حس لامسه

بازی آزاد با مهره‌ها - جداسازی اشکال متفاوت از یکدیگر

تقویت حس لامسه و تربیت آن را با لمس اشیاء بزرگ کلاس مانند میز - صندلی و... شروع نمایید و این امر را تا شناسایی کامل آن اشیاء و اجسام ادامه دهید. تعدادی مهره‌های هم‌شکل و هم‌اندازه در اختیار دانش‌آموزان بگذارید تا آزادانه با

آنها بازی کنند و به گونه‌ای دلخواه روی سطح هموار قرار دهند و با این تمرین بتدریج انگشتانشان در لمس مهره‌ها مهارت می‌یابند. حال می‌توانید با استفاده از دیگر آموزشهای این واحد کاری از آنها بخواهید که برخی از مهره‌ها را با دست چپ و تعدادی را با دست راست بردارند و بگذارند و با برخی از آنها را به دلخواه نزدیک به دست راست و تعدادی را نزدیک به دست چپ قرار دهند. ادامه این تمرین مهارت لمسی را افزایش خواهد داد. حال تعدادی مهره در ۲ شکل متفاوت که از نظر اندازه با هم متناسب باشند به آنها بدهید تا تفاوت ظاهری بین آنها را تشخیص دهند و سپس به تدریج آنها را از یکدیگر تمیز داده و جدا سازند و هر دسته از مهره‌های هم‌شکل را در سویی قرار دهند.

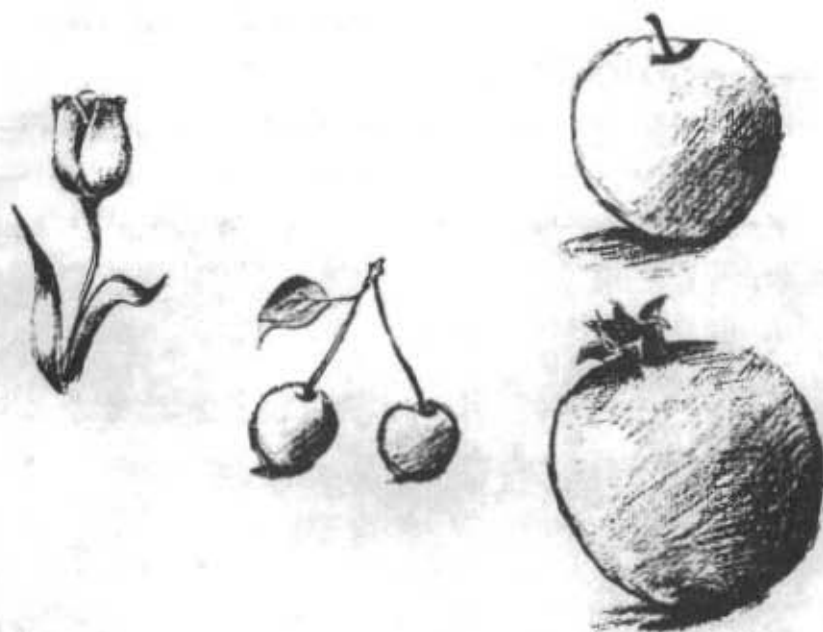

ب) حس شنوایی

صدای مسلم - صدای همشاگردیها، صدای زنگ مدرسه، صدای کارکنان واحد آموزشی، صدای اشیاء موجود در کلاس

بدون شک مهم‌ترین عامل ارتباطی کودک با دنیای بیرون تنی خویش صداست از این طریق است که تمامی خواسته‌ها، احساسات، تمایلات و حالت‌های گوناگون

خوراکیها، میوه‌ها و برخی از گلها و گیاهان از جمله موادی هستند که کودکان با آنها آشنایی بیشتری دارند. مربی باید برای تربیت و تقویت حس بویایی کودک از این امر استفاده نماید و هر روز با همراه داشتن تعدادی از آنها از انگیزه تمایل آنها به خوردن خوراکیها و بویدن گلها و گیاهان استفاده نموده و به تقویت حس بویایی آنها پردازد. جهت نیل به این مقصود هر جلسه یکی از میوه‌ها یا گلها را همراه خود به کلاس بیاورید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و از آنها بخواهید که حدس بزنند که بوی چه چیزی را حس می‌کنند؟ سپس خود پاسخ صحیح را برایشان بازگو نمایید. بعد از آموزش یکی از بوها مفهوم بی‌بورا به آنها بیاموزید. برای این منظور از گلها و میوه‌های بودار و تفاوت آنها با آب استفاده نمایید.

د) حس چشایی

شناخت مزه‌ها، تفاوت بین مزه‌ها - شور - شیرین

بین دو حس چشایی و بویایی رابطه بسیار نزدیکی است تا آنجا که گاهی از یکی بجای دیگری می‌توان استفاده نمود و یا از هر دو جهت تشخیص ماده‌ای بهره گرفت. مربی باید جهت تقویت این دو حس دقت نماید و در ابتدا از موادی استفاده

آن را با وی تکرار کنند و گاه و بی‌گاه صدای خود را کوتاه یا قطع نماید تا بچه‌ها به تنهایی به خواندن ادامه دهند باید از کودکان خواست که داوطلبانه آنچه را که فراگرفته‌اند بیان نمایند این امر به تدریج در روزهای دیگر تکرار شود تا آنجا که همگی آنها قادر به بازگویی قصه‌ها و شعرها باشند. تشویق به موقع آنهاست که زودتر قادر به بازگویی شده‌اند برای ترغیب دیگران بسیار سودمند است.

فصل ششم: معلومات عمومی

شناخت گیاه (گل، درخت، چمن)

شناخت پرنده (صدا، پر، حرکت)

افزایش اطلاعات عمومی کودکان و آگاهی از محیط اطرافشان به آنها کمک می‌کند تا هنگام حرف زدن و ایجاد ارتباط کلامی با دیگران جلب توجه بیشتری نموده و نظر اطرافیان را بیش از پیش به خود معطوف دارند و آنها را برای درک مفاهیم گسترده‌تری در همان زمینه‌های اطلاعاتی آماده‌تر می‌سازد. از این روست که والدین، اطرافیان و مربیان همواره سعی می‌کنند که کودک را به فراگیری مطالب بیشتری ترغیب نمایند و گاه این فراگیری و بازگویی تا بدان حد می‌رسد که موجب شگفتی افراد گشته و ارائه آن به تدریج جنبه نمایشی به خود می‌گیرد.

باید توجه داشت که دانش‌افزایی کودکان باید متناسب با سن و تحولات دوران رشد ایشان تحقق یابد و گرنه کوششها بی‌ثمر خواهد بود. اطلاعات عمومی مناسب با ویژگیهای رشد و سن کودکان در این واحد کاری و در طی مدت مهرماه بهتر است بیشتر دربرگیرنده طبیعت و موجودات آن باشد. درختان، گیاهان و گلها و پرندگان از جمله موارد شناخته شده کودک است که با ترتیبی منظم مربی باید آن را به بچه‌ها بیاموزد.

دانش‌آموزان را به حیاط مدرسه برده و گلی را به آنها نشان دهید و همه بچه‌ها آن گل را ببینند و از نزدیک مشاهده نمایند. سپس آنها را به زیر درختی برده تنه و شاخه و برگ را به آنها نشان دهید و از بچه‌ها بخواهید تفاوت این دو را بیان نمایند و خود نیز به گفته‌های دانش‌آموزان جهت دهید. سپس آنها را به کلاس آورده و یک گل مصنوعی به آنها بدهید و بخواهید تفاوت گل مصنوعی و طبیعی را بازگو نمایند. و خود نیز پاسخ صحیح را بیان نمایید. جهت آشنایی بچه‌ها با نحوه نگهداری گل بهتر است حداقل یک گلدان در کلاس قرار داده شود و مراقبت از آن به عهده

فصل هفتم: مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی

آداب معاشرت، (سلام کردن، در زدن، اجازه گرفتن، نشستن سرکلاس) مهربانی، دوستی و کمک به دیگران

رعایت قوانین

تربیت صحیح کودکان و ویژگیهای رفتاری، اخلاقی آنها و آشنایی با اصول عقاید دینی و آداب معاشرت و احترام به خود و دیگران در تکوین و شکل پذیری شخصیت کودک نقش سازنده‌ای به عهده دارد. پایه و بنیان این امر براساس تعلیم و تربیت صحیح ابتدا از خانواده و سپس در دوران آمادگی به طور کامل‌تر و دقیق‌تر آغاز می‌گردد و در اینجا نقش انسان‌ساز و بالنده معلم است که با بهره‌مندی از روشها و شیوه‌های آموزشی و تربیتی به این مهم پرداخته و از کودکان و خردسالان امروز، نوجوانان و جوانان برومند و سالم و عالم آینده را بسازد.

دوستی، محبت، مهربانی و کمک به دیگران با ایجاد محیطی صمیمی و دوستانه در کلاس و ایجاد ارتباط بین خانواده‌های این کودکان در مدتی نه چندان زیاد به راحتی قابل دسترس است. با والدین آنها آشنا شده ضمن آگاهی از موقعیت‌های مختلف کودک و پیوند بین برنامه‌های آموزشی کلاس و خانه، شما و والدین، اولیا را با یکدیگر آشنا نمایید از آنها دعوت کنید تا در زمانی معین به مدرسه بیایند. آشنایی با دیگر کسانی که فرزندی مانند خودشان دارند از نگرانی و نگرانی آنان می‌کاهد. از چاره‌جوییهای یکدیگر در رفع مشکلات فرزندشان مدد بگیرید و انس و الفت بین آنها موجبات دوستی و مودت بین فرزندانشان را فراهم آورد. شنیدن هر صدا بیانگر مفهوم خاصی است که باید بنا به ضرورت آن آموزش بتدریج با آنها آشنایی یابند و گاه نیز خود ایجادکننده آن باشند دست یابیدن معلم بر روی میز نشانه آرام گرفتن و بی‌سروصدا شدن دانش‌آموزان است. خوردن ضربه‌های انگشت بر درهای ورودی نشانه کسب اجازه ورود است که اجرای آنها نیز به گونه‌ای احترام گذاردن به دیگران و رعایت قوانین است. فراگیرها باید بیاموزند که هنگام ورود به کلاس و یا هر اتاق دیگری علاوه بر در زدن، سلام و روز یا شب به‌خبر گویند و جوابی حال دیگران شوند و به آرامی و بی‌سروصدا به جایگاه خویش نزدیک شده به روی صندلی خویش قرار گیرند. آموزش موارد فوق سهل و آسان است و شاید با چند بار تکرار بتوان بدان دست یافت. لیکن بهتر است

طناب‌کشی:

طناب چندمتری محکمی را انتخاب نمایید و به ترتیب هر دو دانش‌آموز را که تا حدی نسبت به هم دارای قدرت جسمی متناسبی هستند برگزینید. دو سر طناب را به دستشان بدهید و شیوه نگهداری سرطناب و مقاومت درمقابل کشش حریف را به او بیاموزید و بازی را شروع کنید. بسیار مناسب است که برای تعیین نفر برنده زمان مشخصی را نیز تعیین نمایید. برنده این بازی به ترتیب با نفرات دیگر کلاس مسابقه خواهد داد تا سرانجام برنده نهایی مشخص و مورد تشویق قرار گیرد.

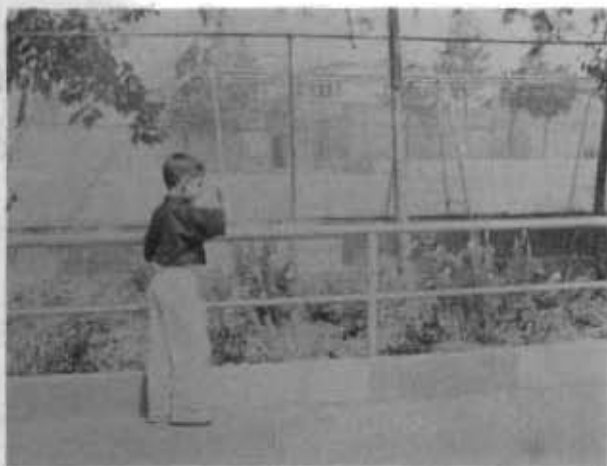

بخش چهارم

واحدهای کاری آبان ماه همراه با روش تدریس آن

حرکت درخط مستقیم ودرجهت صدا:

دانش آموزان در طی بازیهای گوناگون از جمله قطاربازی آموخته‌اند که درحال ارتباط با فرد جلویی دریک صف به طور منظم حرکت نمایند. اکنون باید بتدریج بیاموزند که تمامی حرکات گروهی و فردی خویش را به نظم آورده و به تنهایی درخطی مستقیم و با حفظ تعادل کامل، درمحیط آشنا راه بروند. طناب، نرده و یا لبه‌ای بلند را درنظر بگیرید. دانش آموزان را پشت سر هم ردیف نمایید و از آنها بخواهید که بدون ارتباط با یکدیگر ازکنار آنها بگذرند و به جهت صدای شما بیایند در ابتدا می‌توانند طناب، نرده و یا لبه را لمس کنند ولی بتدریج باید دست خود را از آن رها نموده و درکنار آن حرکت نمایند منتها فاصله کمی از آن داشته باشند. مربی می‌تواند با صدای خود، سوت و یا دست زدن مرتباً این امر را در محیط‌های مختلف مدرسه و به ویژه درحیاط انجام دهد و حرکات ناموزون کودکان را با تذکر اصلاح نماید.

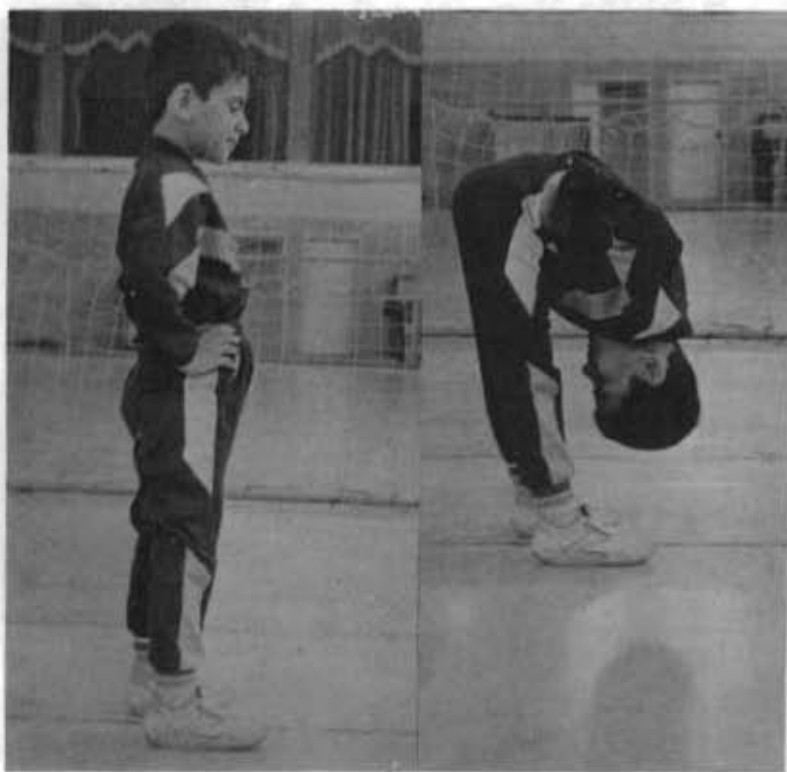
بالا و پایین رفتن از پله‌ها:

بالا و پایین رفتن از پله‌ها همیشه برای کودکان جالب توجه بوده و بیشتر اوقات نیز جنبه سرگرمی و تفریح برای آنها دارد و به همان اندازه نیز اگر روش صحیح بالا و پایین رفتن از آن را نیاموزند و به خطرات ناشی از پرتاب آشنایی نیابند و به چگونگی حفظ تعادل خویش در حین حرکت در روی آنها آگاهی نداشته باشند احتمال ایجاد حوادث ناگوار و آسیب‌های ناشی از برخورد با زمین و لبه‌های پله

از جمله نکاتی است که دانش آموز ضمن فراگیری مطالب دیگر، در این ماه باید با آنها آشنا شود.

ابروها، گردن و شکم:

از دیگر اعضای که باید دانش آموزان طی واحد کاری با آنها آشنا شوند عبارتند از ابروها که تعداد و موقعیت چپ و راست بودن آنها مورد نظر است. گردن علاوه بر اطلاع از موقعیت آن، چرخش به طرف چپ، راست، جلو و عقب همراه با حرکات مختلف بر روی گردن خود کودک، حالت نگهداری آن در هنگام صحبت با دیگران نیز باید به وی آموخته شود، که این امر به تمرین های مکرر و اصلاح خطاهای اولیه نیاز دارد. شکم و موقعیت آن و اهمیتش در رشد افراد مورد نظر می باشد. در اینجا بی‌مناسبت نیست که گاه و بیگاه از پرخوری، کم‌خوری و بدخوری که موجب شکم‌درد و ناراحتیهایی نظیر آن می‌شود مختصر و به طور ساده با دانش آموزان صحبت شود و اهمیت رعایت آنها در سلامتی و تندرستی بیان گردد.

گیرند. سپس با دو دست طرفین کمر کشدار را گرفته، ابتدا پای راست و سپس پای چپ را در پاپوش شلووار قرار داده آنرا بالا بکشند تا آنجا که دم پای شلووار تا میج آنها بالا بیاید سپس بلند شده در حال ایستادن شلووار را تاروی کمر خویش بالا بکشند. مدل ساده‌ای از یک کفش بدون بند را به عنوان وسیله بازی در اختیار بچه‌ها قرار دهید. تا مدتی با آن سرگرم خواهند بود و گاه نیز بنا به عادت سعی خواهند کرد پای خود را در آن قرار دهند پس از آن به آنها بیاموزید که باید کفشها را تک تک به پا نمود. ابتدا دست راست خود را بر دیوار یا لبه‌ای گرفته و پای چپ را از پنجه‌ها وارد کفش نمایند و سپس همین عمل را برای پوشیدن پای راست انجام دهند. آنها باید بتدریج یاد بگیرند که با جابه‌جا کردن و کمی فشار می‌توانند پای خود را در کفش براحتی قرار دهند. برای متمایز کردن کفش چپ و راست بهتر است که برای یکی از آنها علامت و نشانه‌ای در نظر گرفته شود. مثلاً قطعه پنبه یا کاغذ کوچکی در داخل کفش پای راست قرار دهید تا کودک هنگام پوشیدن آن بتواند کفش راست و چپ را از هم تمیز دهد.

مسواک زدن:

خوراکیهایی را در اختیار کودکان قرار دهید که پس از استفاده، دستهایشان کمی بدان آلوده شود و احساس کنند که خرده‌ریزهایی از آن بر روی دستهایشان باقی

با فاصله‌ای کم، قدری بالاتر از سمت چپ بشقاب قرار دهید و او را از محل آن آگاه نمایید تا در هنگام نیاز شخصاً از آن استفاده کند. در هنگام غذا خوردن معمولاً سؤال میشود که چه می‌خواهی؟ یا چه می‌خوری؟ کودکی که از محتویات روی سفره آگاهی ندارد چگونه می‌تواند به این سؤال پاسخ دهد شاید او با حدسیات خویش یا به کمک حس بویایی بتواند نامی را بر زبان آورد ولی آیا بهتر نیست که در مورد غذای روی سفره با او صحبت شود تا او بدین وسیله هم بداند که موجودی روی سفره چیست و هم با نام غذاها آشنایی بیشتری پیدا کند و شاید هم سؤالی برایش پیش آید که مثلاً محتویات درون غذا چیست؟ و بدین ترتیب تمامی غذاهای مایع را سوپ نخواند و تمامی سبزیها را تیره ننماید.

فصل چهارم: تربیت حواس

الف) حس لامسه

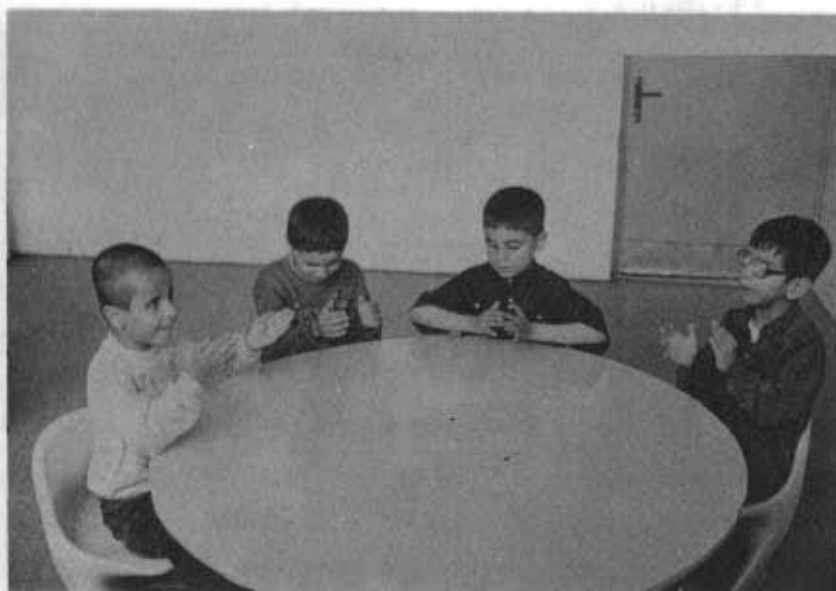
جداسازی ۳ شکل متفاوت، چیدن مهره از چپ به راست و از بالا به پایین، دادن یک الگو و ساخت آن توسط دانش آموزان، آموزش دو مفهوم خیس و خشک، جداسازی اشیاء از یکدیگر.

در این ماه یک مهره با شکلی دیگر به دو مهره قبلی می‌افزاییم و این سه گروه از مهره‌های هم‌جنس و هم‌اندازه را در اختیار کودک قرار می‌دهیم تا کاملاً با آنها آشنایی یافته انگیزه‌های آموزشی در او بوجود آید. پس از حصول اطمینان از آمادگی کودک ابتدا آنها را بدون جداسازی از بالا به پایین و سپس از چپ به راست در کنار هم قرار دهد. در نوبتی دیگر از او می‌خواهیم که این امر را به گونه‌ای انجام دهد که هر سه مهره متفاوت در کنار هم قرار گیرند. و بار دیگر از او می‌خواهیم مهره‌های هم‌شکل را از دیگر مهره‌ها جدا نموده و آنها را از بالا به پایین و یا از چپ به راست پشت سر هم قرار دهد. پس از اطمینان از توانمندی کودک با ثابت نگاهداشتن شکل و اندازه مهره‌ها، جنس آنها را تغییر داده و تمرینهای فوق را تا کسب مهارت کامل ادامه می‌دهیم. در آخرین مرحله دانش آموز با در دست داشتن تمامی مهره‌ها باید بتواند الگوهای ساده ارائه شده از طرف شما را بسازد. مثلاً قراردادن چهار مهره در کنار یکدیگر برای تشکیل یک مربع بزرگ و یا چیدن شش مهره به صورت یک خط مورب و...

فصل پنجم: دقت، درک و بیان

آموزش دو شعر و دو داستان در مورد فصل پاییز

در این ماه جلوه‌های فراوانی از فصل پاییز را در پیش رو داریم. فصلی که انگیزه فراوان برای قصه‌ها و شعرهای ما ارمغان دارد. با بهره‌مندی از ذوق و سلیقه خویش و امکانات و شرایط محیط دو قطعه شعر و دو داستان مناسب را بنا به دلخواه انتخاب نموده و با توجه به رعایت اصولی که در ماه گذشته بدان پرداخته‌ایم آنها را به دانش‌آموزان خود بیاموزید.

فصل ششم: معلومات عمومی

آموزش نام ماههای فصل پاییز، بازدید از یک کتابخانه

در آموزش مطالب مختلف مناسب‌ترین شیوه آن است که در انتخاب زمان مقتضی دقت زیادی به عمل آید. آبان ماه مناسب‌ترین زمان برای آموزش ویژگیهای فصل پاییز و ماههای این فصل است، علائم و نشانه‌های فراوانی در حافظه کودکان

در این آزمایش، سه نفر از دانشجویان روانشناسی در یک اتاق تاریک قرار گرفتند. آنها در حالت خواب عمیق قرار گرفتند و در حالی که در این حالت بودند، به آنها یک سوزن تزریق کردیم. در این شرایط، آنها هیچ واکنشی نشان ندادند و هیچ تغییراتی در ضربان قلب یا فشارخون خود نشان ندادند. این نتیجه نشان می‌دهد که در این شرایط، مغز قادر است تا به اندازه کافی در برابر درد مقاوم شود.

در این آزمایش، ما از یک ماده مخدر به نام پروپوفولین استفاده کردیم. این ماده به سرعت اثر می‌کند و باعث می‌شود که فرد در یک خواب عمیق قرار گیرد. ما در این آزمایش، این ماده را به آرامی به آنها تزریق کردیم و در عرض چند دقیقه، آنها در خواب عمیق قرار گرفتند.

در این آزمایش، ما به آنها یک سوزن تزریق کردیم و در حالی که در خواب عمیق قرار داشتند، به آنها یک سوزن تزریق کردیم. در این شرایط، آنها هیچ واکنشی نشان ندادند و هیچ تغییراتی در ضربان قلب یا فشارخون خود نشان ندادند.

در این آزمایش، ما به آنها یک سوزن تزریق کردیم و در حالی که در خواب عمیق قرار داشتند، به آنها یک سوزن تزریق کردیم. در این شرایط، آنها هیچ واکنشی نشان ندادند و هیچ تغییراتی در ضربان قلب یا فشارخون خود نشان ندادند.

فصل پنجم: آمیزش مهارت‌های ذهنی، اجزای مختلف و اختتامی:

بزئید و بتدریج با بیانی ساده سازنده آن را معرفی کنید ماشینی را مثال بزئید و چگونگی ساخت آن را به سادگی بگویید و سپس دانه‌ای را مثال بزئید و چگونگی رشد آن را در خاک و در روی زمین بگویید و این‌گونه مثالها را ادامه دهید تا آنجا که نوبت به خود کودکان برسد. به آنها بگویید که تمامی موجودات روی زمین که ساخته دست انسان نیست خالق‌ی دارد که همه آنها و ما بنا به اختیار و خواست او موجودیت یافته‌ایم و این خالق نامی دارد که خدایا الله نامیده می‌شود و بر همه ما واجب است که نامش را با احترام بر زبان آوریم و به دستوراتش عمل کنیم تا همیشه از ما راضی و خشنود باشد.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

در این واحد کاری نیز هنوز برای خواندن و نوشتن برنامه‌ای در نظر گرفته نشده است.

فصل نهم: ریاضی و مفاهیم وابسته به آن

مفهوم عدد یک، مفهوم عدد دو، کم شدن و زیاد شدن پس از آموزش یکی یکی. اینک دانش‌آموزان باید با عدد یک و دو آشنا شوند. مهره‌های هم‌شکل و هم‌اندازه را به آنها بدهید تا در داخل مشتشان بگیرند و مشتشان را بلند کنند. آنها را به نام بخوانید و به آنها بگویید که در آن دست مشت شده که بلند کرده‌اید یک مهره وجود دارد. آن را بر روی زمین بینداز. یک صدا از آن شنیده می‌شود. این برنامه را با تمامی دانش‌آموزان انجام دهید. در نوبت یا روز بعد یک ماده خوراکی مانند سیب را به دانش‌آموزان بدهید و از آنها بخواهید که آن را بخورند و به آنها بیاموزید که یک سیب را خورده‌اند. در نوبت بعدی از برخی اندامهای فرد مانند: سر، بینی، دهان و زبان استفاده کنید. مثلاً بگویید با دست راست بینی خود را نگاه دارند و سپس به آنها بگویید که هر کدام یک بینی دارید. زبان خود را بیرون بیاورند به آنها بگویید هر کدام یک زبان دارند و بدین ترتیب در پایان این واحد کاری کاملاً با عدد یک آشنا خواهند شد.

دفعات اولیه چون تعداد بچه‌ها برای خواندن سرود زیاد بوده پس صدای بیشتر و بلندتری به گوش می‌رسید و اکنون که تعداد شما کمتر شده و دانش‌آموزان کلاس‌های دیگر در بین شما نیستند، صدای سرودخوانی شما کمتر شده است. برای نشان دادن کم و زیاد از موارد دیگری چون مصرف شدن خوراکیها، ورود و خروج دانش‌آموزان به کلاس، سوار و پیاده شدن دانش‌آموزان به سرویسها و نظایر آن نیز می‌توانید استفاده کنید.

فصل دهم: بازیها

چی مال چیه، کلاغ پر

از میان انواع بازیها دو بازی را برای این ماه در نظر گرفته‌ایم که با توجه به اهداف آنها می‌توانید از بازیهای مشابه نیز استفاده کنید.

۱- چی مال چیه:

هدف شناخت ارتباط بین اشیا و افراد

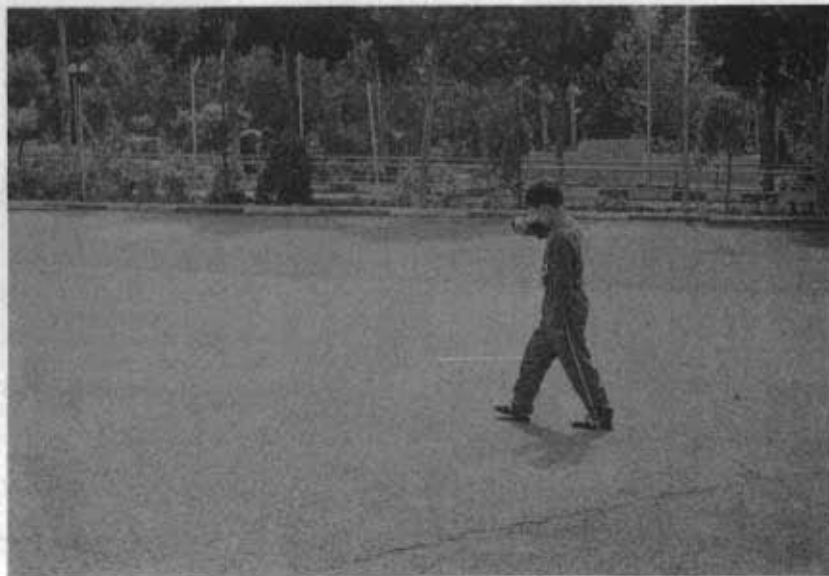
تعداد زیادی از وسایل و اشیا مختلف را که چندان بزرگ و حجیم نباشند انتخاب نموده به طور مساوی در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید. مثلاً کلید، چوب

بخش پنجم

واحد‌های کاری آذر ماه همراه با روش تدریس آن

مؤثری خواهد بود. بنابراین باید شیوه صحیح این حرکات را به وی بیاموزید آنها باید با حیطه حرکتی خویش در محدوده محل جستجو آشنا شوند. در محل شیء مورد نظر با گردش دورانی و با حرکت از چپ به راست دستها و پاها به روی زمین باید به جستجو پردازد و مطمئناً در یکی از این حرکات با آن برخورد خواهند کرد. دقت عمل و تمرکز حواس می‌تواند یافتن شیء مورد نظر را سهل‌تر نماید. البته باید توجه داشت که اشیاء غلطان و مدور ممکن است از محدوده جستجوی کودک خارج شوند؛ بنابراین کودک پس از مایوس شدن از یافتن وسیله خویش باید دامنه جستجو را وسیع‌تر نماید و اگر در چنین حالتی نیز نتوانست به شیء گمشده دست یابد لازم است که او را یاری کنیم. تمرین در این امر بتدریج مهارت او را در زودتر رسیدن به نتیجه مطلوب بالا خواهد برد. کودک باید پس از یافتن شیء مورد نظر آن را با پارچه‌ای تمیز نموده و دستها را که احتمالاً آلوده شده است شستشو دهد. در طی دو ماه گذشته کودکان تا حدودی با طریقه صحیح راه رفتن آشنا شده‌اند. اکنون لازم است به موزونی و هماهنگی حرکات دست و پا و حفظ اندامهای بالایی بدن در مقابل برخورد با موانع و پیشگیری از خطرات احتمالی توجه بیشتری داشته باشند. در اجرای این مهم باید علاوه بر تمرکز حواس و توجه به صداهای اطراف دست راست خود را به طور افقی با فاصله‌ای کم از تنه در جلو خود نگاه دارند تا با اطمینان بیشتری حرکت کنند و احتمال برخورد با دریاها - میله‌ها و افراد کمتر شود.

نشستن گاه و شیرآب و تمیزکردن خود نیستند و به یاری و کمک دیگران نیاز دارند. در خانه مادر، پدر و یا اطرافیان به یاری کودک می‌شتابند. لکن شاید این امر در مدرسه چندان میسر نباشد. لذا بهتر آن است که اولاً در یکی دو هفته اول ورود کودک به محیط‌های آموزشی مادران ارتباط روزانه بیشتری با مدرسه داشته باشند و ثانیاً با هماهنگی خانه و مدرسه بتدریج همان‌گونه که در برنامه‌های واحدهای کاری پیش آمده است کودک را به حد خود یاری برسانیم. کودک تاکنون به موقعیت محلی توالت و قسمتهای داخلی آن آشنایی پیدا کرده است. حال باید به تنهایی بتواند با پای خود کاسه توالت را یافته طوری روی آن قرار بگیرد که شیرآب، آفتابه و شلنگ در دسترس باشد و پس از برخاستن سیفون را بکشد و با مقداری آب در توالت بریزد و سپس دستهای خود را با آب و صابون تمیز بشوید.

نابینایان از همان اوان کودکی چه در خانه و چه در واحدهای آموزشی جهت سهولت و سرعت در دسترسی به اشیاء و وسایل گوناگون باید به نظم و ترتیب عادت کنند و برای وسایل و اشیاء خویش محل و جایگاهی ثابت در نظر بگیرند و یا محل و جایگاهی مستقل و مشخص برای وسایل آنها در نظر گرفته شود تا مجبور به جستجو نباشند و شخصاً در هنگام ضرورت بدون یاری جستن از دیگران بتوانند بدان دست یابند. برای تمرین و آموزش این امر در واحدهای آموزشی می‌توان از کیف آنها شروع نمود، وسایلشان را روی میز بریزند سپس آنها را دسته‌بندی نموده در قسمتهای مشخصی از کیف قرار دهند تا در اثر تجربه دریابند که چگونه در هنگام ضرورت به راحتی می‌توانند به وسایل و خوراکیهای خود دسترسی داشته باشند. بدیهی است امکانات کلاس برای تمرین و عادت دادن دانش‌آموزان بسیار مناسب است. در طی دو ماه گذشته با وسایل و اشیاء داخل کمد‌ها آشنا شده و بارها از آن استفاده کرده‌اند. اکنون دیگر اجازه دهید خود وسایل را برداشته و پس از پایان کلاس از آنها بخواهید که هر یک را در محل پیشین قرار دهند. بد نیست که گاه و بیگاه محل اشیاء را تغییر دهید و سپس دانش‌آموزی را جهت آوردن آن به محل اولیه بفرستید و بگذارید مدتها جستجو کند و حتی ظاهراً بر او خشم گیرید که چرا نمی‌تواند به سرعت و سهولت آن وسیله را بیاورد. تشویق و تنبیه در این امر بتدریج کودکان را به تعیین جای مشخصی برای وسایل ترغیب می‌نماید که بعدها به صورت عادت در خواهد آمد.

و از بالا به پایین و ترتیبی نظیر آن در کنار هم بچینند و در مرحله بعدی تمام مهره‌ها را به صورت افقی در سطریهایی یک در میان یا پشت سرهم منظم کنند و همین عمل به صورت عمودی نیز تمرین شود. تا پایان این واحد کاری از دانش‌آموزان انتظار می‌رود که با تمرین و تکرار آموزش و نظارت شما بتوانند مهره‌ها را یک در میان به صورت افقی و نیز یک در میان به صورت عمودی بر روی لوح مرتب نمایند.

ب) حس شنوایی:

صدای باد - توفان، رعد و برق، صداهای هشداردهنده (زنگها، بوقها، آژیرها) برای توانمندی کودکان در تشخیص صداهای طبیعت، پاییز فصلی بسیار مناسب است. آموزش را ابتدا از اتاق خانه و یا کلاس مدرسه شروع کنید. پنجره را باز کنید صدای برخورد برگها و شاخه‌های گیاهان، صدای هوایی که به شدت از لای درها به داخل اتاق به گوش می‌رسد. حرکت اشیاء و وسایل سبک که در معرض جابه‌جایی هوا قرار می‌گیرند، صدای حرکت یک بادبزن دستی در هنگام جابه‌جایی هوا همگی نمودی از صدای باد است که عملاً می‌توانید آن را برای کودک توضیح دهید. حال اگر سرعت باد به گونه‌ای باشد که بتواند اشیاء بزرگتر را جابه‌جا کرده، شاخه‌های درختان را بشکند، گرد و خاک فراوان به پا کند، درها و پنجره‌ها و شیروانی‌ها را محکم به هم بکوبد و سرعت راه رفتن را کاهش دهد توفان نامیده می‌شود. آموزش این مفهوم نیز با توجه به تغییرات این فصل امری سهل و آسان است. از آنجایی که ممکن است در فرصت مناسب شناخت صدای رعد و برق تغییرات هوا به گونه‌ای نباشد که این امر را میسر سازد بنابراین اصلح آن است که از صدای ضبط شده بر روی نوار استفاده شود. البته بدیهی است برای آموزش دیگر صداهای طبیعت نیز می‌توان از این‌گونه نوارها بهره گرفت. لکن قبلاً باید با زبانی ساده برای کودکان توضیح داد که این‌گونه صداها در اثر برخورد ابرها با یکدیگر به وجود می‌آیند و به احتمال زیاد پس از شنیدن این صدا باید انتظار بارانی شدید را داشت.

آیا نسبت به تمامی صداهایی که در اطراف خود می‌شنویم می‌توانیم بی تفاوت باشیم؟ برخی از آنها دلپذیر و نشاط‌آورند و ما را به وجد می‌آورند. برخی دیگر تأثرانگیز بوده حزن و اندوه به دنبال دارند. برخی آزاردهنده‌اند و در مقابل شنیدن

نامیده می‌شود. بخاریهایی که سوخت آن تراشهٔ چوب و یا کنده‌های هیزم است به خوبی بوی دود آتش را متصاعد می‌کند. لکن چون دسترسی به آن همیشه و در همه نقاط میسر نیست می‌توانید تل کوچکی از شاخه‌های خشکیدهٔ درختان یا چوبهای زائد فراهم آورده در ظرفی مناسب قرار دهید و یا در فضایی که در دسترس است روی زمین بگذارید و آنها را آتش بزنید تا کودکان عملاً بوی دود ناشی از آتش را استشمام نموده و تفاوت آن را از دیگر بوها متمایز سازند.

کمی پارچه پشمی یا قطعه‌ای پنبه را روی چراغ الکلی بگیرید و یا با کبریت قسمتی از آن را با رعایت نکات ایمنی آتش بزنید و برای دانش‌آموزان توضیح دهید که این بوی سوختگی است. بوهای شبیه به آن را ممکن است از غذاهای سوختهٔ آشپزخانه‌ها، مواد سوختنی دودکش کارخانه‌ها و نظایر آن نیز استشمام نمایید.

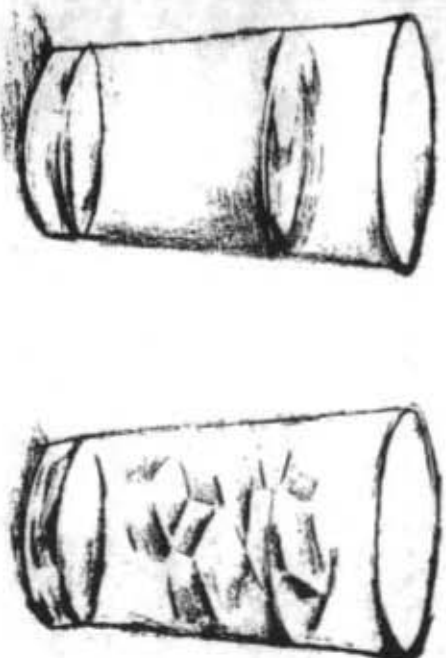
فصل پنجم: دقت، درک، بیان

خوب حرف زدن:

کودکان نابینا بیش از دیگر خردسالان به حرف زدن اشتیاق و به خوب بیان کردن نیاز دارند. بنا به مقتضیات و شرایط سنی آنها را به حرف زدن وادار کنید. هر قدر در حرف زدن کندتر و کم دقت‌تر بوده و کمتر فکر کنند مطمئناً در نوشتن نیز ضعیف‌تر خواهند بود. با آنها حرف بزنید و آنچه را که در اطراف خویش می‌بینید برایشان توصیف کنید. از آنها سؤال کنید و اجازه دهید از شما پرسش نمایند تا بهتر و بیشتر درک کنند و شیرین‌تر و صحیح‌تر قادر به بیان گردند. بهترین وقت برای زبان‌آموزی، هنگام بازی است. هنگام بازی به هر یک از کودکان نقشی دهید و خود نیز نقش اصلی داستانی را به عهده بگیرید و بدین ترتیب پی در پی با آنها که در نقشهایی تخیلی مانند مادر، پدر، فروشنده، معلم، دکتر، راننده، پستچی، خاله و نظایر آن بازی می‌کنند سخن بگویید و در این رابطه دیگر کودکان همبازی و یا همکلاسی وی را که هر کدام نقشی مشابه دارند به گفتگو با یکدیگر و حرف زدن در رابطه با موضوع داستان ترغیب و راهنمایی کنید.

در انجام کارهای مختلف چه در خانه و یا در مدرسه و خیابان کودکان را هر چند هم که همکاریشان چندان مفید و مؤثر نباشد شرکت دهید و اسمها، فعلها، قیدها و سایر کلمات مربوط به آن کار را به‌طور صحیح بیان کنید تا کودکان زمان مناسب و شرایط کاربرد آن کلمات را در حرف زدن خویش بیاموزند. مثلاً هنگام گل کاری از

با قرار دادن قطعه‌ای یخ در ظرف آب بتدریج یخ آب شده کوچکتر می‌شود و بقیه آب درون ظرف را خشک می‌کند. پنهایی که کوچکتر از ظرف هستند معمولاً به ته ظرف نمی‌روند بلکه درون آن غوطه‌ور می‌گردند و پس از آب شدن باعث افزایش مایع درون ظرف می‌شوند.

با شروع شدن فصل سرما فرصت مناسبی به دست می‌آید تا از وسایل گرمایزا و گرم‌کننده و مواد سوختی آنها به‌گفت‌و‌گو بپردازیم و مواردی را به دانش‌آموزان بیاموزیم. تا حد امکان وسایل گرمایی را چون بخاری نفتی، بخاری برقی، رادپاتور شوفاژ، بخاریهای چوبی و زغال‌سنگی از انواع مختلف دیواری و دستی را که در دسترس شماست در معرض لمس دانش‌آموزان قرار دهید. در حالی که دانش‌آموزان به لمس کردن پرداخته‌اند از انواع مواد سوختی سخن بگویید و رعایت نکات ایمنی برای جلوگیری از سوختگی و آتش‌سوزی را گوشزد نمایید. برای ملموس شدن بیشتر امر می‌توانید چراغ نفتی کوچک یا چراغ الکلی و یا بخاری برقی کوچکی را با خود به کلاس بیاورید و با دقت و رعایت اصول ایمنی اجازه دهید که دانش‌آموزان دست خود را به آنها نزدیک کرده و حرارتشان را

بیاورید. به جلو آنها نخ ببندید کمی از وسایل و اشیاء کوچک را در آنها بریزد و به نوبت از دانش آموزان بخواهد تا سر نخ را گرفته و جعبه را روی زمین از نقطه‌ای به نقطه دیگر به دنبال خود بکشند و بفهمند که برای جابه‌جا کردن جعبه باید نیروی زیادی مصرف کنند. حال چهار چرخ مشابه و دو میله یک اندازه که کمی بلندتر از عرض جعبه می‌باشد به آنها بدهید و کمکشان کنید تا هر یک از میله‌ها را در جلو و عقب قسمت پایین جعبه که از قبل سوراخهایی در آن تعبیه شده است قرار داده و دو چرخ را در طرفین جلو و دو چرخ دیگر را در طرفین عقب جعبه به میله‌ها متصل نمایند و حال سر نخ را مجدداً در دست گرفته جعبه اشیاء را به دنبال خود بکشند. آنها به آسانی خواهند آموخت که وجود چرخ و چرخش آن به روی زمین تا چه حد در سهولت حرکت مؤثر است. این تمرین و آموزش را به گونه‌های دیگر و با وسایل در دسترس خویش نیز می‌توانید انجام دهید تا همین نتیجه حاصل شود.

فصل هفتم: باورهای دینی، اخلاقی و اجتماعی

کمک به دیگران، بخشش، راستگویی، معرفی پیامبر

داستانها و قصه‌های بسیاری هستند که مفاهیم کمک کردن، بخشش و راستگویی را به خوبی بیان می‌کنند بنابراین بهتر است برای درک دانش آموزان از مفاهیم فوق و آموزش به آنها در طی این ماه به روخوانی داستانهایی که قبلاً انتخاب کرده و در کتابخانه کلاس نگاه‌داری نموده‌ایم پردازیم بد نیست که یکی دو داستان را نیز از روی نوار بشنوند و یا خود آنها را تعریف کنیم.

در ماه گذشته، دانش آموزان با نام خدا و این‌که خالق تمامی موجودات روی زمین و آسمانهاست آشنا شده‌اند. اکنون باید برایشان بگوییم که خداوند برای ارتباط با آدمیان و راهنمایی آنان برای انجام کارهای درست، شایسته‌ترین انسانها را برگزیده که به آنان پیامبر یا پیغمبر می‌گوییم و بر همه ما واجب است که از دستورات و سخنان آنها اطاعت نماییم و باید نام پیامبر ما را که حضرت محمد (ص) است، همیشه با عزت و احترام به زبان آورده و پس از ادای نامش و یا شنیدن آن حتماً صلوات بفرستیم.

- در هنگام خواندن کتابها مطالب تازه فراوانی به او معرفی می‌شود که حق انتخابش را برای مطالعه افزایش می‌دهد.

- شنیدن داستانها و مطالبی که بر روی نوار ضبط شده است او را با موزونی صدا، آهنگ کلام و ادای صحیح لغات آشنا می‌سازد.

- به او آموخته می‌شود که مطالبی را که مستقیماً می‌شنود با دقت گوش داده تا حصول نتیجه پی‌گیری کند.

- وی را برای نوشتن، افزونی قوه دراکه و قدرت تمرکز آماده‌تر می‌سازد.

ارائه تاریخچه مختصری در رابطه با سابقه خواندن و نوشتن به زبان ساده در برانگیختن تمایلات کودک جهت آمادگی خواندن و یادگیری بسیار مفید و مؤثر خواهد بود. آگاهی کودکان از تجارب ناشی از خواندن دیگران می‌تواند فعالیتهای ذهنی کودک را متحول ساخته، آمادگی و اشتیاق خواندن را در آنان تقویت کند.

بیشتر کودکان معلول بینایی به نسبت دیگر کودکان در دوره پیش دبستانی از توجهات آموزشی کمتری در خانواده برخوردارند. موقعیت ویژه معلولیت، توجهات سنتی خانوادگی، بی‌علاقگی اطرافیان به آموزش او را تنبیل، بی‌کاره و منزوی می‌سازد و این وظیفه معلم است که به چنین کودکی کمک کند تا به دنیای خارج از خویش راه یافته و با آن مرتبط شود. کوشش و تلاش مربی برای آماده‌سازی این‌گونه کودکان به خواندن، حتی اگر با موفقیت چشم‌گیری مواجه نشود همین قدر که به کمک این آمادگی و آموزشهای بعدی - تا حد مختصری او را قادر به خواندن و نوشتن می‌سازد بسیار حائز اهمیت است. زیرا که در صورت قادر شدن به خواندن می‌تواند قسمتی از اوقات فراغت خویش را با آن سپری سازد. به‌طور کلی در برنامه‌ریزی آماده‌سازی کودک برای خواندن باید ۶ نکته اساسی زیر را مدنظر قرار داد:

۱- قدرت تشخیص لامسه.

۲- قدرت تشخیص شنوایی.

۳- توانایی ادراک.

۴- توسعه گنجینه لغات.

۵- پی‌گیری مستمر و مستقیم.

۶- علاقه‌مندی به کتاب و آگاهی از شیوه‌های آموزش.

باتوجه به مطالب پیش گفته بتدریج از این واحد کاری زمینه‌های آماده‌سازی

فصل دهم: بازیها

چرا؟ کجا؟ آسیا به چرخ - چرخ چرخ عباسی - بازی با پازل بدن. بازی با توپ زنگدار. بتدریج باید در انتخاب بازیها دقت بیشتری بنمایید و بازیهایی را انتخاب کنید که اهداف آن ارتباط بیشتری با دیگر فصلهای این بخش داشته باشد.

چرا؟ کجا؟

یکی از بازیهایی که ارتباط مناسبی با زبان آموزی دارد و کودک را به دقت در حرف زدن و شنیدن تشویق می کند بازی چرا و کجا است.

حس کنجکاوی در خردسالان بسیار قوی است و بنا به مقتضای سنی خویش دائماً با مسائل تازه ای مواجه می شوند که سوالات فراوانی را برایشان بوجود می آورد. از این انگیزه باید در اجرای بازی فوق بهره گرفت و با برانگیختن کودک وی را وادار به طرح پرسشهایی مناسب کرد و گاه خود نیز با طرح یکی دو سوال دامنه بازی را گسترش دهید. کودک پنجره را باز می کند. پرسشهای زیادی در پیش رو خواهد داشت: چرا هوا سرد است؟ چرا پدر نمی آید؟ چرا هوای اتاق یا کلاس گرم

بسازند. اینک دانش آموزان باید بتوانند خود قطعه را خارج نموده و سپس در جای مناسب قرار دهند. پس از تمرین و تکرار و آگاهی کامل دانش آموزان از چگونگی استفاده از پازل می‌توانید سرعت عمل و دقت نظر در این امر را بین آنها به مسابقه بگذارید.

بازی با توپ زنگدار:

توپ بازی یکی از بازیهای مورد علاقه بچه‌هاست، توپ زنگدار یا صداداری را در اختیار آنها بگذارید تا ابتدا به صورت فردی با آن بازی و به جهات مختلف پرتاب کنند و بعد با تعقیب صدا آن را بیابند. دقت نمایند که در دفعات اولیه بازی همه بچه‌ها باید در یک ردیف قرار گیرند و با راهنمایی شما تپشان را به جلو پرتاب کنند زیرا که در غیر این صورت ممکن است توپ آنها به سایرین برخورد نموده و موجب ناراحتی شود. بتدریج پس از دقت و توجه کودک در کاربرد توپ و لذت بردن از بازی با آن، بازی را به صورت دونفره، سه نفره و گروهی در آورید و سرانجام همه بچه‌ها را در بازی با یک توپ مشارکت دهید.

بخش ششم

واحدهای کاری دی ماه همراه با روش تدریس آن

واقع شومد

بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
با احتیاط بسیار و شیب بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت
بزرگترین دروازه‌ها با احتیاط بسیار در این حالت

فصل دوم: خودشناسی

شانه، بازو، آرنج، ساعد و کمر

هنگام آموزش برنامه‌های نرمشی فرصت مناسبی است که همراه با حرکت دستها، در هر نوبت از قسمتهای مختلف آن نام ببرید و به نوعی حرکات نرمشی را در ارتباط با قسمتی که نام می‌برید هماهنگ کنید.

آرنج را به کودک نشان دهید و نامش را به او بیاموزید. او در هنگام نرمش وقتی که دستها را به جلو می‌آورد باید آنها را طوری نگاه دارد که دست از آرنج خم نشده و قسمتهای مختلف آن مانند پنجه‌ها، میچ، ساعد و بازو تا قسمت شانه در یک راستا قرار بگیرد. بدیهی است در ضمن انجام این تمرین نام اعضاء فوق تکرار خواهد شد.

فصل سوم: خودیاری

باز و بسته کردن تکمه، زیپ، بند (گره زدن) - در آوردن و پوشیدن لباسهای رو در واحدهای پیشین بنابر آن بود که برای راحتی کودکان بیشتر از پوشاکهای کثدار استفاده شود ولی اکنون که تا اندازه‌ای با تقویت حس لامسه بتدریج مهارتهایی را کسب کرده‌اند لازم است ضمن آشنایی با بندها، تکمه‌ها، زیپها و نظایر آن در افزایش مهارتهای لمسی او بکوشید. عروسکها و مدلهای کوچک و بزرگ ابزارهای اولیه مناسبی برای این‌گونه آموزشها هستند. کودکان را به پوشانیدن و خارج کردن لباسها، باز و بسته کردن تکمه‌ها (بهتر است که ابتدا از تکمه‌های فشاری استفاده شود) بالا و پایین کشیدن زیپها و گره زدن بندها و رویانها ترغیب نمایید. بدیهی است که این امر در ابتدا برای آنها یک نوع سرگرمی و تفریح به شمار می‌آید. شما باید با استفاده از موقعیت هر بار اشتباهات آنها را گوشزد نموده و با هدایت و کنترل دستها روش صحیح را به آنها بیاموزید و اجازه دهید که آنقدر این امر تکرار شود تا بدون کمک شما به سهولت توان انجام آنها را پیدا کند. بعد از حصول اطمینان از فراگیری می‌توانید خود کودکان را الگو قرار داده، به آنها کمک نمایید تا لباسهای رویی خود را چون کت، روپوش و کاپشن از تن به درآورده و یا بپوشند و بند و بستهای آن را گشوده و یا محکم نمایند.

فصل چهارم: تربیت حواس

الف) حس لامسه

زبری و نرمی - باز و بسته کردن پیچ و مهره. چیدن مهره‌های حساب از یک لبه، به نخ کشیدن تکه‌ها و مهره‌ها، بازی با خمیر، استفاده از پازل‌ها

به دنبال برنامه‌های آموزشی تقویت حس لامسه اینک به شناخت دو مفهوم زبری و نرمی می‌پردازیم. تمرین را از خود دانش‌آموزان شروع کنید. دستها را به هم می‌سایند، موی سر خویش را لمس می‌کنند و به سئوالات شما پاسخ می‌دهند و نظر خود را در مورد زبری و نرمی دستها و موها و... بیان می‌کنند. بدین ترتیب کودکان را برای آموزش آماده می‌کنیم و آنها را وادار به بیان این دو کلمه می‌نماییم. کارتهای لامسه را که از قبل تهیه کرده‌اید و بر روی هر یک شکلی هم اندازه و مشابه کارتهای دیگر از جنسی نرم چون مخمل، ساتن و نظایر آن چسبانده‌اید در اختیارشان بگذارید تا کاملاً آن را لمس نموده و ضمن مبادله کارتها با یکدیگر عدم اختلاف آنها را متوجه شوند. سپس کارتها را جمع نموده و کارتهای جدیدی که بر روی آنها همان اشکال با جنس متفاوت مانند سمباده را چسبانده‌اید توزیع کنید و باز هم اجازه دهید که دانش‌آموزان برای اطلاع از یکسان بودن کارتها آنها را مبادله کنند. بار دیگر کارتها را جمع کنید و اینک کارتهایی از هر دو نوع با فراوانی یکسان (۳ یا ۵) در اختیارشان بگذارید و از آنها بخواهید که یک بار کارتهایی باشکله برجسته نرم را کنار گذارده و بقیه را در دست داشته باشند و بار دیگر بر عکس عمل نمایند و هر بار صحت عمل را کنترل کنید. این روش را به گونه‌های دیگر مورد سلیقه خود نیز می‌توانید انجام دهید. تا بدان حد که به تشخیص تفاوت بین زبری و نرمی مطمئن شوید.

کارآیی کودکان در مهارتهای سمعی بتدریج با تمرینهای پیچیده‌تر و مشکل‌تر افزایش می‌یابد و به سبب بازدهی مفید سوق می‌یابد که این امر رضامندی بیشتر خود کودکان را نیز در پی خواهد داشت. این بار برای تمرین پیچ و مهره‌های مختلف را در نظر می‌گیریم و پس از آشنایی کامل دانش‌آموزان با چند نمونه از پیچ‌ها و مهره‌ها، پیچ و مهره‌های متناسب با یکدیگر را در اختیارشان می‌گذاریم. تا پس از اندکی تمرین در باز و بسته کردن آنها مهارت یابند که این خود نوعی سرگرمی و تفریح برای آنها خواهد بود. بهتر است برای جلوگیری از افتادن پیچ و مهره‌ها به

تربیت حس لامسه، فعال نمودن ماهیچه های کم کار و ضعیف، ایجاد هماهنگی بین دو دست و کسب مهارتهای انگشتان نقش موثری دارد. باید توجه داشته باشید که بهتر است برای بازی با خمیر ظرف یا قوطی خمیر و یک صفحه چوبی که شکل سازی روی آن انجام می شود و قطعه ای پارچه برای تمیز کردن در اختیار هر یک از کودکان قرار دهید و از آنها بخواهید پس از پایان کار خمیرها را در داخل قوطی قرار دهند.

پازلها و قسمتهای جابه جاشدنی علاوه بر سرگرمی و افزایش مهارتهای لمسی در پیشبرد برنامه های آموزشی کودکان نقش بسیار مهمی دارند. سعی کنید برای آموزش هر مورد از پازل مخصوص آن استفاده کنید. در این زمینه پازل انواع حیوانات و گیاهان برای آموزش بسیار مناسب هستند. باید ابتدا طرح کلی پازل را در اختیار کودکان بگذارید تا با شکل اصلی آن آشنا شوند. سپس هر بار یکی از قطعه ها را از الگوی اولیه جدا سازید و نام آن قسمت را به کودکان یاد دهید. پس از برداشتن تمام قطعات محل خالی به صورت شکل کلی موضوع مورد نظر را نشان می دهد حال باید دانش آموزان که قطعات مختلف را شناسایی نموده اند آنها را در جای خود قرار داده، شکل را کامل نمایند. باید در ابتدا از پازل های بزرگتر که قطعات آنها نیز طبعاً بزرگتر و محدودتر می باشد استفاده نمود. تشویق و ترغیب دانش آموزان و دادن جایزه در سرعت عمل آنها برای ساختن شکل اصلی و قرار دادن قطعه ها در جای خود موثر خواهد بود.

ب) حس شنوایی

صدای زنگها (ساعت، تلفن، در). صدای شادی، صدای گریه، صدای خشم، صدای دور و نزدیک

با توجه به اهمیت و نقش تشخیص صداها و رابطه مستقیم آن با شناسایی عوامل گوناگون محیط خارجی آشنایی دقیق کودکان با صداهای مختلف حائز اهمیت فراوان است و در هر فرصت مناسب ضرور است که به این مهم پرداخته شود. در این ماه با طراحی و برنامه ریزی قبلی و فراهم آوردن وسایل و موقعیت های مناسب به مفاهیم صداهای فوق می پردازیم. صدای زنگهای مختلف چون زنگ تلفن، زنگ در خانه و زنگ ساعت را که قبلاً نموده های مختلفی از آن را به روی نوار ضبط کرده ایم در معرض شنیدن قرار می دهیم تا در طی شنیدنهای مکرر گوش هابدان عادت

موقعیت مناسبی است تا دانش‌آموزان را با بوی میوه‌های خانواده مرکبات بیشتر آشنا سازیم تا بدان حد که آنها بتوانند به راحتی با بوییدن و متصاعد شدن بوی این میوه‌ها در هنگام پوست‌کندن آنها را شناسایی نمایند. تمرین در این مورد با آوردن برخی از مرکبات در کلاس میسر است. از دیگر مواردی که جهت شناسایی حس بویایی کودکان برای این واحد کاری در نظر گرفته شده است، شناخت بوی گلاب است که آن نیز به سهولت قابل دسترس است و دانش‌آموزان به راحتی در مقایسه با بوهایی که تاکنون شناخته‌اند باید با بوی گلاب آشنا شده برایشان قابل تشخیص گردد.

فصل پنجم: دقت و درک و بیان

خوب گوش کردن:

کودکان باید بیاموزند که چگونه گوش دهند. چه وقت سکوت نمایند و چه زمانی حرف بزنند. چطور باید به حرفهای دیگران با دقت گوش فرا دهند تا خوب یاد بگیرند. به آنها بیاموزید که هنگام گوش دادن به نوارهای قصه و شعر، حرفهای پدر و مادر و معلم برای درک بیشتر دقت و توجه نمایند. آنها باید بفهمند که حرف زدن بدون اجازه در میان صحبت دیگران عملی زشت و ناپسند است. خود نیز سعی کنید رعایت این امر را بنمایید.

از کودکان بخواهید که در مورد آنچه شنیده‌اید به ویژه قصه‌ها، شعرها و مطالب آموزشی که شما برایشان بیان کرده‌اید، اظهار نظر کنند و یا با پرسش‌های خود آنان را وادار به اظهار نظر نمایید. مثلاً پرسید چرا به این قصه یا شعر گوش داده‌ای؟ از داستان خوشتر آمد یا نه؟ دلت می‌خواست به جای قهرمان آن بودی؟ اگر می‌توانستی به پسر چه کمکی می‌کردی؟ یا دشمن چه کار باید کرد؟ از کودکان بخواهید که قصه، شعر یا مطالب آموزشی را که شنیده‌اند بیان کنند و یا نتیجه و خلاصه آن را بازگو نمایند.

در جهت تقویت و تشخیص خوب گوش دادن می‌توان بازیهایی را انتخاب و ضمن سرگرم نمودن آنها به تمرین پرداخت. نوار صداهایی را که تاکنون آموزش داده‌اید فراهم کرده برایشان پخش کنید و در پایان از آنها بخواهید صداهای شنیده شده را به ترتیب نام ببرند.

قوٹی‌های هم‌شکل و هم‌اندازه‌ای تهیه کنید و در هر یک تا نیمه موادی چون

بخش هفتم

واحدهای کاری بهمن ماه همراه با روش تدریس آن

رضامندی وی در تبسم و با لبخند روی لبانش مشهود خواهد بود. پس از تمرینات مکرر بتدریج ارتفاع بیشتری را در نظر بگیرید و از دانش آموزان بخواهید که به تمرین پردازند. بدیهی است که پس از مدت کوتاهی دیگر نیاز به پوشش نرم بر روی سطح زیر ارتفاع نخواهد بود و کودک با اطمینان خاطر و با جرأت فراوان به پرش ارتفاع خواهد پرداخت. شک نیست که در هنگام پرش موقعیت بدنی کودک باید در شرایطی مناسب بوده و طریقه پریدن به گونه‌ای باشد که کودک با پاهای خویش به زمین برسد.

به دنبال فعالیت‌های حرکتی و ورزشی ماه گذشته با افزودن چند حرکت دیگر که با سن و شرایط جسمی کودک مناسب باشد برنامه‌های ورزشی را پی‌می‌گیریم. باید سعی شود که در این حرکات از مفاهیم آموخته شده در بخش‌های دیگر نیز استفاده شود تا دانش آموزان ضمن اجرای برنامه‌های ورزشی دیگر مفاهیم آموزشی را تمرین نموده و با این حرکات تلفیق کنند.

فصل سوم: خودیاری

پوشیدن کفش و در آوردن آن

کفشهای بدون بند راحت‌ترین و مناسب‌ترین پاپوش کودکان است و به طوری که قبلاً اشاره شد با قرار دادن نشانه‌ای پای چپ و راست آن قابل تشخیص می‌شود ولی بهتر است که کودکان با نوع دیگری از آن، که کفشهای بنددار می‌باشد نیز آشنا شوند و بتوانند پوشیدن و خارج کردن آنها را به تنهایی انجام دهند و نیز در صورت امکان بدون استفاده از نشانه کفش چپ و راست را از یکدیگر تشخیص دهند. در درسهای گذشته هنگام به نخ کشیدن مهره‌ها و تکه‌ها چگونگی عبور نخها و بندها را از سوراخهای متناسب با ضخامت آنها آموزش داده‌اید اینک تمرین عبور نخ یا بندها را به روی سوراخهایی که در یک صفحه مقوایی به صورت مرتب و یا نامنظم وجود دارند ادامه دهید و سپس آن را بر روی ماکت کفش انتقال دهید تا دستهای کودک به شکل گیری مناسب هنگام عبور بندها از سوراخها عادت نماید و بیاموزد که در انجام و عمل چگونه باید موقعیت دستهای خود را با آن منطبق سازد تا انجام امر سهلتر و راحت‌تر گردد. بدیهی است که تمرین پی‌درپی کودک موجب مهارت عبور بندها و سوراخهای متناسب خواهد شد. حال باید این تجربه را به روی کفشهای خویش منتقل کند و هنگام پوشیدن کفش بندها را کمی از هم باز کنید تا پوشیدن سهلتر انجام شود و پس از قرار گرفتن کامل پا در داخل کفش بندها را محکم نموده و قسمت باقیمانده را با گره به یکدیگر متصل کند. از این پس باید به تدریج کودک بیاموزد که بدون استفاده از نشانه کفش چپ و راست را از یکدیگر تمیز دهد. از کودک بخواهید که پای راست خود را در کفش چپ قرار دهد بدون تردید این امر به سختی انجام خواهد شد و پا در موقعیتی نامناسب قرار گرفته و احتمالاً مختصر دردی خواهد داشت حال کفش را از پا خارج نموده پای راست را در کفش راست قرار دهید کودک احساس راحتی کرده و در این حالت قادر به راه رفتن خواهد بود. هر دو لنگه کفش را در کنار هم به گونه‌ای قرار دهید که کفش راست در مقابل پای راست و کفش چپ در مقابل پای چپ جفت شوند. سپس از کودک بخواهید تا موقعیت کفشها را نسبت به یکدیگر کاملاً لمس کند و پس از تغییر محل کفش چپ با کفش راست دوباره از او بخواهید تا کفشها را لمس کند. با تشخیص

خوب آنرا لمس کنند. سپس تعدادی شکل‌های مشابه شکل‌های روی کارت را در اختیارشان بگذارید تا شکل‌های مشابه اشکال چسبانده شده را پیدا کرده در زیر یا مقابل شکل آن روی کارت بچسبانند. البته لازم است که قبلاً نحوه کاربرد چسب نواری یا مایع را کمی با آنها تمرین نمایید و با از کارتهای چسبان استفاده کنید.

مجموعه کارتهایی را که بر روی هر یک شکلی چسبانده شده است به دانش آموزان بدهید و با ارائه یک کارت شکل دار از او بخواهید مشابه آن را از بین کارتها پیدا کند. در این تمرین نیز بهتر است اشکال از جنس مقوایی انتخاب شوند. سه الی پنج کارت که شکل برجسته روی آنها بجز یک کارت مانند هم هستند در اختیار بچه بگذارید و از او بخواهید تا کارت متفاوت را از بین آنها جدا کند این تفاوت ابتدا باید بسیار زیاد باشد و بتدریج در کارتهای بعدی کمتر شود.

تعدادی مکعبهای چوبی را که برخی از وجه‌های آنها شکل‌های برجسته‌ای مثل چهارگوش و یا سه گوش چسبانده شده در اختیار کودکان بگذارید تا ضمن سرگرمی با آنها آشنا شوند. حال کارتهایی را که بر روی آنها با کمک شکل‌های برجسته روی مکعبها شکل‌های منظم برجسته‌ای درست شده است یکی یکی در اختیار آنان قرار دهید تا پس از لمس آن با کمک مکعبهای چوبی شکل روی کارت را در کنارش بسازند. بدیهی است که شکل‌های اولیه که ساده‌تر هستند با کمک دو تا چهار مکعب ساخته می‌شوند و هر قدر اشکال پیچیده‌تر شوند مکعبهای بیشتری حداکثر تا نه عدد مورد نیاز خواهد بود.

ب) مشابه سازی با خمیر

در واحدهای پیشین کودکان با خمیر آشنا شده و مدتی از وقت خود را صرف بازی با آن نموده‌اند. اینک جای آن دارد که ضمن ادامه برنامه‌های پیشین از آنها بخواهیم که آزادانه اشکال مورد دلخواه خویش را با آن بسازند. زیرا که شکل‌سازی باید بنا به سلیقه و ذوق خود کودک صورت گیرد. لکن اگر کودک شما را به یاری بطلبد و یا از شما بخواهد که در ساخت قسمتی از شکل مورد نظر به او کمک کنید باید ضمن راهنمایی لازم او را یاری دهید تا به ساخت نمونه مورد نظر قادر شود. گاه می‌توانید کودکان را ترغیب نمایید تا اشکال و نمونه‌های ارائه شده از طرف شما را مورد توجه قرار داده و مشابه آن را بسازند و در این مورد نیز اجازه دهید ابراز سلیقه نموده، با ذوق و علاقه خویش تغییراتی هرچند کوچک در نمونه ساخت

ساخت و بدین سان دانسته‌های وی را افزایش داد. او باید نام بسیاری از بزرگان را بداند. توجه‌اش را به هماهنگی بین زمان و مکان حوادث مختلف جلب نماید تا درک درستی از فاصله زمانی بدست آورد. نیل به این اهداف چندان مشکل نیست زیرا که در این ماه برنامه‌های گوناگونی از طریق رسانه‌های گروهی تنظیم شده و ارائه می‌گردد. چند کتاب تاریخی مناسب با ویژگیهای سنی کودکان انتخاب کنید و یا خود شخصاً با توجه به دانسته‌های تاریخی خویش مطالبی را برایشان بیان کنید.

فصل ششم: معلومات عمومی

رنگها، جشنها و شغلها

در آموزش مفاهیم رنگها برای کودکان نابینا که فاقد خاطرهٔ بینایی هستند، بهتر است از پدیده‌های طبیعی و رنگهای موجود در طبیعت که از ثبات بیشتری برخوردار هستند بهره گرفت. کودکان تا کنون بر اساس شرایط محیط زیست، خانواده خویش و نیز بر اساس رسوم و سنت‌های گوناگون با نام برخی از رنگها و ترکیبات و هماهنگی آنها آشنا شده‌اند اینک با توجه به ویژگیهای این فصل که معمولاً در بیشتر نقاط، زمین با بارش برف سفیدرنگ می‌شود مفهوم رنگ سفید را به آنها بیاموزید. البته آنها باید بدانند که رنگ سفید همواره با سرما و یخبندان همراه نیست و فقط رنگ برف در این جا مورد نظر است. دامنهٔ مثالهای خود را گسترش دهید و نمونه‌های دیگری چون رنگ شیر، سفیده و پوست تخم مرغ، نمک، شکر و قند، آرد و ماست را برای آنها بیان کنید.

کودکان از شرکت در برنامه‌های گروهی که به آنها اجازه داده شود هیجانانگیز خود را تخلیه نمایند بسیار لذت می‌برند. بدین جهت است که به هنگام دعوت برای شرکت در این گونه برنامه‌ها اظهار رضایت و شادمانی فراوان می‌کنند. بجاست که مربیان با استفاده از این محرک به آموزش مفهوم کلمه جشن و انواع آن پرداخته، کلمه‌ها و آداب و رسوم مربوط به هر یک را در حد شرایط و موقعیت کودکان به آنها بیاموزند. جشنهایی که در این ایام برگزار می‌شوند موقعیت مناسبی را به دست می‌دهد تا ضمن تشویق و ترغیب دانش‌آموزان در آمادگی برای شرکت در این جشنها از تزیین کردن، سرود خواندن و رعایت برخی از نکات انضباطی در این گونه مراسم برایشان صحبت کنید و به آنها کمک نمایید تا کلاس خود را تزیین کنند. از کودکان بخواهید جشنهایی را که تا کنون در آن شرکت داشته‌اند نام ببرند و

قرآن مجید دانش آموزان را با برخی از اصول انسان‌ساز دین اسلام آشنا کنند و با بیان داستان‌هایی ساده (با بهره‌گیری از کتاب داستان‌راستان و نظایر آن) و سخنان بزرگان و رهبران دینی و تاریخچه انقلاب اسلامی تا دست‌یابی به پیروزی نهایی در ۲۲ بهمن ماه، کودکان را با ویژگی‌های این انقلاب و علل آن و چگونگی پیروزی حق بر باطل آشنا سازند. بدیهی است که توجه دادن کودکان به استفاده از برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی ویژه کودکان در این ماه برای این آموزش بسیار ضروری و مفید خواهد بود. در آشنایی با قرآن کریم بهتر است قبل از آموزش آیات کوچک به دانش‌آموزان پیاموزید که این کتاب کلمات خداست و با دیگر کتابهای شما بسیار متفاوت است. در هنگام استفاده از آن باید کاملاً تمیز و منزّه باشید و آن را با احترام از جای خود برداشته و سعی نمایید که از دستتان به زمین نیفتد. آن را ببوسید و بر روی چشمانتان بگذارید و پس از آن، آن را روی میز یا زانوهای خود قرار داده و به معلم خویش که آن را برایتان می‌خواند گوش دهید. فراموش نکنید که زمانی که قرآن خوانده می‌شود باید کاملاً ساکت باشید و فقط به آن گوش کنید.

قبل از آغاز ایام دهه فجر باید کودکان را جهت شرکت در برنامه‌های مختلف آن آماده کنید تا ضمن تزیین کلاس خویش با خصوصیات هر روز آن از ۱۲ بهمن که روز ورود امام(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی به کشور است تا روز ۲۲ بهمن که روز پیروزی انقلاب و برقراری حکومت عدل اسلامی است آشنا گردند. در نیل به این اهداف بدیهی است که از مطالب گوناگون نشریات کودکان و برنامه‌های رادیو و تلویزیون و نوار سرودهای مناسب اوایل انقلاب می‌توانید استفاده کنید.

بیان خاطرات شما و برخی از همکارانتان، حضور یکی از جانبازان در بین کودکان، ملاقات با خانواده شهدا و آزادگان، عبادت از بیماران و مجروحان در بیمارستانها، حضور در مزار شهدا و گلباران کردن مزار و بیان کلمات گوناگون در موارد پیش‌گفته و آموزش مفاهیمی در این زمینه درحالی که دانش‌آموزان در این ماه آمادگی ذهنی لازم را کسب کرده‌اند بسیار مناسب است.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

آشنایی با لوح و قلم

ادامه آموزش ۶ نقطه

در روزهای اولیه این ماه ابتدا لوح و سپس قلم بریل را به اسباب بازیهای کودکان

فصل نهم: ریاضی و مفاهیم وابسته به آن

کوتاه - بلند، عدد ۷، عدد ۸ - باریک، پهن - نازک کلفت

در آموزش مفاهیم فوق که نهایتاً به درک مفاهیم عدد هفت و هشت کمک مؤثری خواهد نمود بیشتر سعی کنید که از روش مقایسه استفاده کنید زیرا که هم برای کودکان نابینا معمول تر است و هم امکان آموزش عملی بیشتری را دارد، به وسایل محیط خویش نظر افکنید. اشیاء و وسایل هم جنس را انتخاب کنید که برخی از آنها درحالی که هم جنس و هم شکل هستند از نظر اندازه با هم متفاوت باشند برخی دیگر از پهن و باریکی تفاوت داشته باشند و برخی نیز از جهت نازکی و ضخامت مشابه هم نباشند. اگر در جستجوی خویش برای یافتن اشیاء فوق چندان موفق نبوده‌اید. برنامه را به گونه‌ای دیگر طرح ریزی کنید. بدین ترتیب که صفحات مقوایی هم اندازه‌ای انتخاب کنید و بر روی هر یک با کمک نخ‌ها، سیم‌ها، و یا کش‌های گوناگون هر یک از مفاهیم فوق را بچسبانید و به تعداد دانش‌آموزان کارت مورد نظر را تقسیم کنید. سپس به طور انفرادی به آموزش بپردازید به طور مقایسه‌ای مفاهیم را با آنها تمرین کنید. در آموزش مقایسه‌ای دانش‌آموزان را با مفهوم «تر» و «ترین» نیز آشنا سازید ولی فراموش نکنید که در آموزش کوچک و بزرگ و به طور کلی مفاهیم مقایسه‌ای فقط دو شیء همگون باید در نظر گرفته شوند. مثلاً فنجان کوچک با فنجان بزرگ نه فنجان با سطل، یا قاشق کوچک با قاشق بزرگ نه قاشق با ملاقه. در آموزش مفهوم عدد ۷ و عدد ۸ می‌توان از همان روش آموزش عددهای پیشین بهره جست.

بخش هشتم

واحدهای کاری اسفنده ماه همراه با روش تدریس آن

دوچرخه‌سواری، به برنامه‌های پیشین اضافه نمود. میله بارفیکس، باید در محلی کاملاً محکم و مطمئن قرار داده شود و ارتفاع آن به اندازه‌ای باشد که کودکان به راحتی بتوانند از آن استفاده کنند. محلی که برای تمرین دوچرخه یا سه‌چرخه سواری در نظر می‌گیرید باید دارای موانع و پرتگاه نباشد و برای تمرین حرکات شنا بهتر است قطعه‌ای موکت را در کف اتاق بیندازید و کودکان لباس ورزشی خود را به تن نموده و آماده برنامه تمرین شنا شوند. در تمامی این برنامه‌ها هدف این است که توان قدرت حرکتی کودکان بالا رود که در ضمن آن نشاط، تندرستی و تأمین اوقات فراغت آنها نیز در نظر گرفته شده است.

فصل دوم: خودشناسی

عمو، عمه، پوست، و اعضاء صورت

مفاهیم کلمات عمو و عمه نیز گاهی به طور غیر واقعی در ذهن کودکان نقش می‌بندد و افراد زیادی را که توسط پدر یا مادر به عنوان عمو و عمه به آنها معرفی شده‌اند واقعی پنداشته و تفاوتی بین عمو خوانده و عمه خوانده و عمو و عمه واقعی قائل نیستند و درک واقعیت گاه تا سالها به تأخیر خواهد افتاد و در آن زمان نیز آن قدر این کلمات در ذهنشان جایگزین گشته که باز هم آنها را با همین عناوین مورد خطاب قرار می‌دهند. به کودکان بیاموزید همان طور که شما خواهر و برادری دارید که با آنها زندگی می‌کنید و با آنها بزرگ می‌شوید، پدران و مادران شما نیز زمانی کودک بوده‌اند و به همراه خواهران و برادران خویش در یک خانواده به سر می‌برده‌اند و بتدریج آنها رشد کرده و بزرگ شده‌اند و هر یک تشکیل خانواده‌ای جدید را داده‌اند و اینک شما با خواهران و برادران پدر و مادرتان گاه و بی‌گاه دیدار می‌کنید. شما را مورد محبت قرار می‌دهند و شما آنها را دوست دارید و همان طور که شما علاوه بر داشتن نام مشخص، خواهر و برادر نیز نامیده می‌شوید، برادر پدر شما نیز دارای نام مشخصی است ولی به جز آن برای شما عمو نامیده می‌شود. به همین ترتیب خواهر پدرتان برای شما عمه نامیده می‌شود و اینک از کودکان بخواهید تا هریک اسامی عمه‌ها و عموهای خود را بیان کنند و تعداد آنها را بازگو نمایند.

با ارائه نمونه‌های عینی برای کودکان شرح دهید همان طور که برای حفظ و نگهداری بسیاری از مواد خوراکی و لوازم و اشیاء مورد استفاده پوششی مناسب

است. آموزش را با امکانات موجود محیطی خویش آغاز کنید. توضیحات خویش را با دانسته‌ها و امکانات محیطی خانوادگی کودکان گسترش دهید. به کودکان بیاموزید که در هنگام باز کردن درها، دستگیره را به طرف پایین فشار داده در را به طرف مخالف جهت خویش حرکت دهند در هنگام باز کردن در همواره محتاط باشند و این احتمال را بدهند که ممکن است کسی در آن سو پشت در قرار داشته باشد ممکن است در اثر بی احتیاطی و به شدت باز کردن در آسیب ببیند هرچند که ضرورت امر ایجاب می‌نماید در هنگام گشودن در به طرف داخل ضربه‌هایی هشدار دهنده به روی آن نواخته شود. لازم به یادآوری است که برخی از دستگیره‌ها با چرخش به طرف راست گشوده می‌شوند. بهتر است پس از ورود در را به حالت قبلی خود درآورد زیرا که درهای نیمه باز می‌توانند موجب آسیب رساندن به دیگر

فصل چهارم: تربیت حواس

الف) حس لامسه

کاردستی (چسباندن اشیاء کوچک بر روی کارت)

در طی دوره‌های آموزشی پیشین به کودکان آموخته‌اید که چگونه از کاغذهای چسبان، چسبهای مایع و نواری استفاده کنند. اینک ضمن آموزش کودکان در نحوه کاربرد وسایل برش آموزش کاردستی به آنان را آغاز می‌کنیم.

در انجام کارهای دستی اهداف گوناگونی دنبال می‌شود که نهایتاً تقویت حس لامسه، کسب مهارت‌های دستی، انعطاف‌پذیری در مهارت‌های حرکتی ماهیچه‌ها، توسعه تمایلات و رضامندی کودکان، بهره‌مندی از این گونه فعالیت‌ها در اوقات فراغت و هنگام بازی و شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌ها با ساختن الگوهای کاغذی، مقوایی و خمیر حاصل می‌شود. آموزش کاردستی به کودکان باید با دقت و ظرافت خاص و طی مراحل چند صورت گیرد تا در اثر عدم موفقیت موجبات

واحدهای کاری اسفندماه همراه با روش تدریس آن ۱۵۵

نفر اول آلبالو و نفرات بعدی هر یک کلمه‌ای به آن می‌افزایند، این بازی را بنا به سلیقه خویش به صورت‌های دیگر نیز می‌توانید اجرا کنید.

بخش نهم

واحدهای کاری فروردین ماه همراه با روش تدریس آن

تاکنون حرکات ورزشی و نرمشی دانش آموزان با شمارش اعداد همراه بوده است. حال بهتر است ضمن افزایش زمان و افزودن حرکات نرمشی جدید هماهنگی شمارش اعداد با حرکات ورزشی را پایان داده و فقط با سوت زدن حرکات را هماهنگ کنید تا از یکنواختی برنامه ها کاسته شده، دانش آموزان بتوانند بدون شمارش حرکات خود را با سوت مربی هماهنگ نمایند.

فصل دوم: خودشناسی

پدربزرگ و مادربزرگ - گلو

کودکان پدربزرگ و مادربزرگ خویش را به خوبی می شناسند زیرا که ممکن است بیشتر اوقات اوان کودکی خود را در دامان آنها گذرانده باشند با محبت های بی شائبه آنها و دستهای نوازشگرشان آشنا هستند زیرا که همیشه در غیبت پدر و مادر تنها مونس آنها بوده اند هرآنگاه که مورد خشم و غضب و تنبیه پدر و مادر قرار گرفته اند پدربزرگ، مادربزرگ به جا و نابجا آنها را در آغوش کشیده به آنها احساس امنیت بخشیده اند. بدین جهت شناخت موقعیت پدربزرگ و مادربزرگ در خانواده و تفهیم آن به کودکان بسیار سهل و آسان است. با بیانی ساده و به کارگرفتن یکی از قصه های محلی که پدربزرگ و مادربزرگ در آن نقش مهمی در رابطه با بزرگ کردن فرزندان شان دارند و سپس شاهد ازدواج و تولد نوزاد آنها می شوند موضوع را آغاز کنید و در پایان این چنین نتیجه گیری کنید که پدربزرگ و مادربزرگ همان پدران و

اولاً به آنها بیاموزید که برای تشخیص جلو و پشت پیراهن و بلوز لازم است علامت و نشانه‌ای برای هر یک قائل شوند که در بیشتر موارد چندان مشکل نیست زیرا که قسمت جلو آنها دارای زیپ یا تکه، جیب کوچک و یا گلها و نقشه‌های برجسته است و قسمت پشت معمولاً ساده‌تر می‌باشد و اگر قسمت پشت و جلورا با دقت مورد بررسی و شناسایی قرار داده پوشیدن آنها را با کمک شما نیک بیاموزند به خودی خود آستینها چه کوتاه و چه بلند و یقه پیراهن به راحتی در جای خود قرار می‌گیرد در این مورد نیز می‌توانید ابتدا تمرین را با الگوهای عروسکی شروع کنید. کودکان تاکنون با آموزشهای شما در مورد نظم و ترتیب اشیاء و وسایل مختلف و رعایت نظم در جابجایی آنها به خوبی درک کرده‌اند که این امر در خودکنفایی و استئلال و همواره آمادگی آن را دارند که با یادگیری مطالب جدید روشهای بیشتری بیاموزند. بنابراین به سهولت از به کارگیری رخت‌آویز در مرتب کردن لباسهای خویش استقبال خواهند نمود به هر یک رخت‌آویزی بدهید و چگونگی قرار دادن لباسها از جمله شلوار، بلوز، پیراهن، کت و روپوش و غیره را با آنها تمرین کنید و از آنها بخواهید که پوشاک خود را بر حسب هماهنگی رنگ یا جنس و یا هر مورد دیگری که با سلیقه و خواست آنها منطبق باشد دسته‌بندی نموده در یک رخت‌آویز قرار دهند تا هنگام استفاده مجدد براحتی در دسترس بوده و نیاز به سؤال کردن از دیگران نباشد و یا مجبور نشوند برای پیدا کردن هر قطعه مدتها جستجو نمایند.

فصل چهارم: تربیت حواس

الف) حس لامسه

کارتهای دوخت، چسباندن اشیاء به روی کارت، خط‌کشی با رولت خیاطی کارتهای دوخت را با طرحهای مختلف فراهم کرده‌اید به ترتیب از ساده‌ترین آنها به نسبت مدت زمانی که در اختیار دارید و یا بر حسب نیاز کودکان تا کسب مهارت لازم در اختیارشان بگذارید تا با کمک سوزن‌های چوبی و نخ‌هایی که در اختیار دارند براساس آموزشهای شما نخ‌ها را از میان سوراخ‌ها عبور داده و اصطلاحاً کارت دوزی نمایند و با این عمل اشکالی در ابتدا نامنظم و بتدریج بر حسب موقعیت سوراخهای روی کارتها اشکال هندسی منظمی به وجود آورند. پس از کسب مهارت‌های اولیه می‌توانید کارتهای دوختی با طرحهای پیچیده‌تر در اختیارشان بگذارید تا ضمن تربیت حس لامسه استعداد و خلاقیت خود را در مورد

ب) حس شنوایی

صدای موجود در طبیعت

در این واحد کاری به آموزش و شناخت و تفکیک صداها بپردازیم. جهت این امر می توان صداها را به سه دسته تقسیم نمود دسته اول صداهای طبیعی مانند آبهای جاری، رعد و برق، باران، رگبار، تگرگ، دسته دوم صدای حیوانات مانند بلبل، قناری، پرستو که در این فصل به لانه های خود باز می گردند. دسته سوم صداهایی که با استفاده از ادوات موسیقی می توان تولید نمود. بهتر است از وسایلی مانند سنج، زنگ، سه گوش استفاده گردد. این صداها را می توان به روی نوار ضبط کرد و برای دانش آموزان پخش نموده که در ابتدا فقط دانش آموزان آنها را تشخیص دهند و سپس این صداها را تقلید نموده در مورد آن اطلاعاتی ارائه دهند. جهت تمرکز و دسته بندی صداها نیز می توانید مقداری شن، سنگ ریزه، خرده شیشه را در قوطی های در بسته مشابه هم بریزید و آنها را در اختیار کودکان قرار دهید تا با تکان دادن هر قوطی مشابه آن را پیدا کنند.

ج) حس بویایی

قهوه - جای

همان طور که قبلاً اشاره شد حس بویایی و چشایی مکمل یکدیگرند و تقویت حس بویایی کودکان علاوه بر کمک به شناسایی محیط و اشیاء و مایعات مختلف گاه موجب جلوگیری از بروز بسیاری از خطرات می گردد. مثلاً با کسب تجربه تشخیص تفاوت بین بوی آب و نفت هیچگاه اشتباهاً آنها را به جای یکدیگر مورد استفاده قرار نخواهند داد. بدین جهت است که برای هر واحد کاری ماهانه شناخت چند ماده بودار را ضروری دانسته و تمرین زیاد در مورد شناخت آنها را توصیه کرده ایم و تأکید می شود که این تمرین ها به طور مستمر ادامه یابد. شیشه هایی از مواد مختلف در کلاس خود فراهم آورده اید و در هر ماه موردی دیگر به آنها بیفزایید در هر افزایش بهتر است مقایسه را کماکان ادامه دهید و حتی شیشه های مشابه مواد را در معرض بویایی کودک قرار داده و از او بخواهید که شیشه ای مشابه با ماده قبلی را با کمک حس بویایی از میان دیگر شیشه ها تشخیص دهد. برای این ماه قهوه و جای را به ماده های پیشین بیفزایید و کودکان را با بوی آنها آشنا سازید و سپس در

دیگری که آنجا نیز متعلق به اوست سفر خواهیم کرد پس همان طور که او مقرر داشته است هر روز چند بار این فرصت را برای خود فراهم نموده تا با او صحبت کنیم و از پذیرایی بی دریغش که همانا نعمتهای خداوندی است شکرگذاری و سپاسگزاری کنیم و او را بستاییم و بدین منظور باید قبل از هر نوبت گفتگو با او که نماز نامیده می شود خود را آماده و مهیا نماییم که این آمادگی قبل از نماز همانا تمیز نگاه داشتن (وضو) بدن و مرتب کردن پوشاک و شستشوی دست و صورت و پاهای به گونه ای خاص است که این قسمت را وضو گرفتن می گویند اینک دانش آموزان به اهمیت وضو گرفتن و علت تمیز بودن پیش از خواندن نماز آگاهی یافته اند و زمان آن رسیده است که وضو گرفتن را عملاً به آنها بیاموزید. اگر به شیر آب یا حوض و یا هرگونه منبع و مخزن آب دیگری دسترسی ندارید می توانید آموزش را بدون استفاده از آب بتدریج در طی چند روز با کودکان تمرین کنید و سپس سطل آبی با خود به کلاس آورده و عملاً وضو گرفتن را به آنها نشان دهید.

و انگشت خود را تا انتها به داخل قوطی فرو برند. حال سؤال کنید درون قوطی چیست؟ آنها پاسخ خواهند داد: هیچ چیز. بار دیگر یکی از قوطی های پُر را به دستشان بدهید بخواهید که آهسته درب آن را باز کنند.

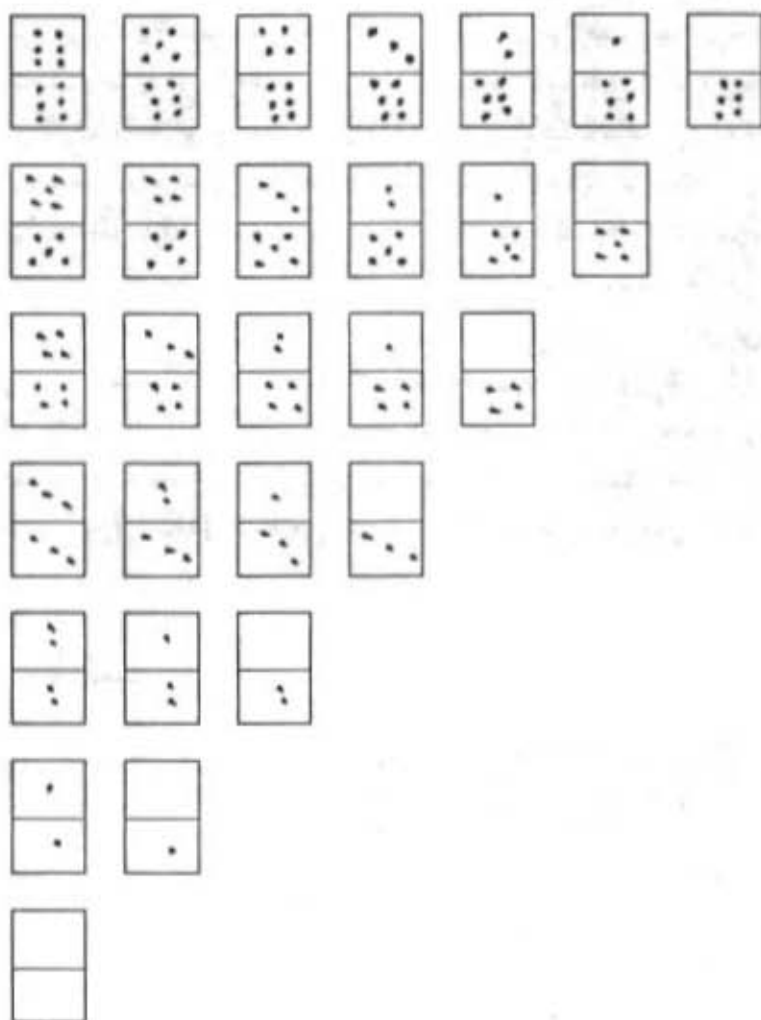
این بار انگشت آنها در داخل قوطی به موادی برخورد می کند و در مقابل پرسش شما خواهند گفت ماده ای در داخل قوطی هست که قبل از بازکردن قوطی نیز تا حدی با مقایسه با قوطی قبلی آن را احساس کرده بودند این عمل را چندین بار تکرار کنید و در هنگام مقتضی یعنی آن وقت که کنجکاوی کودکان برای دانستن منظور شما کاملاً برانگیخته شده و آمادگی ذهنی لازم را پیدا کرده اند کلمات پرو خالی را در مقابل هر یک به آنها بیاموزید. در مورد آموزش مفاهیم سبک و سنگین نیز با اندک تفاوتی می توانید تمرین فوق را انجام دهید، ولی بهتر است در ابتدای تمرین دو ماده ای را انتخاب کنید که تفاوت وزن آنها کاملاً مشهود باشد مثلاً یک قوطی آرد و یک قوطی براده آهن حال از کودکان بخواهید تا قوطی های خالی را از میان قوطی های دیگر جدا کنند و در کناری بگذارند و سپس قوطی های سنگین را جدا کرده در طرف دیگری قرار دهند. بدین سان مفهوم هم اندازه را به آنها بیاموزید.

فصل دهم: بازیها

دمینو، گرگ چوپان - گوسفند (گرگم و گله می برم)

نفر اول ستون که قوی تر از دیگران است به منزله چوپان یا قوچ است و در پی او میشها و بره ها ایستاده اند همه آنها کمر نفر جلوی خود را می گیرند چوپان در برابر گرگ می ایستد و دستهایش را به طرفین باز می کند تا از گوسفندان حمایت کند و نگذارد او به آنان نزدیک شود صف گوسفندان نیز در پشت سر چوپان از او پیروی می کنند و همراه با حرکات وی به این طرف و آن طرف متمایل می شوند و هرگاه گرگ به آخرین بره ستون که فقط اجازه گرفتن آن را دارد نزدیک شد تمامی صف خود را از این خط دور می سازد و به سوی دیگری می رود. اگر گرگ موفق به گرفتن آخرین بره ستون گوسفندان شد خودش نیز جزء گوسفندان می شود و نفر اول صف یعنی چوپان یا قوچ به جای او گرگ می شود. به گونه ای دیگر نیز این بازی می تواند انجام شود بدین ترتیب که گرگ با گرفتن هر بره آن را در پشت سر خود قرار می دهد و بدین ترتیب ستون گرکها نیز تشکیل می شود، گرگهای جدید با گرگ بزرگ برای شکار بقیه گوسفندان یاری می کنند در پایان بازی هر یک از دو ستون گرگها و

طرح دُمینو

بخش دهم

واحدهای کاری اردیبهشت ماه همراه با روش تدریس آن

بلندی است که از خطر سقوط افراد به پایین جلوگیری می نماید. آنها را چندین بار از این پل هوایی عبور دهید. در روی پل بایستید و موقعیت عبور خود روها را از زیر آن برایشان شرح دهید در برخی از شهرها و یا مناطق شهری به روی رودخانه‌ای که از داخل شهر عبور می کند پلی قرار داده اند تا عبور افراد از این سو به آن سو براحتی انجام گیرد. بهتر است کودکان را به نزدیک یکی از این پلها راهنمایی کنید تا عبور از روی این پلها را نیز تجربه کنند و با آن آشنایی یابند.

فصل دوم: خودشناسی

پا و اجزاء آن (ران، زانو، ساق، مچ، پاشنه، کف پا و پنجه)

با یک الگوی عروسکی مناسب می توانید قسمتهای مختلف پا را به کودکان نشان داده و اسم هر قسمت را به آنها بیاموزید برای اینکه این کلمات و موقعیت قرار گرفتن آنها بهتر در ذهن کودکان باقی بماند در حین آموزش هر قسمت، از کودکان بخواهید که آن را در روی بدن خویش نشان دهند و تا حد امکان توان حرکتی آن عضو را برایشان تشریح کنید. مثلاً در هنگام آموزش زانو خم و راست شدن آن را تمرین کنند تا به اهمیت آن در راه رفتن و نشستن و برخاستن پی ببرند و یا ارزش راه رفتن روی پنجه ها و پاشنه و کف پا را ادراک نمایند.

فصل سوم: خودیاری

کلید برق، رادیو ضبط

استفاده از وسایل برقی هرچند ممکن است خطرناک و حادثه آفرین باشد ولی چون کودکان نابینا مرتباً این گونه وسایل مورد نیازشان می باشد و به ویژه از رادیو و ضبط صوت بیش از کودکان بینا استفاده می کنند؛ باید نکات مهم رعایت مسائل ایمنی را بیاموزند و چگونگی استفاده از این وسایل برقی را یاد بگیرند. نحوه در دست گرفتن دو شاخه سیم برق و قراردادن آن را در پریز دقیقاً با او تمرین کنید تا به خوبی فراگیرد که کدام قسمت دو شاخه را می تواند در دست گرفته و داخل پریز نماید کلیدهای رادیو و ضبط صوت را برایش تشریح کنید تا بداند که هر یک در چه زمانی مورد استفاده قرار می گیرد تا آنجا که خود به تنهایی بتواند آنها را به کار گیرد برایش توضیح دهید برای روشن کردن انواع چراغهای برقی با کلید امکان پذیر می شود، چند نمونه از کلیدهای برق را با خود به کلاس آورده و موقعیت شاسی

ترسیم خطوط با کمک خط‌کش و رولت از آنها بخواهید که شکلهای هندسی را بدین ترتیب ترسیم نمایند، یعنی خطوط راست را با کمک خط‌کش به گونه‌ای به هم متصل کنند که اشکال هندسی سه گوش و چهارگوش تشکیل شود حال از دانش آموزان بخواهید که با وسایلی چون چسب، دانه‌های کوچک عدس یا لپه و نظایر آن که در اختیارشان گذارده‌اید داخل این اشکال را پر کنند و اشکال برجسته منظم زیبایی بسازند، گاه می‌توانند از قوطی‌های کبریت استفاده کنند بدین سان که در دو صفحه مستطیل شکل قاب رویی را با چسب آغشته نموده و دانه‌ها و یا پولک‌های مورد نظر را روی آن بچسبانند و حالت زینتی بدان بدهند. و این عمل را با هر وسیله دیگر نیز می‌توانند انجام دهند.

ب) حس شنوایی

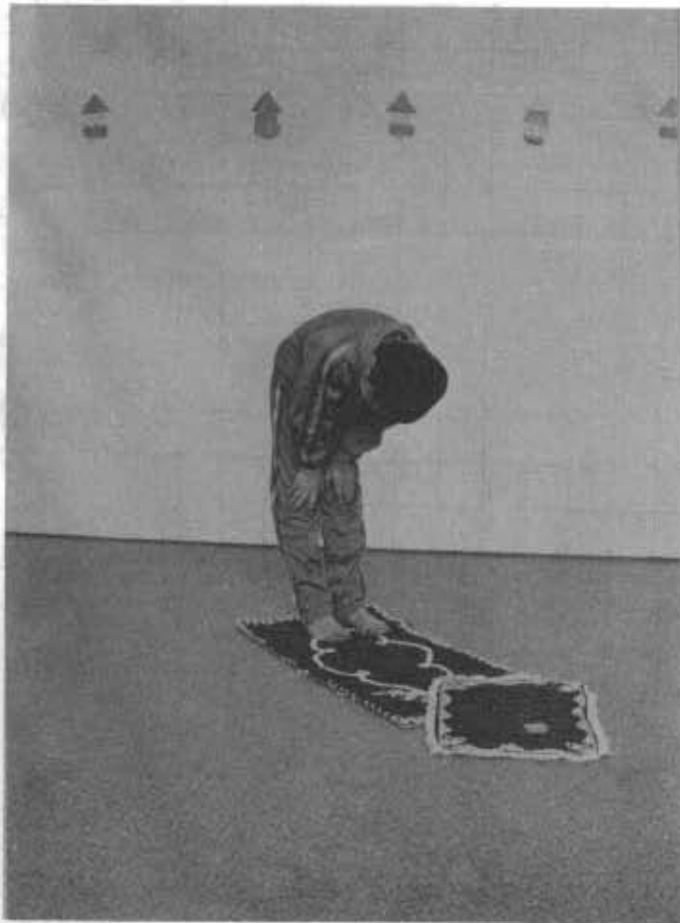
صدای حیوانات اهلی

در محدوده زندگی روستایی و شهری حیوانات اهلی دیده می‌شوند و بیشتر اوقات خانواده‌ها به پرورش و نگهداری آنها می‌پردازند. بدین جهت بیشتر کودکان با صدای این‌گونه حیوانات آشنایی دارند و نیز تهیه نوار صدای آنها امکان‌پذیر می‌باشد. نوار صدای حیوانات را تهیه نموده از کودکان بخواهید که پس از شنیدن هر صدا حیوان مورد نظر را تشخیص داده و نام آن را به زبان آورند. کودکانی را که موفق به پاسخ صحیح شده‌اند تشویق نمایید. در مرحله بعد نام هر یک از حیوانات را بیان کنید و از هر یک از کودکان بخواهید که صدای آن را تقلید کنند یا صدا را به صورت کلامی بیان کنند مانند: بغیغو صدای کبوتر، قوقولی قوقو صدای خروس، قدقد قد صدای مرغ، میو میو صدای گربه، واق واق صدای سگ، در صورت لزوم می‌توانید از بازیهای تقلیدی حیوانات نیز استفاده کنید و هر یک از کودکان نقش یکی از حیوانات فوق را اجرا نماید زیرا که کودکان به زندگی حیوانات و داستانهای مربوط به آنها علاقه فراوان دارند و باید از این انگیزه در جهت آموزش آنها بهره گرفت. در داستانهای حیوانی، حیوان واقعاً خود همان حیوان است که در ارتباط با انسان قرار می‌گیرد و یا خود قهرمان اصلی داستان است.

ج) حس بویایی

ادویه‌ها (فلفل، زردچوبه، زعفران، زیره و دارچین)

خو گرفته، عادت کنند.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

خواندن و نوشتن روی ترکیبات ۴-۵-۶، خواندن نوشته‌های خود در آموزش نقطه‌های ۴-۵-۶ از همان شیوه آموزشی ماه پیش استفاده می‌کنیم با این تفاوت که این بار موقعیتهای مکانی نقطه‌های ۴-۵-۶ را با کودکان تمرین می‌کنیم و سپس موقعیتهای مکانی نقطه‌های ترکیبی ۴-۶ و ۴-۵ و ۶-۵ را به کودکان معرفی می‌کنیم در پایان آموزش ۳ نقطه ۴ و ۵ و ۶ تمامی نقطه‌های شش‌گانه را باید توأمأ به کار برند. در مورد نوشتن نیز ضمن ادامه تمرینهای ماه قبل نقطه‌های ۴-

حساب آورند. بدین ترتیب می‌توانید شمارش معکوس را نیز از نه تا صفر از آنها حساب بخواهید.

فصل دهم: بازیها

آب بازی، گل بازی

کودکان به همان اندازه آب بازی، گل بازی را هم دوست دارند. زیرا که به وسیله آن می‌توانند وسایل مختلفی را بنا به دلخواه بسازند و تخیلات و تفکرات خویش را به صورت عینی مجسم سازند.

شیوه کار:

آب بازی یکی از سرگرمیها و تفریحات لذت بخش کودکان است. جگامی که هیچ وسیله‌ای برای بازی در دسترس نداشته باشند آب بازی می‌تواند تا مدت زیادی آنها را سرگرم کند. آب پاشیدن روی یکدیگر، پر و خالی کردن قوطی‌ها و ظرف‌ها، کشش بازی، بازی با صدف‌ها و برخی اشیاء سبک و سنگین در آب و نظایر آن از جمله مهمترین آنهاست.

در تمامی این دوران کودک بدون توجه به برخی از مفاهیم به بازی و سرگرمی خویش ادامه داده است. حال با توجه به این علایق می‌توان به تدریج به آموزش برخی از مفاهیم پرداخت، کودکان معمولاً تصور می‌کنند از دو طرف هم حجم آنکه بلندتر است آب بیشتری در خود جای می‌دهد. برای تفهیم حجم و گنجایش به کودکان باید تعدادی قوطی‌های هم‌حجم با اشکال گوناگون تهیه کنید. بهتر است برای روشن‌تر شدن مطلب چند ظرف با ظرفیت‌های کاملاً متفاوت نسبت به یکدیگر نیز انتخاب نموده در کنار خود داشته باشید. در ابتدا یکی از قوطی‌های هم‌حجم را پر از آب کرده از دانش‌آموزان بخواهید هر بار در یکی از قوطی‌های دیگر بریزد با تکرار این عمل بتدریج گورک متوجه خواهد شد که گنجایش همه آنها به اندازه همان مقدار آب اولیه است. سپس فنجان با قوطی پر آب را در پارچ خالی کنید آنگذر این عمل را تکرار کنید تا پارچ پر شود. دانش‌آموز متوجه خواهد شد که گنجایش پارچ بیشتر از فنجان است و نسبت به فنجان با مقدار آب بیشتری پر می‌شود، اکنون آب پارچ را در داخل سطلی بریزید و این عمل را تا پر شدن سطل ادامه دهید. دانش‌آموز همان نتیجه فوق را از این عمل نیز بدست خواهد آورد. آب قوطی را در قاشقی بریزید مقداری از آن در قوطی باقی می‌ماند دانش‌آموز می‌

گل بازی:

با دانش‌آموزان همکاری کنید تا مقداری خاک رس را الک نمایند و سنگ‌ریزه‌ها و قطعه‌های بزرگ را از خاک نرم جدا کنند. در وسط خاک نرم زیر الک گودالی درست کنید و در آن آب بریزید و سپس کم‌کم خاک اطراف را به داخل گودال پر آب بریزید تا آن جا که آب و گل کاملاً با هم مخلوط شده و در اثر مالش پی در پی آن به گلی خمیری شکل تبدیل شود. اکنون از دانش‌آموزان بخواهید که هر یک قطعه‌ای از گل را برداشته با کمک دستان خویش آن را به گلوله بزرگی به اندازه کف دست تبدیل کنند و سپس با انگشت شست در وسط آن حفره‌ای ایجاد نمایند و با کمک هر دو دست با دقت و ظرافت تا حد امکان حفره را بزرگ نمایند و سپس آن را در قسمتی از اتاق یا کلاس در معرض آفتاب قرار دهند تا کاملاً خشک شود و به ظرفی گلی بدل گردد. بدین ترتیب دانش‌آموزان ضمن گل‌بازی می‌توانند ایده‌های خویش را به شکل ظروف مختلف و یا اشکال گوناگون تبدیل سازند و از توانایی خویش در ساخت اشیاء لذت ببرند.

باید چی بگم؟

دانش‌آموزان دایره‌وار در کنار همدیگر قرار می‌گیرند. مربی که اولین استاد می‌باشد کلمه‌ای می‌گوید مثل باغ، نفر اول جمله "باید چی بگم؟" را تکرار کرده و در رابطه با کلمه باغ کلمه‌ای به زبان می‌آورد مثل "گل" و بدین ترتیب هر یک از دانش‌آموزان جمله "باید چی بگم؟" را بازگو نموده و بلافاصله کلمه مورد نظر را بیان می‌کنند. البته کلمه‌ها نباید تکراری باشد. هر بازیکنی که از بیان کلمه مناسب باز بماند از بازی خارج می‌شود. در نوبت بعدی مربی می‌تواند به جای یکی از شاگردان قرار گرفته و دانش‌آموز دیگری به عنوان استاد وسط دایره قرار گیرد. برای افزایش توان دانش‌آموزی که از دور بازی کنار رفته است باید مربی تدبیری بیندیشد تا مجدداً او را به بازی بازگرداند زیرا که کنار ماندن وی نه تنها بر توانایش نمی‌افزاید بلکه موجب افسردگی و بی‌علاقگی وی از شرکت در بازیهای گروهی فراهم می‌شود. در این بازی می‌توان از او خواست که توجه بیشتری نماید و اگر بتواند در پایان دوره نام تعدادی از کلمات گفته شده را (به اندازه نصف بازیکنان شرکت‌کننده در بازی) بر زبان آورد. مجدداً به بازی باز خواهد گشت.

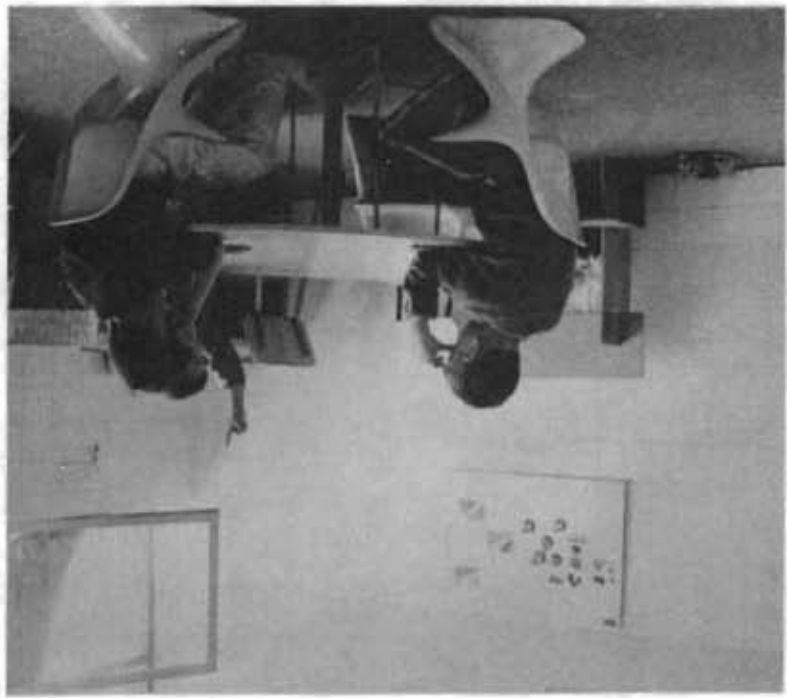
بخش یازدهم

واحدهای کاری خردادماه همراه با روش تدریس آن

آماده کردن وسایل خواب چون بالش، ملحفه، پتو و بطایر آن بصورت فورا در اختیار آنها را کرده تا به توبیت در اختیار هر یکی از دانش آموزان بگذارند و ضمن باری به او در خوردگیهای به انجام کارهای پیشگیری بپردازند. قسمتی از اتاق را برای مقبولی و آمادگی آن را دارند که در جهت گسترش و توسعه فعالیت های آموزشی با خود بیاورند و اهمیت توجه به آن را هنگام استفاده مجدد از آن وسایل در اختیار آنها بگذارند. در خانه خاصی اشیاء مختلف کلاس و وسایل شخصی خود را در خانه خود بیاورند بدون شک کودکان تحت تاثیر آموزشهای پیشین به نظم و ترتیب عادت نموده

باشند
 جسم اندازی و مرتب کردن محل خواب و استراحت، تکیه و منظم کردن ملحفه و

فصل سوم: خودیاری

باشند
 آنها را در اختیار آنها بگذارند
 آنها را در اختیار آنها بگذارند
 آنها را در اختیار آنها بگذارند

در برنامه‌های پیشین واحد‌های کاری تا حد ممکن به این مهم پرداخته‌ایم و در برنامه‌های بعدی نیز از آن غافل نخواهیم بود.

در اینجا به دو مورد دیگر از شیوه‌های تربیت شنوایی اشاره می‌نماییم. الف) از کودکان بخواهید دایره وار با فاصله‌ای به اندازه یک دست از یکدیگر بایستند. یک ساعت رومیزی را که صدای «تیک تاک» نسبتاً بلند و قوی داشته باشد به دست گرفته، آهسته دایره را دور بزنید تا کودکان تغییر جهت صدا را دنبال کنند و گاه در جایی بایستید تا توجه کودکان به آن نقطه معطوف شده و تمرکز حواس پابند و باز تمرین را ادامه دهید.

ساعت را به دست یکی از دانش‌آموزان بدهید و بگویید که پس از لحظه‌ای آن را به دیگری رد کنید، کودکان جهت صدا را تعقیب می‌کنند و بدین ترتیب ضمن تربیت حس شنوایی بتدریج جهت‌شناسی از طریق مبدأ را تجربه می‌کنند.

برای آشنایی کودکان با محیط‌های تازه‌ای که باید مدتی در آن جا رفت و آمد کنند می‌توانید تا زمان آشنایی کامل با محیط با قرار دادن علائم و نشانه‌های صدا دار موقعیت مکانی را برای کودکان مشخص نمایید. مثلاً آویزه زنگ‌داری در پشت درب ورودی نصب کنید تا هنگام باز و بسته شدن به حرکت درآمده و تولید صدا نماید و یا ساعتی با «تیک تاک» بلند را به روی کناره دیوار پله‌هایی که به طرف پایین می‌رود قرار دهید تا قبل از رسیدن به پله‌ها موقعیت خود را تشخیص دهد.

ب) با انگشتان خود ضربه‌های ریتمیک متفاوتی بر روی میز بنوازید و هر بار از تک تک کودکان بخواهید تا نظیر آن را روی میز خود تکرار کنند، بتدریج سرعت و پیچیدگی ضربه‌ها را بیشتر کنید و این تمرین را به تمرین‌های روزمره دیگر خود بیفزائید.

صدای حیوانات وحشی

برای آشنایی کودکان با صدای حیوانات وحشی باید ابتدا تعدادی ماکت و مجسمه این‌گونه حیوانات را تهیه نموده برای آشنایی در اختیار کودکان بگذارید و هنگام ارائه هر یک نام آن را به کودک گفته و صدایش را از نوار ضبط صوت پخش کنید و یا با بیان داستانی از زندگی حیوانات وحشی و محیط زندگی جنگلی آنها به تقلید صدایشان پردازید و از کودکان نیز بخواهید با شنیدن نام هر یک از این حیوانات صدایش را تقلید نمایند و یا خود داستانی را که در این مورد شنیده‌اند برای دوستانشان تعریف کنند. بدیهی است توجه دادن کودکان به برنامه‌های ویژه

فصل ششم: معلومات عمومی

بازدید از یک مسجد، اول سال، آخر سال

همواره برنامه‌های بازدید گروهی دانش‌آموزان برایشان بسیار خاطره‌انگیز و به یاد ماندنی است و بدون شک از روزها قبل بدان می‌اندیشند و با ذوق و حرارتی بسیار زمان و مکان بازدید را به اطرافیان بازگو می‌کنند و خود را برای شرکت در آن آماده می‌سازند. با بهره‌جویی از علاقه‌کودکان و بیان اطلاعاتی در مورد محل مورد بازدید، انگیزه‌هایشان را افزایش دهید تا ذهن آنها بیشتر آماده پذیرش مطالب جدید باشد. این بار مسجدی نزدیک به مرکز آموزشی را انتخاب نموده با اطلاع قبلی کودکان را به آنجا هدایت کنید آنها سعی خواهند کرد با اطلاعاتی که به آنها داده اید نظم و ترتیب و مقررات لازم را رعایت نمایند. اجازه دهید که موقعیت مکانی مسجد توسط یکی از خادمین برای کودکان توضیح داده شود و محل محراب و منبر را از نزدیک مشاهده نمایند و در صورت امکان امام محترم جماعت مسجد با آنها گفت و گو نماید. برای کودکان باید توضیح داده شود که در فضای مسجد علاوه بر نماز جماعت که افراد به طور منظم پشت سر هم و پشت سر امام جماعت نماز به جای می‌آورند سخنرانیها و مراسم مختلف عبادی - سیاسی نیز برگزار می‌شود.

با بیان خاطره‌ای، تعطیلات نوروز را به کودکان یادآور شوید تا آنها به یاد آورند که با آغاز فصل بهار سال پیش به پایان رسیده و سال نو با جشن نوروز آغاز گشته است و با بیان این مطلب به آنها بیاموزید که دوره آموزشی آنها نیز همانگونه که ابتدایی داشته است آخری نیز دارد که تمامی آن را سال تحصیلی می‌نامند. از آنها بخواهید تا اولین ماه آغاز برنامه‌های آموزشی را نام ببرند و از مهرماه و اولین آشنایی خود با مدرسه سخن بگویند و خاطرات آن زمان را بیان کنند. حال از آنها بخواهید که نام ماههای فصل بهار را بازگو کنند و هنگامی که به خرداد رسیدند مفهوم کلمه آخر سال را که پایان دوره آموزشی و شروع تعطیلات تابستانی است برایشان بگویید و نام ماههای فصل تابستان را نیز به آنها بیاموزید تا بدین ترتیب با شمارش اعداد یک تا نه نام ماههای سال تحصیلی را بازگو کنند و مفاهیم اول سال و آخر سال را به خوبی درک کنند.

آموزشی کسب کرده‌اند به ذکر مثالها و تمرینهای مختلفی پردازید و تمامی اطلاعات کودکان را در جهت درک این مفاهیم به کار گیرید مثلاً شمارش روزهای ایام هفته - ماهها و فصلهای سال. ذکر ترتیبی اسامی ائمه (ع)، شمارش انگشتان دستها و غیره.

فصل دهم: بازیها

کارهای متضاد، قاصدک

این بازی تقلید برخی از کارهای روزمره است. در هر بازی دو کار متفاوت به طور هم‌زمان انجام می‌شود که بیشتر دست و انگشتان در آن به کار گرفته می‌شوند. این بازی انفرادی است. هر یک از دانش‌آموزان به تنهایی به اجرای نقش می‌پردازد. مثلاً شانه کردن مو با یک دست و مسواک زدن با دست دیگر. گرفتن توپ با یک دست و انداختن مداد با دست دیگر. انداختن قاشق با یک دست و بردن بشقاب با دست دیگر. گرفتن کتاب با یک دست و هل دادن صندلی با دست دیگر. مقاومت در مقابل بسته شدن در با یک دست و کشیدن طناب با دست دیگر. به میخ انداختن چیزی با یک دست و از میخ برداشتن چیز دیگر با دست دیگر. گرداندن زنجیر با یک دست و تکان دادن بادبزن با دست دیگر، مالیدن یک دست بر روی شکم و زدن بر روی سر خود با دست دیگر.

باز هم لازم به تأکید است که در این بازی باید هر کار با یک دست ولی هم‌زمان صورت گیرد.

قاصدک:

دانش‌آموزان را به فاصله نیم‌متر از یکدیگر قرار می‌دهیم. استاد که در ابتدا همان مربی است و در نوبت‌های بعدی می‌تواند یکی از شاگردان باشد، نفر اول را نزد خود می‌خواند و جمله‌ای مثل: مادر دیروز با خاله خیار خرید و پیاله را سه بار در گوش او به آهستگی تکرار می‌کند. نفر اول باید چیزی را که شنیده یکبار در گوش نفر دوم بازگو کند و به جای خود بازگردد و این عمل تا آخرین نفر تکرار می‌شود. نفر آخر باید به کنار استاد آمده و جمله‌ای را که شنیده است با صدای بلند برای همه بازگو کند. روشن است که تغییرات حاصل شده در پیام ضمن نقل قولهای مختلف بسیار جالب و سرگرم‌کننده خواهد بود.

بخش دوازدهم

ارزشیابی

بخش سیزدهم

کارنما

					- زمان شست و شوی دست و صورت
					- خشک کردن با حوله
					- شانه کردن مو
				۴	تربیت حواس
					- حس لامسه
					جداسازی اشیاء و اشکال
					بازی با اشیاء
					- حس شنوایی
					آشنایی با صدای معلم
					آشنایی با صدای همکلاسیها
					زنگ مدرسه
					مدیر، ناظم، راننده سرویس
					- حس بویایی
					بوهای میوه‌های فصل
					بی بو
					- حس چشایی
					شور
					شیرین
				۵	دقت و درک و بیان
					- شعر
					شعر ۱
					شعر ۲
					- داستان
					داستان ۱
					داستان ۲
				۶	معلومات عمومی
					- شناخت گیاه
					گل
					درخت

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۱۸/۳۰

نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرك و جهت يابی					
	- شناخت آموزشگاه					
	کتابخانه					
	اتاق بهداشت					
	سالن هنر					
	آبدارخانه					
	آشپزخانه					
	دفتر					
	- آشنایی با وسایل موجود در کمد ها					
	- سوار و پیاده شدن از سرویس					
۲	- بالا و پایین شدن رفتن از پله ها					
	- نحوه حرکت گروهی در پیاده رو خیابان					
	جهت يابی صدا					
	خودشناسی					
	- دهان					
	دندان					
	زبان					
	- بینی					
- ابرو						

					صدای آب و باران
					- حس چشایی
					ترش
					بی مزه
					- حس بویایی
					بوی نفت
				۵	دقت و درک و بیان
					- شعر
					شعر ۱
					شعر ۲
					- داستان
					داستان ۱
					داستان ۲
				۶	معلومات عمومی
					- آشنایی با کتابخانه
					شناخت نام ماههای فصل پاییز
				۷	مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی
					- خدا
					- همکاری گروهی
					- عدالت
					- رعایت نوبت و نظم
					- دروغ نگفتن
					- احترام به حقوق دیگران
				۸	ریاضی و مفاهیم وابسته به آن
					- مفهوم عدد ۱
					- مفهوم عدد ۲
					- کم شدن و زیاد شدن
				۹	بازیها
					- ارتباط بین اشیاء و افراد

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۹/۳۰

نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرك و جهت یابی					
	- نحوه باری دریافتن وسایل خویش					
	- طریقه حرکت					
	- عبور از جوی و لبه ها					
	- زیر و رو					
	- جلو و عقب					
	- رعایت ایمنی در حرکت					
	- خم شدن					
۲	خودشناسی					
	- ناخن					
	- انگشت					
	- کف دست					
	- مچ دست					
	- نام و نام خانوادگی					
	- نام پدر					
	- نام مادر					
	- نام خواهرها					
	- نام برادرها					
	- توالت رفتن					
	- طریقه جمع آوری لوازم و قراردادن در محل اولیه					
۴	توییت حواس					

					- معرفی پیامبر
				۸	- ریاضی و مفاهیم وابسته به آن
					- مفهوم عدد ۳
					- مفهوم عدد ۴
				۹	- بازیها
					- دقت در حرف زدن
					- دقت در شنیدن
					- حرکت هماهنگ با گروه
					- سرعت عمل و دقت و نظر
					- دنبال کردن صدا
					- مشارکت در بازی

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

					-تعلیمات دینی و اخلاقی	
					-رفتار اجتماعی	
					خواندن و نوشتن	۸
					-خواندن	
					-نوشتن	
					ریاضی و مفاهیم وابسته با آن	۹
					-شناخت مفهوم عدد	
					-شناخت مفاهیم ریاضی	
					بازیها	۱۰
					-بازیهای انفرادی	
					-بازیهای گروهی	
					انضباط	۱۱
					جمع نمرات	

مجموعاً ۲۵ مورد میباشد که در صورت عالی بودن همه موارد جمع امتیازات ۱۰۰ خواهد شد و حداقل نمره قبولی ۵۰ میباشد.

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

				شناخت حالات مختلف از روی صدا	
				- حس چشایی	
				گس	
				پخته	
				خام	
				میوه‌های فصل	
				- حس بویایی	
				بوی مرکبات	
				بوی گلاب	
			۵	دقت و درک و بیان	
				- خوب گوش کردن	
				سکوت و صحبت به جا	
				رعایت ادب در موقع صحبت دیگران	
				تفاوت صدا	
				دقت	
				تمرکز حواس	
				بازگو کردن آنچه شنیده	
				تشخیص جنس مواد از روی صدا	
			۶	معلومات عمومی	
				- فصل زمستان	
				ماههای آن	
				موارد مربوط به آن	
				- روزهای هفته	
				- گلخانه	
				- خانه	
			۷	مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی	
				- نعمتهای خدا	
				- نام ۳ تن از امامان	
			۸	خواندن و نوشتن	

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۱۱/۳۰

نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرک و جهت یابی - عبور از لپه ها - پرش از ارتفاع - حرکات ورزشی					
۲	خودشناسی - نام انگشتها - اجزای صورت (گونه، چانه، پیشانی، ابرو) - خاله - دایی					
۳	خودیاری - پوشیدن کفش - درآوردن کفش					
۴	تربیت حواس - حس لامسه دوخت زدن طبقه بندی شناخت ارتفاع مشابه سازی - حس شنوایی صدای زیر و بم تشخیص جنس از روی صدا					

					- مفهوم نازک و کلفت	
					- مفهوم کوتاه و بلند	
					بازیها	۱۰
					- بازیهای تخیلی	
					- بازگو کردن کلمات مناسب با کلمات قبل	
					- تشخیص و تکمیل جزء و کل	

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

					تشخیص بوی:	
					صابون	
					شامپو	
					خمیر دندان	
					- حس چشایی	
					گرمی	
					سردی	
					دقت و درک و بیان	۵
					- تشخیص داستانهای طنز و فکاهی	
					- بروز عکس العمل مناسب	
					معلومات عمومی	۶
					- شناخت رنگها	
					- عید نوروز	
					- تقسیمات روز	
					صبح	
					ظهر	
					عصر	
					شب	
					مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی	۷
					- دید و بازدید و نکات مربوط به مهمانی	
					- نام ۱۲ امام (ع)	
					خواندن و نوشتن	۸
					- تشخیص موقعیت مکانی نقطه‌ها	
					- خواندن ترکیبات ۶ نقطه بریل	
					- نوشتن با لوح و قلم	
					ریاضی و مفاهیم وابسته به آن	۹
					- کم و زیاد کردن اعداد	
					- شمارش معکوس	
					بازیها	۱۰

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۱/۳۱نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرک و جهت یابی					
	- راه رفتن					
	- دویدن					
	- حرکات ورزشی با علامت					
۲	خودشناسی					
	- پدر بزرگ					
	- مادر بزرگ					
	- گلو					
۳	خودیاری					
	- پوشیدن لباس به طور کامل					
	- استفاده از رخت آویز					
۴	تربیت حواس					
	- حس لامسه					
	کارت‌های دوخت					
	چسباندن اشیاء					
	استفاده از رولت					
	- حس شنوایی					
	شناخت و تفکیک صداها					
	- حس بویایی					
	قهوه					
	چای					

					- انجام حرکات گروهی	
					- ادای پاسخ صحیح	
					- شمارش	
					- تشخیص وجود کردن	
					- جایگزینی	

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

۶	معلومات عمومی				
	- شناخت سایه و آفتاب				
	- تفاوت شهر و روستا				
۷	مهارت‌های دینی، اخلاقی، اجتماعی				
	- سوره حمد				
	- سوره توحید				
	- نماز صبح به طور کامل				
۸	خواندن و نوشتن				
	- خواندن نوشته‌های خود				
	- خواندن و نوشتن روی ترکیبات ۶.۵.۲				
۹	ریاضی و مفاهیم وابسته به آن				
	- مفهوم عدد ۹				
۱۰	بازیها				
	- تشخیص حجم				
	- مفهوم کلمات				
	- ساخت اشکال با گل				
	- بازگرددن کلمه مناسب در ارتباط با کلمات دیگر				

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

				بازگو کردن خاطرات سال تحصیلی	
				۶ معلومات عمومی	
				- مسجد	
				- اول سال و آخر سال	
				۷ مهارت‌های دینی، اخلاقی، اجتماعی	
				- معصوم	
				- ۲ تن از معصومین	
				۸ خواندن و نوشتن	
				- کارت تحقیقاتی	
				۹ ریاضی و مفاهیم وابسته به آن	
				- شمارش ترتیب	
				۱۰ بازیها	
				- سرعت عمل	
				- تمرکز	
				- کاربرد اعضا	
				- دقت در شنیدن	
				- تکرار شنیده‌ها	

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

				منابع		

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۳/۲۰

نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرک و جهت یابی - طی مسیرهای کوتاه					
۲	خودشناسی - غریبه - آشنا - فامیل					
۳	خودبازی - جمع آوری وسایل و محل خواب و استراحت - جابه جا کردن و ناکردن لباسها					
۴	تربیت حواس - حس لامسه - کشیدن دور اشکال هندسی - شنوایی - تقلید ریتم - جهت یابی صدا - بوایی - گاز - اسفند - عود - گندر					
۵	دقت و درک و بیان					

کارنما

شماره دانش آموز

تاریخ ۱۲/۳۱

نام

نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحریک و جهت یابی - دقت در عبور از خیابان - شناخت ویژگیهای عبور از خیابان					
۲	خودشناسی - شناخت اجزاء پا					
۳	خودپاری - مهارت در کاربرد ضبط صوت، رادیو، گلد، شبر - صرفه جویی و رعایت ایمنی در استفاده از وسایل فوق					
۴	تربیت حواس - حس لامسه تربیت اشکال مختلف با رولت دقت در برگردن اشکال محدود شده - حس شنوایی تفکیک صداهای وسایل نقلیه تشخیص صداهای حیوانات اهلی - حس بویایی شناخت ادویه ها - حس چشایی شناخت مزه میوه های فصلی					
۵	دقت و درک و بیان بازگو کردن خاصرات و دلستان					

					- حس چشایی	
					قهوه	
					چای	
					کاکائو	
				۵	دقت و درک و بیان	
					- به یاد سپاری شعر	
					- صحیح خواندن	
					- موزونی کلام	
				۶	معلومات عمومی	
					- فصل بهار	
					ماههای فصل بهار	
					- معرفی پول	
					سکه	
					اسکناس	
					- خرید	
					کیلو	
					دانه	
					بسته	
				۷	مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی	
					- نحوه وضو گرفتن	
				۸	خواندن و نوشتن	
					- نقاط ۱-۲-۳	
				۹	ریاضی و مفاهیم وابسته به آن	
					- پر	
					- خالی	
					- هم اندازه	
					- سبک	
					- سنگین	
				۱۰	بازیها	

						- تحرک
						- دقت
						- تشخیص صدا
						- شناخت محیط
						- تمرکز حواس
						- کاربرد کلمات

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۱۲/۲۵

نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرك و جهت یابی - عبور از خیابان - رعایت نکات ایمنی در حرکت					
۲	خودشناسی - لب - پوست - مزه - پلک - عمق - عمه					
۳	خودبازی - باز و بسته کردن درها - پوشیدن جوراب - درآوردن جوراب					
۴	تربیت حواس - حس لامسه چسباندن اشکال مهارت‌های حرکتی - حس شنوایی تشخیص صداهای موجود در خیابان - حس بویایی					

					- حس بویایی
					مایعات بودار
					فاسد شده
					- حس چشایی
					رسیده
					کال
				۵	دقت و درک و بیان
					- تقویت حافظه
					- درک زمان
					- درک مکان
				۶	معلومات عمومی
					- شناخت مشاغل
					- مفهوم جشن
					- رنگ سفید
					- پستچی
					- رهبر
					- رئیس جمهور
					- پلیس
				۷	مهارت‌های دینی، اخلاقی، اجتماعی
					- انقلاب اسلامی
					- دهه فجر
					- شناخت قرآن
				۸	خواندن و نوشتن
					- لوح
					- قلم
				۹	ریاضی و مفاهیم وابسته به آن
					- مفهوم عدد ۷
					- مفهوم عدد ۸
					- مفهوم باریک و پهن

					شناخت ۶ نقطه با شکل‌های بزرگ و بر حسته
					ریاضی و مفاهیم وابسته به آن
					- مفهوم عدد ۵
					- مفهوم عدد ۶
					بازیها
					- توانایی تقلید
					- تشخیص کوچک و بزرگ
					- تشخیص صداها
					- انجام عکس‌العمل مناسب

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

کارنما

شماره دانش آموز

تاریخ ۱۰/۳۰

نام

نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحرک و جهت یابی - سوار و پیاده شدن به اتومبیل - نشستن روی صندلی و پشت میز - حرکات موزون ورزشی					
۲	خودشناسی - شناخت کامل اجزاء دست - شناخت کمر					
۳	خودباری - باز و بسته کردن مجموعه بند و بستها - درآوردن لباس - پوشیدن لباس					
۴	تربیت حواس - حس لامسه تشخیص زیر و زی باز و بسته کردن پیچ و مهره چیدن مهره های حساب به یک شکل آشنایی با پاراهای کاربرده آنها (کنس (مهره ...) بازی آزاد با خمیر - حس شنوایی دور و نزدیک صدای زنگ					

کارنمایی سه ماهه...

شماره دانش آموز
تاریخ

نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحریک و جهت یابی					
۲	خودشناسی					
	- شناخت اعضاء					
	- شناخت افراد					
۳	خودباری					
۴	تربیت حواس					
	- مهارت لامسه					
	- تربیت شنوایی					
	- حس چشایی					
	- حس بویایی					
۵	دقت و درک و بیان					
	- دقت و توجه					
	- درک مطالب					
	- قدرت بیان					
	- حافظه بازگویی					
۶	معلومات عمومی					
	- شناخت زمان					
	- شناخت مکان					
	- شناخت اشیاء					
	- شناخت مشاغل					
۷	مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی					

					- حس لامسه
					چیدن مهره‌های به صورت یکی در میان
					- شنوایی
					توفان
					رعد و برق
					باد
					صداهای هشدار دهنده (زنگ‌ها...)
					- چاشنی
					تلخ
					تند
					سوخته
					- بویایی
					نم باران
					دود آتش
					بوی سوخته
				۵	دقت و درک و بیان
					- خوب حرف زدن
					بیان جملات صحیح و کوتاه
					ارتباط بین جملات کوتاه
				۶	معلومات عمومی
					- آب و یخ
					- آتش
					- آتش نشانی
					- وسایل گرم کننده
					- شناخت چرخ
				۷	مهارت‌های دینی، اخلاقی، اجتماعی
					- کمک به دیگران
					- بخشش
					- راستگویی

					- تمرکز حواس
					- سرعت عمل
					- شناخت حرکت حیوانات

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

					- گردن
					- شکم
				۳	خودبپاری
					- مسواک زدن
					- شلوار کشی و کفش بدون بند
					- شانه کردن مو
					- طریقه کاربرد
					لیوان
					کارد
					چنگال
					قاشق
					- آداب و طریقه خوردن خوراکیها و غذاها
				۴	تربیت حس لامسه
					- حس لامسه
					شناخت از چپ به راست
					شناخت از راست به چپ
					شناخت از بالا به پایین
					شناخت از پایین به بالا
					الگو سازی
					غیس و خشک
					جداسازی اشکال
					- حس شنوایی
					برخورد اشیاء با یکدیگر
					صدای پا
					صدای مسواک زدن
					صدای باز و بسته کردن در و پنجره
					صدای دیگر کارکنان مدرسه
					صدای شاگردان کلاسهای دیگر
					سکوت و همهمه

					چمن	
					- پرنده	
					پر	
					صدا	
					حرکت	
					مهارت‌های دینی، اخلاقی، اجتماعی	۷
					- آداب معاشرت	
					رعایت قوانین	
					ریاضی و مفاهیم وابسته به آن	۸
					- درک مفهوم یکی یکی	
					بازیها	۹
					نحوه شرکت در بازی	
					سازگاری با بچه‌ها	
					- تحرک در بازی	
					- رعایت قوانین در بازیها	
					- مشارکت	

نام و نام خانوادگی مسئول آموزش
امضاء

نام و نام خانوادگی آموزگار
امضاء

کارنما

شماره دانش آموز
تاریخ ۷/۳۰

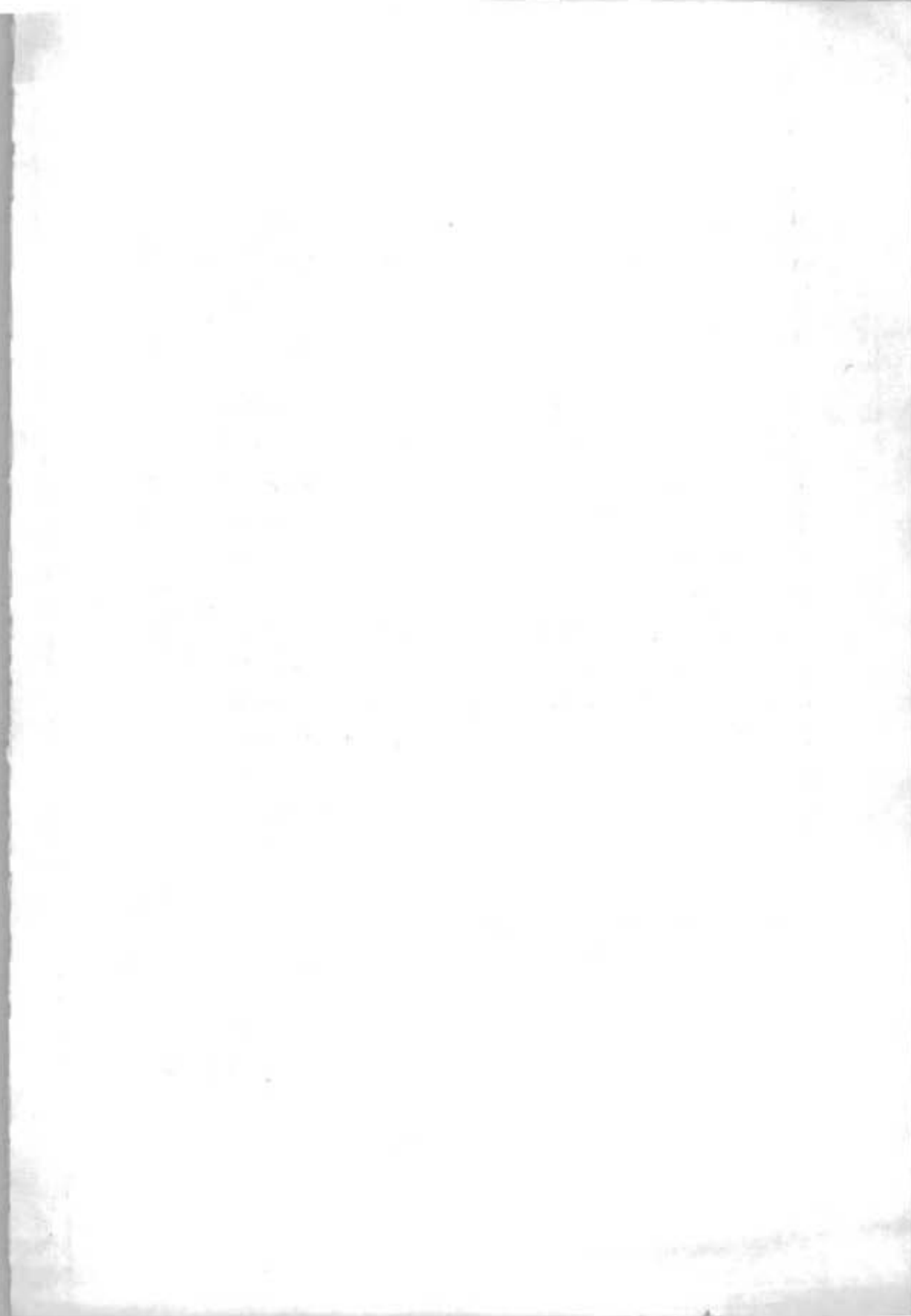
نام
نام خانوادگی

ردیف	عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ملاحظات
۱	تحریک و جهت یابی					
	- شناخت مدرسه					
	خوابگاه					
	آبخوری					
	دستشویی					
	ناهارخوری					
	مسیر سرویس					
	- کلاس درس					
	محیط فیزیکی					
	اشیاء موجود در کلاس					
	- صف					
	طریقه صف بستن					
	- چپ و راست					
دست چپ						
دست راست						
۲	خودشناسی					
	- دستها					
	پاها					
	- صورت					
	گوش					
۳	خودپاری					

ارزشیابی

ارزشیابی و آزمون‌ها آخرین مرحله یک دوره آموزشی است که نمایانگر یادگیری دانش آموز و تأثیر نقش معلم می‌باشد.

مربی می‌تواند به وسیله این آزمون و ارزشیابی به میزان موفقیت خویش در چگونگی کیفیت فعالیت آموزشی واحد کاری مورد نظر پی ببرد. بدین منظور جهت سنجش میزان توانایی‌ها و مهارت‌های کسب شده دانش آموزان، آزمونهای ماهانه، سه ماهه و سالانه بر مبنای محتویات این کتاب در نظر گرفته شده که به ترتیب در این بخش از کتاب ارائه می‌شود.

آنها که از رادیو و تلویزیون بخش می شود بسیار مفید و مؤثر خواهد بود. بازدید از یک باغ وحش در صورتی که امکان باشد در تشخیص صدای برخی از حیوانات وحشی کمک زیادی می تواند بنماید.

ج و د) حس بویایی و چشایی

بوی گاز - بوی اسفند

همان طور که بارها در این کتاب تأکید کرده ایم حس بویایی، چشایی، لامسه و شنوایی باید آن قدر تقویت و تربیت شوند که بتوانند تا حد زیادی جایگزین حس بینایی باشند. بدین جهت است که توصیه می شود هرچه زودتر و سریع تر بتوانیم کودکان را در جهت کاربرد این حواس در تشخیص محیط و شناسایی موارد گوناگون، یاری دهیم. آنها را در دستیابی به یک زندگی عادی بدون اضطراب و نگرانی و بی خطر حمایت و هدایت کرده ایم. لذا با تکرار و تمرین تمامی موادی که از ابتدای واحدهای کاری در جهت توسعه قدرت بویایی و چشایی کودکان مؤثر بوده است کودکان را برای ورود به دوره های آموزشی بعدی آماده تر سازید و تا حد امکان علاوه بر موارد پیشین مواد بویایی و چشایی بیشتری را بنا به ضرورت محیط زیست به آنها شناسانید. مثلاً آنها را با بوی گاز که امروزه در بیشتر نقاط کشور از آن استفاده می شود آشنا کنید و یا تربیتی دهید که بوی اسفند، کندر و عود را استشمام نموده از یکدیگر تشخیص دهند و یا نام میوه های محلی و جنگلی را بر زبان آورده و طعم آنها را تشخیص دهند.

فصل پنجم: دقت، درک، بیان

کودکان معمولاً از شنیدن صدای خود که به روی نوار ضبط شده است هیجان زده شده شاد و سرگرم می شوند. با توجه به آخرین روزهای دوره آموزشی از آنها بخواهید خاطرات خود را از بدو ورود تا آخرین روزهای کلاس به یاد آورده و با دقت به بیان آن پردازند. در پایان صحبت های هر یک از دانش آموزان که در نواری مجزا ضبط می شود صحبت های دوستانه و صمیمانه خود را نیز اضافه کنید و نوار را به عنوان یادگاری از دوره آموزشی به هر یک از کودکان هدیه کنید.

به وی بیاموزید و به دنبال آن چگونگی جمع‌آوری، تا کردن و قرار دادن روی تخت و یا در گوشه‌ای از اتاق را به آنها یاد دهید و یادآور شوید که هنگام خواب باید قسمتی از لباسهای خود را از تن خارج نموده مرتب کرده در نزدیکی خود قرار دهند و هنگام برخاستن مجدداً آنها را برتن نمایند. اگر تخت خوابی در اختیار دارید چگونگی مرتب کردن وسایل روی آن را به آنها بگویید. از کودکان بخواهید که بارها این اعمال را تکرار کنند تا کاملاً بدان مسلط شوند و در خانه نیز خود شخصاً این امر را برعهده گیرند.

فصل چهارم: تربیت حواس

الف) حس لامسه

کشیدن دور اشکال هندسی با رولت

باتوجه به موفقیت‌های کودکان در تمرینهای پیشین اینک اشکال برجسته‌ای را که به‌طور متوسط ۵ میلی متر قطر داشته باشند، در اختیار بچه‌ها قرار دهید تا آن را روی کاغذ مقوایی که در زیر آن لاستیک مسطحی قرار گرفته است گذاشته و با یک دست روی کاغذ محکم نگاه دارند و با دست دیگر یعنی دستی که مسلط‌تر است رولت خیاطی را به دست گرفته در حالیکه آن را به لبه شکل تکیه داده‌اند، آهسته و با فشاری مناسب از ابتدا تا انتهای لبه شکل را به بالا و پایین ببرند و سپس شکل را با دست دیگر نگاه داشته رولت را به دست دیگر داده و به ترتیب پیشین سمت دیگر شکل را خط‌کشی کنند. پس از خط‌کشی تمام جهات، الگورا از روی کاغذ برداشته و از جهت دیگر کاغذ شکل برجسته را لمس نمایند. این تمرین باید آن‌قدر ادامه یابد تا کودک بتواند تصویر هر الگویی را به سهولت بر روی کاغذ ترسیم کند و از یکدیگر تشخیص دهد.

ب) حس شنوایی

در ارزشیابی اهمیت تقویت و تربیت حواس جهت جایگزینی حس بینایی، شنوایی جایگاه ویژه‌ای دارد که قابل مقایسه با دیگر حواس نیست. براین اساس فرآیند آموزشی و تربیتی گسترده‌تر و دقیق‌تری در برنامه‌ریزیها برای آن در نظر گرفته می‌شود.

واحد‌های کاری خردادماه همراه با روش تدریس آن

فصل اول: تحرک و جهت‌یابی

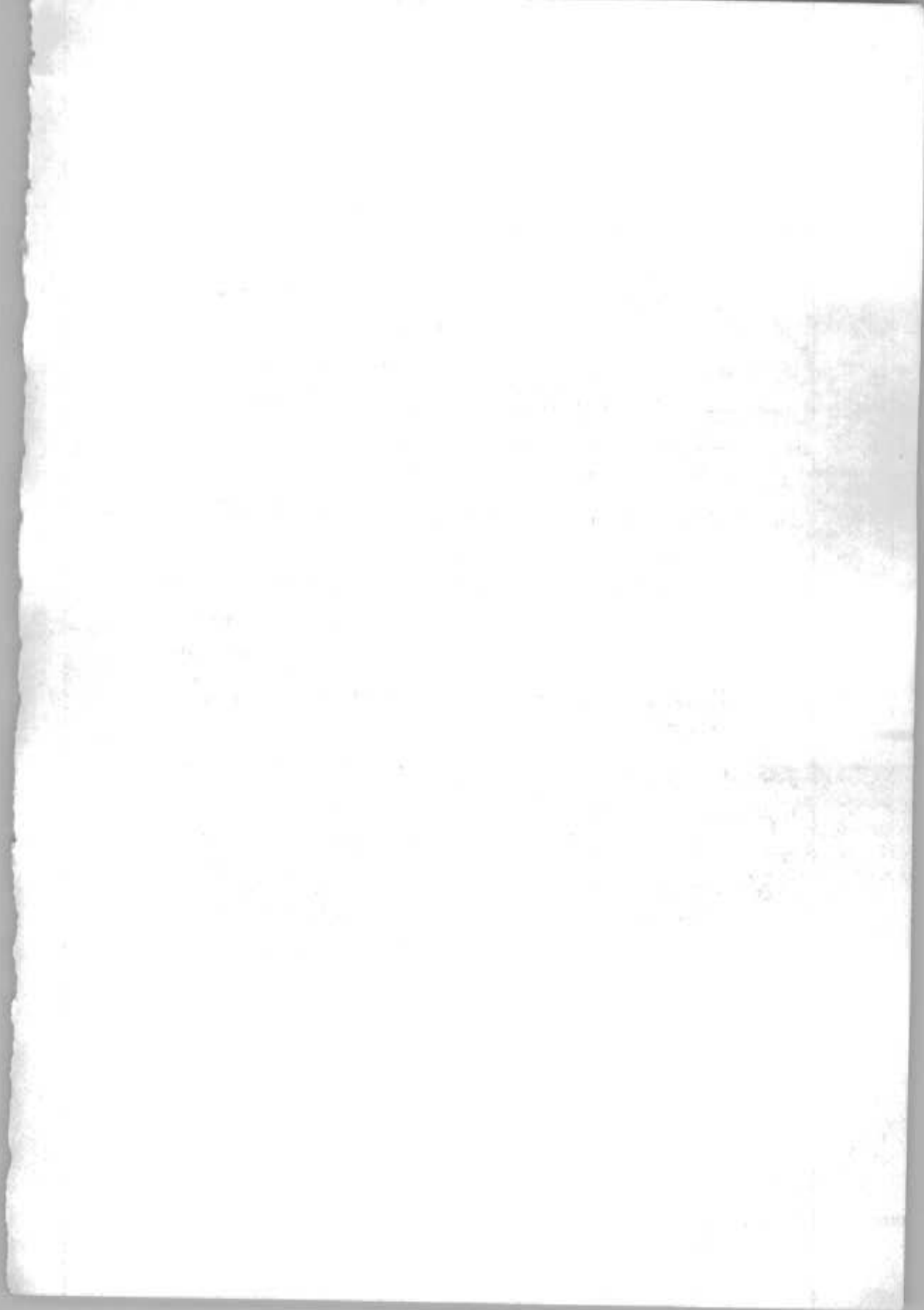
طی مسیرهای کوتاه

همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شده است شیامت زیادی بین برخی از اماکن با یکدیگر و همچنین برخی از خانه‌های مسکونی با هم‌دیگر وجود دارد و گاه تفاوت بین آنها آن قدر کم و ناچیز است که می‌توان با توضیح مختصری مسیر مربوط را برای کودکان تا بینا مشخص نمود. بدین جهت در مدت این واحد کاری چند نمونه از این موارد را انتخاب نموده مسیر را برایشان تشریح نمایم و اجازه دهید با مراقبت شما به تنهایی مسیر را طی کنند. مثلاً محل درب خروجی آموزشگاه تا نزدیک‌ترین پلی که روی جوی قرار گرفته است و با رفت و آمد از پله‌های آبار تمائی که در طبقه دوم قرار دارد و با مسیر حیاط همسایه تا لبه باغچه‌ها.

فصل دوم: خودشناسی

غریبه، آشنا، نامیل

اکنون دیگر کودکان با شنیدن صدای افراد قادر به شناسایی آنها هستند. بسیاری از آنها در محیط زندگی و مراکز آموزشی خویش صحبت و گفت و گو نموده‌اند کاملاً آنها را از یکدیگر تشخیص می‌دهند. از آنها بخواهید افرادی را که می‌شناسند نام ببرند و بگویند که چگونه آنها را می‌شناسند. به آنها کمک کنید تا نسبت بین خود و آن افراد را بازگو نمایند. بدین ترتیب آمادگی ذهنی لازم را در محیط کلاس فراهم نموده‌اید. حال برایشان توضیح دهید که اشخاصی را که نام برده و می‌شناسند با آشنا، نامیده می‌شوند و اشخاصی را که با آنها کاری ندارند و با هرگز آنها را ندیده‌اند نمی‌شناسند، غریبه، خواننده می‌شوند. ممکن است افراد ناآشنا گاه و بیگاه در هنگام عبور و مرور با آنها سخن بگویند و با راهنماییان کنند ولی باز هم چون ارتباط مکرر و دائم با آنها نخواهند داشت غریبه هستند. کودکان باید بدانند که همه افراد آشنا به یک اندازه با آنها نزدیک نیستند. برخی از ایشان ارتباط خانوادگی

می برد که حجم قوطی از قاشق بیشتر است و قاشق گنجایش کمتری نسبت به قوطی دارد.

از هیجانانگیزترین بازی در هنگام آب بازی در آموزش مفاهیم برخی از کلمات نیز می توان استفاده کرد. ظرف بزرگ پر آبی را در اختیار کودک بگذارید. وسایل و اشیاء شناخته شده ای چون تکه های فلزی و کائوچویی، دربهای بطری معمولی و چوب پنبه ای، قطعه ای چوب و چند قطعه سنگ کوچک و بزرگ، قاشق و قوطی پلاستیکی، چوب کبریت، کاغذ، پر، برگ گیاهان، میخ، سکه و نظایر آن را در کنارش قرار دهید. کودک باید با قرار دادن هر یک از این اشیاء در آب به بازی خود ادامه دهد. موقعیت و چگونگی هر یک از اشیاء را در آب آزمایش و تجربه نماید. تفاوت هر یک را با دیگری عملاً لمس و احساس کند. پس از اطمینان از حیرت و شگفتی کودک با بیانی ساده به آموزش کلمات و مفاهیمی چون شناور، غوطه ور، پر، خالی، کمی، زیاد، لبریز، بیشتر، تقریباً، گاهی، خیلی، روی، زیر، سبک و سنگین و بسیاری دیگر از مشتقات و ترکیبات آنها بپردازید.

۵-۶ را نیز به تمرینها اضافه کنید و به شیوه پیشین آموزش نوشتن را ادامه دهید. در پایان آموزش این ماه کودکان باید بتوانند به سهولت ۶ نقطه بریل را با ترکیبات مختلف بنویسند و در هنگام خواندن به ارزش مکانی نقاط پی ببرند. در پایان برنامه‌های آموزشی این واحد بهتر است دانش‌آموزان را به تشخیص نوشته‌های خویش که همانا نقاط برجسته در موقعیتهای گوناگون است تشویق و ترغیب نمایید.

فصل نهم: ریاضی و مفاهیم وابسته به آن

عدد ۹

۸ عدد قوطی کبریت را که در هر یک تعداد مساوی چوب‌کبریت قرار دارد روی میز بگذارید و از دانش‌آموزان بخواهید شمارش اعداد ترتیبی را به نوبت با آنها تمرین کنند. حال بدون اطلاع کودکان یک کبریت خالی را در کنار کبریت‌های قبلی قرار دهید و از دانش‌آموزان بخواهید که مجدداً شمارش را تکرار کنند. آنها با تعجب

متوجه قوطی کبریت خالی خواهند شد. در همین جا به آنها بگویید که بعد از عدد ۸ باید کلمه ۹ را به عنوان عدد بعدی بیان کنند. حال تعدادی چوب‌کبریت نیز در داخل قوطی کبریت نهمی قرار دهید تا کودکان آن یکی را نیز در زمره اعداد قبلی به

در این ماه هوا تا حدودی گرم است و می‌رود که بتدریج به گرمای تابستان بپیوندد در هنگام بازی گروهی در زمانی مناسب قسمتی از فضای باز را انتخاب کنید که تابش خورشید گرمای بیشتری ایجاد کرده باشد. پس از مدت کوتاهی کودکان احساس گرمای زیادی خواهند داشت آنها را از معرض حرارت خورشید خارج نموده به زیر درختان و یا به داخل کلاس و یا اتاق راهنمایی کنید تا تفاوت حرارت قبلی با موقعیت فعلی را درک نمایند. سپس برایشان بگویید که برای رهایی از نور و حرارت خورشید که آفتاب نامیده می‌شود باید به محلی که در آنجا آفتاب نیست و سایه نام دارد برویم. در زیر درختان، زیر سقف‌ها و در بین دیوارهای ساختمانهای بلند که مانعی برای رسیدن آفتاب به سطح زمین هستند سایه به وجود می‌آید که حرارت کمتری دارد.

تفاوت بین زندگی شهری و روستایی همیشه برای کودکان معمایی بزرگی است و علاقه‌مندند که درباره آن چیزهای بیشتری بدانند هرچند که این‌گونه مطالب برایشان قانع‌کننده نیست و بیشتر می‌خواهند که روستا را از نزدیک ببینند. اغلب کودکان در مقابل این سؤال که بین شهر و روستا کدام را برای زندگی کردن انتخاب می‌کنید نام روستا را بر زبان می‌آورند زیرا همواره شنیده‌اند که روستاها با وجود کوچکیشان بسیار سرسبز و خرم بوده و فضای باز بسیار مناسبی هستند. جمعیت زیادی ندارند و از وسایل خطرناک در آن‌جا خبری نیست. اگر در کلاس خود، دانش‌آموزی از اهالی روستا و یا از اهالی شهر دارید از او بخواهید تا موقعیت محیط زندگی خویش را برای دیگران بازگو نماید، و خود نیز به تکمیل آن بپردازید و تفاوتها را تا بدان حد که قابل درک کودکان باشد برایشان بیان کنید.

فصل هفتم: مهارتهای دینی، اخلاقی، اجتماعی

نماز صبح به‌طور کامل

در آموزشهای پیشین به خداشناسی و سپاس نعمتهای الهی و اطاعت از فرمایشات پیامبر، امامان و قرآن اشاره شد و اهمیت نماز در اجرای دستورات خداوند و فراهم آوردن مقدمات برگزاری نماز بیان گردید و اینک جای آن دارد که بتدریج کودکان را با قرائت نماز و چگونه ایستادن و نشستن و زانو زدن در مقابل سجاده نماز و پروردگار یکتا آشنا سازید. لذا بتدریج در طی روزهای مختلف این ماه نماز دو رکعتی صبح و ادای آن را به کودکان بیاموزید تا در اثر تمرین و تکرار بدان

برخی از مواد خوشبوکننده غذاها، ادویه‌ها هستند که بوی تند و تیزی دارند و در حالت خشکی یعنی قبل از مخلوط شدن با غذا نیز براحتمی می‌توان بوی آنها را از یکدیگر تشخیص داد. از قفسه بویایی قوطی‌های محتوی مواد فوق را برداشته روی میز خود بگذارید کمی از محتویات هر قوطی را به داخل درب آن بریزید و با احتیاط به بینی هر یک از دانش‌آموزان نزدیک کنید تا آن را بویدند و با ماده بی‌بوی دیگری مانند نشاسته در معرض مقایسه کودک قرار دهید تا کاملاً این دو را از یکدیگر متمایز سازد و سپس نام ماده بودار را به او بیاموزید. در فرصتهای بعدی ماده‌های دیگر را تمرین نموده نام ماده را به آنها یاد دهید.

د) حس چشایی

میوه‌های فصل

در طی واحدهای کاری گذشته تا حد امکان سعی شد میوه‌های هر فصل از نظر بویایی و چشایی به کودکان معرفی شود و ویژگیهایی از آن برایشان شرح داده شود. بدین ترتیب اکنون که در میانه فصل بهار قرار گرفته‌ایم و بسیاری از میوه‌ها به حالت نوبرانه در دسترس قرار دارد باید کودکان را با میوه‌های این فصل و طعم و مزه آنها و نیز مراحل رشد آنها از کال تا رسیده که بدون شک دارای طعم و مزه‌ای متفاوت می‌باشد آشنا نماییم. البته نام و مزه این‌گونه میوه‌ها برای کودکان ناآشنا نیست ولی ممکن است به خوبی از ارتباط بین مراحل مختلف رشد میوه و کمیابی و فراوانی آن با فصل بهار چندان آگاهی نداشته باشند و این زمان فرصت مناسبی است تا به‌طور طبیعی و با توجه به توانایی درک و فهم کودکان به شناسایی آنها پردازند.

فصل پنجم: دقت و درک و بیان

بچه‌ها دوست دارند در مورد خودشان داستانهایی بشنوند و یا از حوادثی که برای همسالان اتفاق می‌افتد آگاه شوند. زندگی روزمره کودک، میهمانیهای خانوادگی، مسافرتها و بازدیدها، گردشهای دسته‌جمعی مدرسه، شرکت در جشنها و مراسم مختلف، حضور در مراسم عروسی و سوگواری، بازی با همسالان در خانه، کوچه و خیابان، حضور در سینما، پارک و خیابان به همراه پدر و مادر و یا دیگر بزرگترها، حضور در مراسم مذهبی و قرار گرفتن در معرض جنجالها و کشمکشهای محبطنی همه و همه از مواردی هستند که ساعتها و بلکه روزها فکر

روی آن را در هنگام روشن و خاموش بودن در معرض بررسی کودکان قرار دهید تا آنها به خوبی بیاموزند که شاسی کلیدها هنگامی که به طرف بالا قرار گیرد چراغ روشن خواهد بود و در شرایط عکس چراغها خاموش خواهند بود.

فصل چهارم: تربیت حواس

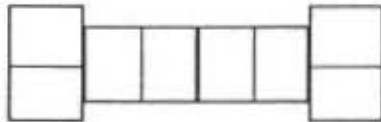
الف) حس لامسه

ترسیم خطوط برجسته، پرکردن اشکال توخالی

تعدادی خط کش ۲۰ Cm را در اختیار کودکان بگذارید و این بار از آنها بخواهید که با کمک رولت بر روی صفحاتی که در زیر آنها صفحه پلاستیکی قرار گرفته است خطوط مستقیمی رسم کنند. البته دقت نمایید که نحوه کاربرد صحیح خط کش یعنی نگاه داشتن آن به وسیله دست چپ و قرار گرفتن رولت در کنار لبه خط کش و حرکت رولت به کاغذ با تکیه بر لبه خط کش را که قبلاً به آنها آموخته اید دقیقاً مورد توجه قرار داده و رعایت نموده باشند. پس از حصول اطمینان از مهارت کودکان در

شایان ذکر است که کارتها باید دارای هفت موضوع باشند مثلاً در کارت رنگ از هفت رنگ و در کارت عدد از ترکیب هفت عدد که بر روی هیچ یک از کارتها این ترکیبات تکراری نباشد استفاده می شود. در این بازی دو الی هفت نفر می توانند شرکت نمایند. کارتها را بین کودکان به تساوی تقسیم می کنیم، قبل از شروع بازی موضوع روی کارتها و علائم برجسته و یا رنگها باید برای کودکان توضیح داده شود مثلاً در مورد سمت راست و چپ، بالا و پایین، رنگها و علائم برجسته. پس از تقسیم کارتها یک نفر با قرار دادن کارتی روی زمین بازی را شروع می کند نفر بعد باید کارتی را که حداقل یک طرف آن مشابه کارت روی زمین است، به طریقی در کنار کارت قبلی قرار دهد که دو سر مشابه متصل به هم واقع شوند و در صورتی که چنین کارتی را در دست نداشته باشد نوبت به نفر بعد می رسد و بازی بدین ترتیب ادامه می یابد تا آنجا که کارتهای یکی از بازیکنان تمام شود که در نتیجه او برنده بازی خواهد بود و به تعداد کارتهای باقی مانده در دست بازیکنان امتیاز کسب خواهد کرد. این بازی آنقدر ادامه می یابد تا یک نفر به حد امتیاز مورد موافقت برسد و برنده نهایی بازی شود.

طرحی از بازی دُمینو

گوسفندان که اعضاء بیشتری داشته باشند برنده خواهد بود.

دومینو:

در این بازی ۲۸ کارت مورد نیاز است جنس کارتها می تواند چوب، پلاستیک، فایبر، چوب پنبه و یا مقوای ضخیم باشد. هدف از این بازی پرورش دقت لامسه، آشنایی با فرم و شمارش، سرعت عمل و تمرکز حواس است. مهارت در این بازی ذهن کودک را برای یادگیری و حل مسائل، نتیجه گیری و تصمیم گیری آماده می سازد، در طی این بازی کودک اختلافها و شباهتها را پیدا می کند، کارگروهی، همکاری و رعایت نوبت را تجربه می کند. دومینو می تواند به صورتهای گوناگونی چون دومینو رنگ (جهت نیمه بینایان) و دومینو عدد (از صفر تا ۶) تهیه شود. کارتهای این بازی باید در اندازه های حدود $4/5 \times 9$ در نظر گرفته شود. هر کارت با یک خط افقی برجسته به دو قسمت مساوی تقسیم می شود و ترکیب اعداد و تصاویر به صورت برجسته بر روی کارتها مانند زیر مشخص می شود.

آنها در مبادله تعداد مساوی موجب اختلاف نظر شدید بین آنها می شود بزرگتری به آنها می رسد و پس از آگاهی از موضوع سکه هایی با ارزش برابر به آنها می دهد و سپس برای هر یک از دو مورد سببها و گردوها بهایی تعیین می کند و اینک از آنها می خواهد تا در مقابل دریافت هر یک از سببها یا گردوها یک یا چند سکه به دیگری بدهد و بدین ترتیب آنها بخوبی درخواهند یافت که می توانند در مقابل ارائه سکه ها به آن دیگری به تعداد مورد نیاز و دلخواه از آن ماده را در اختیار داشته از آن خود سازند. لازم است که به کودکان نشان دهید که پولها ممکن است کاغذی و یا فلزی باشند ولی هر یک دارای ارزشی معین و مشخص هستند که با اندازه آنها متناسب بوده و مقدار توان خرید آنها روی پولها نوشته شده است.

در روزهای بعد کودکان را در دسته های دو - سه نفری به مغازه ها و فروشگاههای اطراف محیط آموزشی خویش هدایت کنید و به آنها اجازه دهید تا خواسته خود را به فروشنده بگویند و قیمت آن را سؤال کنند و بیاموزند که در مقابل دریافت شیء و یا ماده مورد نظر باید مبلغی که از طرف فروشنده اعلام می شود بپردازند و اگر پولی که پرداخته اند بیش از بهای کالای دریافتی است بقیه آن را پس بگیرند. مغازه بازی معمولاً از بازیهای دلخواه کودکان است. با استفاده از این موقعیت فروشگاه کوچکی در کلاس خود تشکیل دهید و هر نوبت یکی از دانش آموزان را مسئول فروش آنها کنید.

فصل هفتم: مهارتهای دینی، اخلاقی و اجتماعی

وضو گرفتن

در یک برنامه بازی گروهی ترتیب شرکت دانش آموزان را در یک مهمانی طرح ریزی کنید و برایشان شرح دهید که چگونه باید خود را آماده کنند، لباسهایشان را تمیز و مرتب کنند، دست و صورتشان را بشویند، موهایشان را شانه بزنند و ناخنهایشان را تمیز کنند، و به آنها گوشزد کنید که چگونه باید در مهمانی مرتب و منظم باشند و از ادای کلمات زشت و نامربوط خودداری نمایند و از پذیرایی و مهمان نوازی صاحبخانه قدردانی و تشکر کنند. حال با این مقدمه چینی از پروردگار عالم که خالق همه موجودات است و تمامی جهان به او تعلق دارد سخن بگویید و یادآوری کنید که ما و شما میهمانان درگاه خداوند هستیم که مدت زمانی بنا به اراده او در سرزمینش زندگی می کنیم و هر زمان که اراده کند ملکش را ترک گفته به دیار

مقایسه آنها را به دیگر مواد قبلی بیفزایید.

(د) حس چشایی

قهوه - جای و کاکائو

در مورد تقویت حس چشایی و تشخیص مزه‌های مختلف نیز باید مانند حس بویایی تمرینها را انجام داد لیکن در اینجا مزه و طعم مواد مورد نظر است و سعی می‌شود بیشتر همان موادی انتخاب شود که بوی آنها در قسمت بویایی این بخش در نظر گرفته شده است بدین جهت مزه و طعم جای، قهوه و کاکائو را در نظر بگیرید و آنها را مورد تست و آزمایش کودکان قرار دهید تا آنها را شناسایی نموده و با مزه و طعم‌های شناختی پیشین مقایسه کنند و قادر به تمیز آنها از یکدیگر باشند.

فصل پنجم: دقت، درک و بیان

یکی از پدیده‌های مهم هنری و ادبی، شعر است که می‌توان مطالب گوناگون را در قالب آن بیان نمود. کودکان مطالب مختلف را از طریق شعر زودتر و سریع‌تر فرا گرفته و به خاطر می‌سپارند زیرا که موزونی جملات، کوتاهی آنها، وزن و قافیه آن در مطبوع ساختن داستان و یا هرگونه مطلب شعرگونه‌ای احساسات را بیشتر تحت تأثیر قرار داده، تحریک می‌نماید و عامل مؤثری در یادآوری مجدد آن است. شعر سرچشمه ایجاد نشاط روح برانگیزاننده احساسات لطیف و عمیق، افزونی دهنده قدرت درک و بیان و تجلی بخش روان کودک است. در انتخاب آن شرایط محیطی و سنی و عقلی کودکان باید کاملاً در نظر آید و هدف و منظور خاصی در آن دنبال شود همان‌طور که می‌دانید اشعار کودکانه فراوانی در سالهای اخیر سروده شده است. دفتر ادبیات کودکان و شعرهای گوناگون آن را که با ذوق و سلیقه خویش فراهم کرده‌اید بگشایید و هر بار شعری را انتخاب کرده و چندین بار آنرا سلیس و روان بخوانید موزونی آهنگ آن را حفظ کنید و سپس از کودکان بخواهید که ضمن خواندن شما را همراهی کنند، بتدریج کودکان آن را فرا گرفته و خود قادر خواهند بود به تنهایی آن را بخوانند. گاه نیز شعرهای ضبط شده به روی نوار را که همراه با موزیک است پخش کنید و از دانش‌آموزان بخواهید که آنرا بتدریج حفظ نمایند. برای مثال به ذکر چند نمونه از این گونه اشعار می‌پردازیم:

دویدم و دویدم، سرکوهی رسیدم، دو تا خاتونو دیدم، یکیش به من آب داد،

تهیه اشکال دلخواه بروز دهند.

چسباندن اشیاء بریده شده را به روی کارتها با استفاده از الگوهای شناختی که قبلاً آموزش داده‌اید برای آمادگی و یادآوری تمرین نمایید و سپس وسایل لازم برای چسباندن اشیاء به روی کارتهای چسبان را فراهم کنید و به تعداد لازم در اختیار هر یک از کودکان بگذارید. اشیایی چون تکمه‌ها، لپه، عدس، چوب‌کبریت، چوب‌بستی، یونولیت، نخهای مختلف، نی، پارچه و نظایر آن از وسایل قابل دسترسی هستند که تهیه آن چندان مشکل نیست. ابتدا نحوه چسباندن چند قطعه از اشیاء فوق را به روی کاغذهای چسبان و یا مقوا به صورت انفرادی با هر یک از دانش‌آموزان تمرین کنید تا آنجا که مطمئن شوید بدون کمک شما می‌توانند به این امر بپردازند. سپس از آنها بخواهید که بنایه دلخواه و یا با استفاده از الگوهای شناختی که در اختیارشان می‌گذارید یا برایشان نام می‌برید اشکالی تهیه کنند. بتدریج با رفع اشکالات آنها باید به مهارت در این فعالیت دست یابند.

در موارد فوق تا حد زیادی به گسترش برنامه‌های کاردستی کودکان، اشاره شده و در تکمیل این موارد بهتر است با استفاده از آموزش کاردستی در دوره‌های پیش فعالیت را با خط‌کشی با رولت به روی کاغذهای مقوایی و بردن آن ادامه دهید ابزار لازم برای این کار عبارتند از قطعه‌ای لاستیک مسطح و بدون برجستگی (شبهه لاستیک کف مینی‌بوسها و اتوبوسها) کاغذهای مقوایی، قیچی و رولت خیاطی. کاغذ مقوایی را به روی قطعه لاستیکی که در روی میز هر یک از دانش‌آموزان قرار دارد بگذارید چگونگی در دست گرفتن رولت را به آنها بیاموزید و از آنها بخواهید که با یک دست کاغذ را به روی لاستیک محکم نگاه داشته و با دست دیگر به خط‌کشی آزادانه بپردازند بدیهی است که باید به آنها گوشزد نمایید که برجستگی خطوط در طرف دیگر کاغذ مورد تشخیص خواهد بود. بتدریج با گسترش تمرین‌ها از آنها بخواهید که اشکال منظم هندسی را ترسیم نموده و با راهنمایی شما دور آن راقیچی و برش داده و بدین سان خود به تهیه اشکال گوناگون هندسی اقدام نمایند. می‌توانید برای تمرین بیشتر از کودکان بخواهید که به عنوان تکلیف در کلاس و یا در خانه تعدادی از اشکال را تهیه و ارائه کنند.

مادرانی هستند که روزگاری پدر و مادر فعلی شما را که کوچک بوده‌اند سرپرستی و نگهداری کرده‌اند و به آنها آموخته‌اند که در نگهداری و مراقبت از شما هوشیار و دقیق باشند و سپس از آنها بخواهید که نامهای پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگهای خود را بگویند و کمی از آنها صحبت کنند. در یکی از اوقات آزاد کودکان که به خوردن خوراکیها اختصاص داده‌اید از آنها بخواهید که ضمن استفاده از خوراکیها دست چپ خود را روی قسمتی از گردن پایین چانه از آنجایی که خوراکیها را فرو می‌برند قرار دهند تا حرکات آن را هنگام خوردن دقیقاً حس کنند. از کودکان سؤال کنید زمانی که سرماخورده‌اید عطسه می‌کنید و تب دارید معمولاً کدام قسمت از گردن شما درد می‌گیرد. در هنگام سرما خوردگی وقتی آب دهان خود را قورت می‌دهید درد کدام قسمت بیشتر شما را می‌آزارد. در هنگام داد زدن و فریاد کشیدن صدای فریاد از کدام قسمت آغاز می‌شود. در ضمن طرح این سؤالا بلا تردید توجه همه کودکان به قسمت گلو جلب شده و اینک زمان آن است که در پاسخ صحیح سؤالات فوق نام گلو را ادا نموده و در این رابطه کلماتی جدید به خزانه کلمات کودک بیفزایید.

فصل سوم: خودیاری

پوشیدن لباس به طور کامل - استفاده از رخت آویز

کودکان اکنون با بهره‌مندی از آموزشهای پیشین و تمرین مداوم با توجه به نیازهای روزمره با پوشیدن و خارج کردن برخی از پوشاکها چون کفش، جوراب، شلوارهای کشی، کلاه، کاپشن، پالتو، کت و روپوش آشنا شده‌اند. اینک قبل از هر چیز باید چگونگی باز و بسته کردن تکمه‌ها و زیپ‌ها را با استفاده از الگوهای آموزشی و دفتر آمادگی به آنها یاد دهیم. چندین نمونه زیپ و تکمه‌های معمولی را که به روی کارتهای آموزشی قرار گرفته است و امکان تمرین چگونگی باز و بسته کردن آنها را با پارچه‌هایی که روی آنها نصب شده‌اند را فراهم می‌سازد در اختیار کودکان قرار دهید و به‌طور انفرادی چگونگی امر را آموزش دهید تا مهارت لازم را کسب نمایند و سپس با هماهنگی قبلی با والدین ترتیبی دهید که در طی آموزشهای این واحد کاری بیشتر از لباسهای تکمه‌دار و زیپ‌دار برای کودکان استفاده کنند. از دانش‌آموزان بخواهید که از تمرین به روی الگوها دست برداشته و بر روی لباسهای خویش تمرین را ادامه دهند. در مورد پوشیدن و خارج نمودن بلوز و پیراهن باید

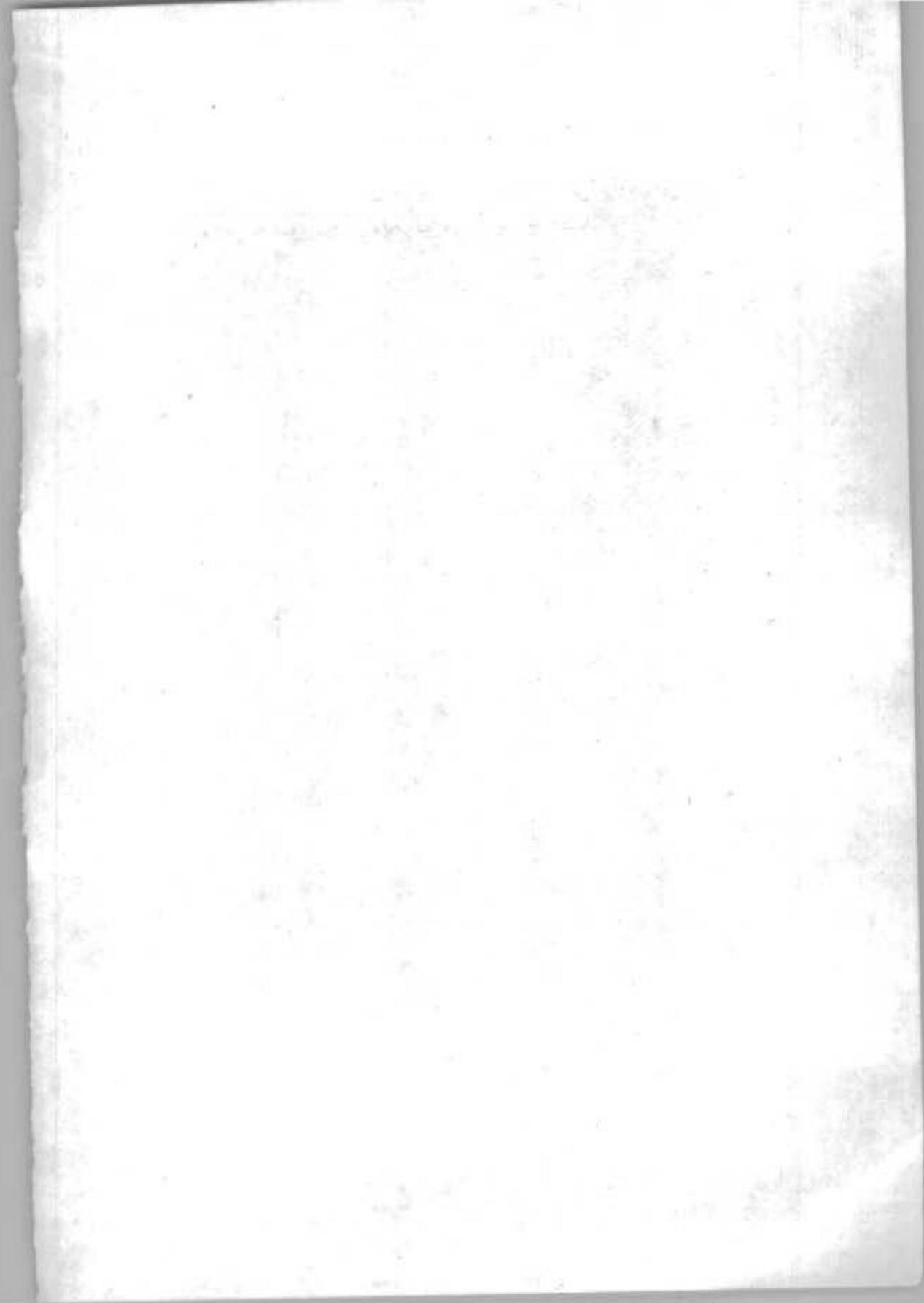
واحدهای کاری فروردین ماه همراه با روش تدریس آن

فصل اول: تحرک و جهت یابی

راه رفتن، دویدن، حرکات ورزشی با سوت

معمولاً نخستین نشانه‌های رشد حرکتی در کودکان از محدوده یک سالگی آغاز می‌شود و بتدریج ویژگیهای حسی - حرکتی آنها هماهنگی پیدا می‌کند راه رفتن کودکان نابینا همواره با ترس و نگرانی همراه است بدین جهت پیوسته با احتیاط و یکنواخت گام برمی‌دارند راه رفتن با جرأت را به او بیاموزید و او را به انجام انواع راه رفتن تشویق کنید تا بدین وسیله توان حرکتی او افزایش یافته نشاط و سلامتی تضمین بیشتری داشته باشد جفت پا زدن به روی حوضچه‌های شنی، حرکات یک پای موزون، قدم آهسته همراه با هماهنگی دستها، حفظ تعادل بر روی یک پا، صاف راه رفتن بدون خمیدگی پشت، راه رفتن به روی لبه‌های کم ارتفاع با حفظ تعادل بدن، به روی پنجه‌ها ایستادن و راه رفتن به عقب راه رفتن به روی زانوها، راه رفتن همراه بالا آوردن زانوها، چرخیدن به روی پاها و حفظ کنترل بدن، راه رفتن نشسته به صورت گلاغ‌پر، نشست و برخاست و حمل کردن در حین راه رفتن از جمله انواع راه رفتن است که توان حسی، حرکتی کودکان را تقویت و افزایش خواهد داد.

اکنون که دانش آموزان با انواع برنامه‌های حرکتی در راه رفتن آشنا شده و جرأت بیشتری یافته‌اند بتدریج آنها را وادار نمایید تا حرکات خود را سرعت بخشند و در خط مستقیم مطمئن انواع حرکات آموخته شده را به صورت دو انجام دهند برای اینکه کودکان از ایمنی مسیر دویدن مطمئن باشند بهتر است در قسمتی از فضای باز مدرسه و یا فضاهای مناسب دیگر دو قطعه طناب را به صورت موازی متناسب با قد و اندازه کودکان از سطح زمین در دو سوی طول حرکت محکم و ثابت نمایند به طوری که در یک متری انتهایی آن نشانه‌ای مبنی بر نزدیک بودن به خط پایان قرار داده باشید حال کودکان را به دویدن در این فضای مطمئن تشویق کنید می‌توانید گه‌گاه بنابه ضرورت مسابقاتی بین آنها ترتیب دهید تا هیجان تمرینات افزون گردد.

فصل هفتم: مهارت‌های دینی، اخلاقی، اجتماعی

اسامی ۱۲ امام (ع) - مهمانی

در طی این ماه بتدریج اسامی دیگر امامها را به دانش‌آموزان بیاموزید و در هر نوبت از آنها بخواهید که از ابتدا اسامی را تکرار کنند. خود، جمله «امام اول» را بگویند و اجازه دهید که دانش‌آموزان نام را بیان کنند و بدین ترتیب آموزش را ادامه دهید، بسیار مناسب خواهد بود اگر از شعرهای مختلفی که به این آموزش کمک می‌کند استفاده کنید در هر بار به مناسبت از سخنان آنان، رشادتهایشان و ایمان و خداپرستی آنها صحبت کنید و تا حد امکان داستانهایی از سرگذشت آنها بدان حد که در فهم و درک کودکان بگنجد تعریف نمایید.

یکی از برنامه‌های تفریحی دل‌پسند کودکان مهمانی رفتن است به ویژه مهمانی‌هایی که در آنجا همبازی‌هایی داشته باشند ولی آنها باید در محدوده سنی خود نیز آداب و رسوم را شناخته و رعایت کنند مثلاً از داد و فریاد و هیاهوی زیاد و بر زبان آوردن حرفهای نامناسب و نابه جا بپرهیزند، بدون اجازه پدر و مادر خویش و یا قبل از تعارف صاحبخانه به خوراکیها دست نزنند. وسایل بازی کودکان میزبان را با دقت و احتیاط کامل مورد استفاده قرار داده و هنگام بازگشت قطعه‌ای از آنها را متعلق به خود تلقی نکنند. ادب و نزاکت را رعایت نموده نسبت به اعضای خانواده میزبان احترام لازم را به عمل آورند و تعارف‌های معمول، چون سلام علیکم، تشکر و خداحافظی را به موقع انجام دهند.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

ترکیبات شش نقطه‌ای تا حد استاندارد. تشخیص موقعیت مکانی نقطه‌ها، نوشتن با لوح و قلم

در ادامه آموزشهای قبلی ضمن تقویت حس لامسه، به تربیت مهارتهای لمسی می‌پردازیم. شش علامت دایره شکل برجسته را بتدریج در اندازه‌های کوچکتر بر روی کارتهای آموزشی با کاغذهای چسبان ثابت می‌کنیم و در نوبتهای متفاوت در اختیار کودکان می‌گذاریم تا حس لامسه با شکلها بتدریج با نقطه‌های برجسته شش تایی منظم آشنایی یافته در جهت کسب مهارتهای شناختی تربیت شود. اکنون که از شناخت لوح و قلم مطمئن شده‌ایم نحوه کاربرد آن را با قرار دادن کاغذهایی

- وسایل مختلف چون موتورسیکلت، کامیون، اتوبوس، ترمز ماشین، ماشین آلات حفاری و نظایر آن جلب کنید. ادامه تمرین می تواند در کلاس پیگیری شود بدین ترتیب که الگوهای وسایل معرفی شده را در اختیارشان بگذارید و در آن زمان که با وسیله ای سرگرم هستند صدای مورد نظر آن وسیله را توسط ضبط صوت پخش کنید تا هم زمان صدا و شکل وسیله مورد نظر توجه کودک را بیش از پیش جلب نماید. بدین ترتیب صداهایی از محیط اطراف را همراه با وسیله ایجادکننده آن صدا به کودکان آموخته اید.

ج) حس بویایی

بوی صابون، شامپو و خمیر دندان

هر قدر بتوانیم انگیزه های کودکان را در کاربرد وسایل مختلف گسترش دهیم در دستیابی به آموزشهای مورد نظر موفقیت بیشتری خواهیم داشت. بدین جهت در تحریک حس بویایی آنها برای شناخت بیشتر مواد بهداشتی مانند صابون، شامپو و خمیردندان بهتر است از انواع بودار آنها که ویژه کودکان تهیه شده است استفاده شود تا کودکان همان طور که به مواد خوراکی خوشمزه توجه بسیار دارند بوی خوش و جاذب آنها موجبات علاقه مندی استفاده هرچه بیشتر کودکان را فراهم آورد تا در هنگام ضرورت نیاز به یادآوری مکرر برای استفاده از آنها نباشد.

د) حس چشایی

گرمی، سردی

تاکنون تا حد لازم طعم و مزه های را آموزش داده اید. اینک به دیگر ویژگیهای برخی از مواد خوراکی از جمله سردی و گرمی آنها پردازید. قدرت تحمل زبان، دهان و دندانها حد مشخصی دارد که برای کودکان و بزرگسالان و نیز برخی از افراد نسبت به یکدیگر متفاوت است. ولی در مقایسه باید مفهوم گرم، سرد، متعادل، گرم تر و سردتر، داغ و یخ کلماتی در ارتباط با آنها را به کودکان بیاموزید. برای آموزش این مفاهیم آب داغ، چای، آب میوه، بستنی، یخ، نوشابه های معمولی و یخچالی، شیر داغ و شیر سرد، تخم مرغ داغ و تخم مرغ سرد که با سادگی در دسترس می باشند مناسب اند. ابتدا باید هر یک را جداگانه مورد آزمایش کودکان قرار دهید تا مفهوم هر یک را احساس و درک نمایند و در مرحله بعد به مقایسه آنها پردازید.

کودکان نابینا شوند. هنگام بستن در اگر در داخل اتاق هستید باید آن را به طرف چارچوب فشار آورید و چنانچه در خارج از اتاق قرار گرفته‌اید باید دستگیره را گرفته درب را به طرف خود بکشید. در باز کردن پنجره‌های اتاق در صورتی که کشویی نباشند باید دقت بیشتری به عمل آید زیرا که هنگام باز کردن باید به طرف خود کشیده شده و در هنگام بستن آن را به طرف مقابل آن خویش فشار آورید. پنجره‌های نیمه باز و یا تمام باز خطرات بیشتری خواهند داشت زیرا هنگامی که زیر پنجره نشسته‌اید و اطلاعی از باز بودن و یا نیمه باز بودن درب آن ندارید در هنگام برخاستن ناگهان با آن برخورد نموده و علاوه بر درد زیاد با خطر شکستگی نیز مواجه خواهید بود. که این امر در مورد در کشوها و کابینت‌ها نیز صادق است. بنابراین بهتر است پس از استفاده از هر یک از درهای فوق یا آنها را مجدداً به صورت موقعیت قبلی خود در آورید و یا کودکان نابینا را نسبت به موقعیت جدید درها آگاه سازید. در کشوها را نباید آنقدر به سوی خود بکشید تا از جایش خارج شود. در برخی از وسایل و یا اماکن ممکن است بنابه مقتضای فضای پشت آن برخلاف اصول کلی ساخته شده باشند که با آزمایشی مختصر می‌توان به راحتی به آن پی برد. از آن جمله در یخچالها و کابینت‌های آشپزخانه است.

از آنجایی که رعایت پای چپ و راست در پوشیدن جوراب مانند کفش نبوده و چندان اهمیتی ندارد و آموزش آن از طریق تمرین و تکرار میسر است، توصیه می‌شود که ابتدا آموزش را به روی الگوی جویی آغاز کنید و به آنها بیاموزید که دو انگشت شست دست خود را به نحوی که پاشنه جوراب در پایین قرار گیرد از لبه داخلی جوراب وارد کنند و با کمک دیگر انگشتان جوراب را تا نزدیک قسمت پنجه آن روی انگشتان شست دست جمع نمایند. سپس با کمک دو انگشت شست، دست را از هم فاصله دهند تا بتوانند دهانه جوراب را تا حدی باز نمایند که انگشتان پای آنها وارد جوراب شود. سپس با کشیدن تدریجی دستها به طرف پاشنه و موج پای جوراب را روی پای خود بکشند و در انتها به مرتب کردن جوراب بپردازند به طوری که قسمت پنجه و پاشنه جوراب در محل خود قرار گیرد.

واحدهای کاری اسفندماه همراه با روش تدریس آن

فصل اول: تحرک و جهت یابی

عبور از خیابان، رعایت نکات ایمنی در حرکت، حرکات ورزشی در برنامه های آموزشی ماههای گذشته دانش آموزان با نحوه حرکت در محیط های مختلف، عبور از لبه ها و جویها آشنا شده اند. حال زمان آن فرا رسیده است که طریقه عبور از خیابان را به آنها آموزش دهیم. لازم به تذکر است که کودکان هنوز در سن و شرایطی نیستند که بتوانند حتی پس از آموزشهای لازم به تنهایی از خیابان عبور کنند و معمولاً به همراه افراد دیگر این امر صورت می گیرد لیکن ضرورت دارد که با ویژگیهای عبور از خیابان آشنا گشته و بدانند چه نکاتی در هنگام عبور باید رعایت شود تا از خطرات احتمالی در امان بمانند. بهتر است قبلاً در کلاس مختصری در این زمینه سخن بگویید تا با محل عبور خط کشی شده در سطح خیابان، تابلو محل عبور کودکان و دانش آموزان، چراغ راهنمایی، صدای سوت پلیس و توجه به صداهای خودروها آشنا شوند و بیاموزند که حرکت افراد و وسایل گوناگون در محیط های عمومی دارای نظم و ترتیبی است که با توجه به شرایط و مقررات باید آنها را رعایت نموده و برای حفظ شخصیت خویش بدانها احترام گذارده شود.

ابتدا برای آموزش عملی بهتر است در صورت امکان با استفاده از وسایل لازم، الگوهایی در حیاط مدرسه فراهم آورید و سپس محل عبور مناسبی در خارج از مدرسه در نظر بگیرید و دانش آموزان را یکی یکی به همراه خود از عرض خیابان عبور دهید و نکات ضرور را بازگو نمایید. پس از تکرار آموزش برنامه های انفرادی، دانش آموزان را به صورت پشت سر هم در یک صف از خیابان عبور دهید تا طریقه عبور گروهی را نیز فرا بگیرند.

تمرین حرکات ورزشی به طور مستمر انجام می شود و گسترش می یابد. شایسته است که در این باره علاوه بر تداوم برنامه های پیشین به منظور هماهنگی بیشتر در حرکات ورزشی بین دستها و پاها، بارفیکس، حرکات شنا و سه چرخه و

است تنوع اندازه‌ها و جنسهای بیشتری داشته باشند تا بازی با آنها سهل تر و آسان تر باشد.

فصل دهم: بازی

بازیهای تخیلی - چی مال کیه و لگو

گوناهگونی شرایط مکانی و زمانی همیشه این امکان را به کودکان نمی دهد تا بتوانند در فضای مناسب به بازیهای واقعی پردازند. لذا در محیطهای کوچک و بسته و در فضاهای تخیلی خود به بازیهای خیالی می پردازند. برای همکاری می توانید با او همفکر شوید. در تهیه وسایل به کمکش بشتابید و همبازیش شوید به شرط آنکه برای بازی اش برنامه ریزی نکنید و به او نگوید چه کار بکند و یا از انجام چه کاری خودداری نماید. با انجام این گونه بازیها می توانید به تشویق او در بازی گرفتن و مشارکت دوستانش نیز پردازید از جمله بازیهای تخیلی می توان به انواع زیر اشاره نمود.

خاله بازی، مدرسه بازی، بیمارستان بازی، مغازه بازی، مهمان بازی، مسافرت بازی، ماشین بازی، هواپیما بازی، گیل بازی و خانه سازی، جنگل بازی، جنگ بازی و نظایر

بیفزایید و آنها را برای شناخت و کاربردش کنجکاو نمایید و در این حال در مورد ویژگیهای نوشتن و ابزار و وسایل مختلفی که برای آن به کار گرفته می شود با آنها به گفت و گو بپردازید. همزمان کارتهایی را که دایره های کوچک حداکثر تا قطر یک سانتیمتر در اندازه ها و جنسهای مشابه تا حداکثر تعداد هشت عدد بر روی آنها چسبانده شده است در اختیارشان بگذارید و از آنها بخواهید که تعداد شکلهای روی هر کارت را بشمارند و عدد آن را بیان کنند. اکنون کودکان آمادگی لازم برای آموزش را کسب کرده اند. پس کارتهایی را در اختیارشان بگذارید که فقط شش دایره و با اندازه ای کوچکتر از کارتهای قبلی بر روی آن قرار داشته باشد و سپس تمرین را با جعبه مهارت انگشتان و لامسه ادامه دهید. در این جعبه شش نقطه بریل در اندازه ای بزرگتر به صورت سوراخهایی بر روی یک سطح چوبی درست شده است که با میخهایی هم اندازه و هم شکل متناسب است قرار دادن شش میخ در سوراخهایی که به طور منظم تعبیه شده است نمود مناسبی از شش نقطه برجسته بریل است. برای تمرین از کودکان بخواهید که ابتدا میخها را به طور دلخواه در سوراخها بگذارند و سپس بتدریج آنها را نظم دهید تا آنجا که در پایان این ماه بتوانند ترکیب شش نقطه ای را به طور کامل در داخل سوراخها قرار دهند. تعدادی اشکال دایره ای شکل کوچک مشابه آخرین کارت شش نقطه ای در اختیار کودکان بگذارید و از آنها بخواهید که هر شش نای آن را بر روی کاغذ چسبان قرار دهند. ابتدا منظم بودن آنها مورد نظر نخواهد بود لیکن تا پایان این ماه باید بتوانند همچون کارت نمونه ای که در دست دارند شش نقطه را بر روی کاغذ چسبان به گونه ای قرار دهند که نمودی از شش نقطه بریل باشد. لوح را در اختیار همه بچه ها قرار دهید و به آنها بگویید که از این پس این وسیله را لوح می نامیم. اجازه دهید دو صفحه آن را باز و بسته نمایند، خانه های مستطیل شکل را لمس نموده و نقطه های فرورفته صفحه زیرین را با انگشتان خویش احساس نمایند. بار دیگر قلم را در اختیار آنها بگذارید و به آنها بگویید که نامش چیست و تفاوت آن را با قلم بینایی تا حد امکان شرح دهید و اجازه دهید که با نوک آن سوراخهای صفحه زیرین را لمس نمایند بهتر است در همین جانات ایمنی حفظ و مراقبت از قلم و نوک تیز آن را برایشان توضیح دهید تا در کاربرد آن دقت لازم را به عمل آورند و بدین ترتیب تا پایان این ماه کاملاً با لوح و قلم آشنایی یابند.

(د) حس چشایی**رسیده و کال**

بدون شک بهترین موادی که برای آموزش رسیده و کال مناسب بوده و همواره در دسترس می‌باشد میوه‌ها هستند که رسیده آن مطلوب ذائقه هر فرد، بویژه کودکان است. لذا بخوبی و سهولت می‌توانند با مقایسه طعم و مزه آنها را از یکدیگر تشخیص دهند. و بهتر است در همان زمان که در مقایسه بین طعم و میوه‌های رسیده و نارس دو مفهوم فوق را برایشان مشخص می‌کنید مختصری از دیگر تغییراتی که در این دو حالت دارند را برایشان شرح دهید تا بدانند که علاوه بر طعم و مزه ممکن است بین میوه‌های کال و رسیده تفاوتی از نظر رنگ و اندازه نیز وجود داشته باشد.

فصل پنجم: دقت و درک، بیان**تقویت حافظه و داستان**

اشیاء مختلفی را انتخاب کنید. سه تای آنها را مثل مهره، در بطری و یک قطعه سنگ کنار هم روی میز بگذارید. از دانش آموز بخواهید تا خوب آنها را لمس کند. بعد یکی از آنها را بردارید حال از او بخواهید مجدداً اشیاء را بررسی نموده شئی و یا وسیله برداشته شده را نام ببرد. این عمل را به ترتیب با هر یک از این سه شئی انجام دهید بتدریج تعداد اشیاء را بیشتر نموده تمرین را ادامه دهید. گاه می‌توانید دو شئی را بردارید و گاه نیز اشیاء را به گونه‌ای دلخواه مرتب کرده در کنار هم بچینید و پس از ملاحظه دانش آموز، محل آنها را با یکدیگر عوض کنید. جابه‌جایی را مورد پرسش قرار دهید. به هر حال می‌توان پیچیدگی این تمرین را افزایش داده نگهداری ذهنی کودک را تقویت کرد. اولیاء و مربیان باید در محدوده سنی کودکان پیش دبستانی کتابهایی انتخاب کنند که در آن محدوده شناسایی کلمات رعایت شده و فاقد تشبیهات دور از ذهن و پیچیده باشد. مدت زمان تمرکز کودکان بسیار کم است بنابراین باید تا حد امکان از اشکال برجسته و یا الگو و مدلهای موجود برای تفهیم بیشتر کودکان استفاده شود. داستانها انواع گوناگون دارند که برای این ماه داستانهای تاریخی را در نظر می‌گیریم. کودک را باید از آنچه پیش از تولدش روی داده است آگاه ساخت و او را از محیط محدودی که در نظرش وسیع و بزرگ می‌نماید خارج

ה' שנת ה'תקפ"א י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י
י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ
י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל

אדר א' ה'תקפ"א (ת"א)
ה'תקפ"א:

ה'תקפ"א י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י
י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ
י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל
י"לא י"לב י"לג י"לד י"לה י"לו י"לז י"לח י"לט י"מ
י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מז י"מח י"מט י"נ
י"נא י"נב י"נג י"נד י"נה י"נו י"נז י"נח י"נט י"ס

י"סא י"סב י"סג י"סד י"סה י"סו י"סז י"סח י"סט י"ע
י"עא י"עב י"עג י"עד י"עה י"עו י"עז י"עח י"עט י"פ
י"פא י"פב י"פג י"פד י"פה י"פו י"פז י"פח י"פט י"ק
י"קא י"קב י"קג י"קד י"קה י"קו י"קז י"קח י"קט י"ר
י"רא י"רב י"רג י"רד י"רה י"רו י"רז י"רח י"רט י"ש
י"שא י"שב י"שג י"שד י"שה י"שו י"שז י"שח י"שט י"ת
י"תא י"תב י"תג י"תד י"תה י"תו י"תז י"תח י"תט י"י"א
י"י"ב י"י"ג י"י"ד י"י"ה י"י"ו י"י"ז י"י"ח י"י"ט י"י"י

אדר א' ה'תקפ"א (ת"א)
ה'תקפ"א:

ה'תקפ"א י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י

י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ
י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל
י"לא י"לב י"לג י"לד י"לה י"לו י"לז י"לח י"לט י"מ
י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מז י"מח י"מט י"נ
י"נא י"נב י"נג י"נד י"נה י"נו י"נז י"נח י"נט י"ס
י"סא י"סב י"סג י"סד י"סה י"סו י"סז י"סח י"סט י"ע
י"עא י"עב י"עג י"עד י"עה י"עו י"עז י"עח י"עט י"פ
י"פא י"פב י"פג י"פד י"פה י"פו י"פז י"פח י"פט י"ק
י"קא י"קב י"קג י"קד י"קה י"קו י"קז י"קח י"קט י"ר
י"רא י"רב י"רג י"רד י"רה י"רו י"רז י"רח י"רט י"ש
י"שא י"שב י"שג י"שד י"שה י"שו י"שז י"שח י"שט י"ת
י"תא י"תב י"תג י"תד י"תה י"תו י"תז י"תח י"תט י"י"א
י"י"ב י"י"ג י"י"ד י"י"ה י"י"ו י"י"ז י"י"ח י"י"ט י"י"י

همراه با صدا اجرا نمایند. مثلاً در هنگام شنیدن صدای غرش شیر عکس العمل کودک باید با ادای کلمه «وای» و لرزاندن بدن و حالت فرار همراه باشد و در هنگام شنیدن صدای باران عکس العمل باید به صورت بازکردن چتر و سرعت در حرکت و یا به جستجوی سرپناه بودن همراه باشد و نیز در هنگام شنیدن موزیک ریتمیک تند عکس العمل به صورت پایکوبی، خنده و شادی خواهد بود.

فصل دهم: بازیها

خواب زمستانی - کدام بزرگتر، کدام کوچکتر - صدا و ادا
اجرای برنامه‌های نمایشی توسط دانش‌آموزان علاوه بر ایجاد نشاط و سرگرمی،
فرصت مناسبی برای ابراز تواناییها و هوش و استعداد آنهاست. بنابراین بهتر است
نمایشنامه‌ای را طراحی کنید و به هر یک از کودکان نقشی بدهید و حال که صحبت
از خواب زمستانی است با استفاده از داستانی مناسب در این زمینه سطح دانش
عمومی کودکان را افزایش دهید.

کودکی را در نقش مورچه و دیگری را در نقش خرس، سومی را در نقش گربه
قرار دهید. زمان شروع نمایش را اواخر تابستان در نظر بگیرید. مورچه در طی این
مدت در تلاش جمع‌آوری آذوقه برای پائیز و زمستان است. خرس فقط به فکر
خوردن و سیر شدن در همان زمان است و به فکر آینده نیست. ولی برای گربه زمان
و تغییرات آب و هوا تفاوتی نمی‌کند زیرا همیشه در گشت و گذار است و هر چه را

بگذارید تا به تجسس و آزمایش پردازند. مثلاً دانه‌های برنج و گندم، لیوانی محتوی مقداری آب، قوطی محتوی خاک و شن، گلها و برگهای گیاهان و نظایر آن. با یادآوری برخی از میوه‌ها و خوراکیها و با استفاده از موارد فوق به کودکان بیاموزید که هر یک از این موارد و هزاران پدیده دیگر طبیعت نعمتهای خداوندی است که برای رفاه و آسایش و بهتر زیستن ما ارزانی شده است و باید همواره به خاطر این نعمتهای فراوان او را شکرگذار بوده، ستایش نماییم و به پیامبران و فرستادگانش درود بفرستیم.

برای آموزش نام و اسامی امامان که راهنمایان انسان می‌باشند بهتر است از شیوه شعرخوانی استفاده کنید و سپس جملاتی کوتاه و ساده از آنان را به دانش آموزان یاد دهید تا حفظ نمایند.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

نقطه‌های برجسته:

از این ماه بتدریج خواندن را از طریق کاربرد نقطه‌های برجسته آغاز می‌کنیم. آموزش را با گویهایی به شعاعهای چهار و پنج سانتیمتر با چیزهایی نظیر آن شروع می‌کنیم. تعدادی از آنها را در اختیار هر یک از دانش آموزان بگذارید و در چند روز اول اجازه دهید که آزادانه با آنها به بازی پردازند. می‌توانید بتدریج گویها را کوچکتر نمایید و در ضمن بازی از آنها بخواهید که با استفاده از آموزش اعداد، تعدادی از آنها را تا عدد چهار و سپس تا شش از دیگر گویها جدا نمایند. حال کارتهایی در اختیار دانش آموزان بگذارید که بر روی آنها شکل برجسته به‌طور نامنظم و با اندازه‌های متفاوت چسبانده شده است. از دانش آموزان بخواهید که با وسایل و ابزارهایی که در اختیارشان قرار می‌دهید بر روی کارت دیگری دسته‌های شش‌تایی از اشکال را بچسبانند و بدین ترتیب در طی این واحد کاری ضمن درک مفهوم اعداد از یک تا شش، به دسته‌بندی و گروه‌بندی شش‌تایی می‌پردازند و جهت آموزش شش نقطه بریل و ترتیب قرار گرفتن آنها در ماههای بعد آماده می‌شوند.

فصل نهم: ریاضی و مفاهیم وابسته به آن

عدد ۵ - عدد ۶

با استفاده از شیوه آموزش اعداد سه و چهار در واحد کاری پیشین می‌توان عدد

سنگ ریزه، شن، خاک، میخ، سکه، قطعات کوچک متعدد، آب، برنج و نظایر آن بریزید و در آنها را محکم بسته و در اختیار بچه‌ها قرار دهید. از کودکان بخواهید تا با تکان دادن به محتویات داخل قوطی‌ها بی‌برود و نام ببرند.

در بازی دیگری از کودکان بخواهید که خوب گوش دهد و نام صداها بی‌را که می‌شود بگوید. کف زدن، راه رفتن، مچاله کردن کاغذ، ریختن آب در لیوان، برخورد چند سکه، باز و بستن در و پنجره، فنجی کردن، تخمه شکستن، ورق زدن کتاب، باز کردن شکلات و غیره.

چند لیوان را که مقدار آب آنها بتدریج افزایش یافته است روی میز در کنار هم بگذارید. کودک با میله نازکی که در دست دارد بر روی هر یک از لیوان‌ها ضربه‌های آهسته‌ای وارد سازد و به تفاوت صداها بی‌بین آنها بی‌برد. این تمرین را با وسایل موسیقی اسباب بازی نیز می‌توانید انجام دهید.

فصل ششم: معلومات عمومی

گلخانه، خانه، فصل زمستان و ماههای آن، زندگی حیوانات در زمستان، روزهای هفته تقارن زمانی این واحد کاری با فصل زمستان و آغاز سرما و بختندان مورقیت مناسب را جهت برخی از آموزشهای مورد نظر در این فصل آماده می‌سازد.

در بخش‌های پیشین، کودکان با فصل پاییز و ویژگیهای آن و نام ماههای این فصل آشنا شدند. اینک با استفاده از شمع‌ها و قصه‌های فراوانی که در این رابطه وجود دارد، نام ماههای این فصل را به آنها بیاموزید. سعی کنید از مطالبی استفاده کنید که محور اصلی آنها گلها و حیوانات باشند. این امر به شما کمک می‌کند که چگونگی زندگی حیوانات را در این فصل بازگو نمایید و از آشنایی، خواب زمستانی، حفظ کردن بدن در مقابل سرما، تهیه مواد غذایی و مهاجرت آنها صحبت کنید. از نگهداری گیاهان در گلخانه‌ها و این‌که چرا برخی از نباتات باید در این فصل در محلهای مناسبی نگهداری شوند تا از سرما معصوم بمانند و چرا برخی از درختان و گیاهان نیازی به این محافظت و نگهداری ندارند. برای کودکان سخن بگویید. همان‌گونه که اشاره شد بیان قصه‌های شیرین و فراگیری شعرهای گروهی موزون و آهنگین در ایجاد ارتباط بین این فصل و ویژگی‌های محیط زیست مناسب گیاهان و حیوانات در درک مفاهیم و مقایسه چگونگی زندگی زنده‌گیهای مختلف بسیار مؤثر است. برای آموزش نام روزهای هفته و رعایت ترتیب آنها و شناخت ارزش زمانی هر

کند و براحتی بتوانند آنها را از یکدیگر متمایز نماید. سپس با استفاده از موقعیت‌های طبیعی به آنها اجازه دهید تا عملاً به تمرین شنیداری خود ادامه دهند. صدا بیانگر حالات و روحیات گوناگون است. کودکان نابینا در تشخیص چگونگی این حالتها باید قدرت شناسایی بیشتری داشته باشند و این امر از طریق تقویت حس شنوایی امکان‌پذیر می‌گردد. بنابراین صداهای ضبط شده را که گویای حالت‌های موردنظر چون خشم، شادی و گریه می‌باشد از طریق ضبط صوت برایشان پخش نمایید، پس از تمرین لازم در این مورد از آنها بخواهید که خود نقش آفرین این حالتها باشند و شما نیز در این مورد با آنها مشارکت نمایید. کودکان نابینا باید از طریق حس شنوایی در طی تمرینهای مکرر تا حد زیادی به فاصله بین خود و صداهایی که به گوششان می‌رسد پی ببرند و موقعیت خود را نسبت به آنها بسنجند. از فاصله نزدیک به این تمرین بپردازید و بتدریج فاصله خود را بیشتر کنید و این عمل کم و زیاد شدن فاصله را تا بدان حد ادامه دهید که دو مفهوم دور و نزدیک برای آنها قابل درک شود.

ج) حس چشایی

گس، پخته، خام، میوه‌های فصل

شناخت طعم و مزه مواد مختلف در بیان خواستها و تمایلات خوراکی و چشایی کودکان و بیان آنها بسیار موثر است. بدین جهت است که در هر ماه طعم و مزه برخی از خوراکیها را باید شناسایی نمایند. و برای دستیابی به این شناخت بهتر است از خود مواد و خوراکیها تا حد امکان استفاده نمود. برخی از میوه‌های نارس مانند خرمالو، مزه گس را مشخص می‌نمایند. برای نشان دادن مفهوم خام و پخته نیز می‌توان از سیب‌زمینی، گوجه‌فرنگی، سبزیها، به صورت خام یا پخته و نیز برخی از میوه‌ها مانند سیب و گلابی برای مشخص کردن مفاهیم خام و پخته بسیار مناسب و قابل دسترس می‌باشند. در این جا ضرور است که از میوه‌های فصل زمستان یاد کنیم و دانش‌آموزان را با برخی از میوه‌های فصل دیگر نیز آشنا نماییم.

د) حس بویایی

بوی گلاب، بوی مرکبات

از آن جایی که آموزش میوه‌های فصل برای واحدکاری در نظر گرفته شده است،

روی زمین، جعبه‌های مقوایی که دارای لبه‌های بلند هستند در زیر دستشان بگذارید. پس از تکرار این تمرین پیچ و مهره‌های مختلفی را به آنها بدهید (حداکثر با سه نوع تمرین شروع کنید و تا حد کشش کلاس بتدریج به انواع آن بیفزایید) تا پیچ مناسب برای هر مهره را یافته و در آن قرار دهند. در انجام این تمرین برای حصول نتیجه مورد نظر می‌توانید با ابتکار خویش به گونه‌های دیگر نیز عمل نمایید. لکن در نهایت باید کودکان بتوانند پیچ و مهره‌های مناسب یکدیگر را تشخیص داده و درهم محکم کنند.

تاکنون دانش آموزان با مهره‌های سربی حساب‌افزار آشنایی یافته‌اند و نشانه‌های متفاوت هر یک از دو لبه را به خوبی می‌شناسند. پس باید این بار به آنها بیاموزید که با تمرین و ممارست مهره‌ها را به گونه‌ای به روی لوح چیده و مرتب نمایند که تمامی لبه‌های بالایی که قابل لمس می‌باشند مشابه یکدیگر باشند. مثلاً تمامی آنها به گونه‌ای قرار گیرند که لبه صاف مهره‌ها در قسمت بالا قابل لمس باشند و در نوبت‌های بعدی قسمت دو نقطه‌ای مهره‌ها در سمت بالا قرار گیرد. این تمرین را به شکل‌های متنوعی می‌توانید انجام دهید. مثلاً مهره‌ها را یک خط درمیان یا متفاوت باهم مرتب نمایند. تعدادی مهره‌های سوراخ‌دار بزرگ فراهم آورید. سوزن چوبی که به اندازه سوراخهای مهره‌ها باشد در نظر بگیرید و به دانش‌آموزان بیاموزید که چگونه سوزن چوبی را نخ کنند و سپس آنها را از سوراخ مهره‌ها عبور دهند و بدین ترتیب مهره‌ها را به نخ کشیده و دو سر نخ را به هم متصل کنند. پس از کسب مهارت بتدریج مهره‌ها و سوزن چوبی نخ‌کشی کوچکتری در اختیار آنها بگذارید تا بدین ترتیب به مهارتشان افزوده شود. این تمرین تا بدان حد باید ادامه یابد که کودکان قادر شوند سوزن معمولی را که کمی نوکش کندتر از سوزنهای خیاطی است براحتی از میان تکه‌ها عبور داده و آنها را به نخ بکشند.

بازی با خمیر برای کودکان بسیار سهل و آسان و سرگرم‌کننده و بی‌خطر است. می‌توانند مدل‌های تخیلی خود را با شکل دادن به آن بسازند. با استفاده از برخی از وسایل مانند تکه و چوب کبریت، خلال دندان، چوب بستنی، صدف، گوش پاک‌کن و برخی وسایل دیگر شکل‌هایی را که با خمیر ساخته‌اند کامل‌تر نمایند. انعطاف‌پذیری خمیرها به کودکان اجازه می‌دهد تا ادراک ذهنی خویش را از وسایل و اشیاء گوناگون به صورت مجسم یا نیمه مجسم ظاهر نمایند و این خود به مرییان امکان می‌دهد تا تصورات ذهنی آنها را اصلاح نمایند. بازی با خمیر در تقویت و

کودکان در طی سه ماهه اول با برخی از حرکات منظم و احتمالاً شمارش اعداد آشنایی یافته‌اند. اینک با برنامه‌ای منظم و با تلفیق برخی از حرکات ترمشی و همچنین با به کارگیری اعداد ترتیبی حرکاتی را به آنها می‌آموزیم. مثلاً با بیان شماره ۱ دستها به طرفین، با بیان شماره ۲ دستها به طرف بالا، با شماره ۳ دستها به جلو و با ذکر شماره ۴ دستها به پایین و یا با قراردادن دستها به کمر و شمارش ترتیبی اعداد از ۱ تا ۱۰ به قدم درجا پردازند و بدین ترتیب ضمن شمارش اعداد به انجام حرکات ریتمیک و موزون عادت خواهند نمود. البته بد نیست که در صورت امکان از نوعی موزیک مناسب نیز استفاده شود. تا نشاط کودکان افزایش یابد.

واحدهای کاری دی ماه همراه با روش تدریس آن

فصل اول: تحرک و جهت یابی

طریقه سوار و پیاده شدن به اتومبیل، طریقه نشستن روی صندلی و پشت میز، نرمش شاید تصور نماید که کودکان با سوار و پیاده شدن مکرر به خودروها و اتومبیل های گوناگون خود به خود آموزشهای لازم را کسب نموده و در آن مهارت یافته اند. لکن باید توجه داشته باشید که آموزش صحیح و کامل آن آموزشی است که پس از تجربیات فراوان حاصل شده است و ضروری است که اصول صحیح آن توسط مربیان به کودک آموخته شود. آنها باید بیاموزند که قبل از توقف کامل خودرو به طرف آن نروند و یا اگر در داخل اتومبیل هستند درها را نگشایند و آنقدر منتظر بمانند تا با از طریق شنیدن صدای اتومبیل از توقف آن مطمئن شوند و یا توسط دیگران از آن آگاهی یابند. آشنایی با دستگیره ها و طریقه باز و بسته کردن آنها، رعایت نکات ایمنی برای جلوگیری از خطرات احتمالی و قرار گرفتن انگشتان در لای درها از دیگر مواردی است که باید دقت و توجه کودکان را بدان جلب نماید. چگونگی ورود به اتومبیل، جایگیر شدن در صندلیها، حفظ تعادل در هنگام حرکت و یا توقفهای ناگهانی، چگونگی بالا و پایین کردن شیشه ها و قفل درها باید عملاً به کودکان نشان داده شود. هنگام ورود به اتومبیل های کوچک باید ابتدا پای چپ در داخل اتومبیل قرار گرفته و سپس تنه با حرکت منحنی بتدریج به طرف داخل و روی صندلی متمایل شود تا بدان حد که سر با لبه داخلی سقف اتومبیل برخورد نداشته باشد و سپس پای راست به دنبال تنه به داخل کشیده شود. با گرفتن لبه صندلی و به کارگیری دستها کودک می تواند تعادل خود را در حرکات فوق حفظ نماید.

است؟ چرا علی امروز نیامده است؟ چرا معلم «یا مادر» امروز خوشحال نیست؟ گریه و سگ کجا زندگی می‌کنند؟ هواپیما کجا می‌ایستد؟ تعطیلات کجا خواهیم رفت؟ پدر هر روز به کجا می‌رود؟

همان‌طور که گفته شد گاه نیز لازم است که جای خود را با کودک عوض کنید و این بار شما از او بپرسید و بدین ترتیب هر روز می‌توانید دامنه پرسش و پاسخ را وسیع‌تر کنید و از کلمات پرسشی برای آموزش جملات بیشتر استفاده کنید. این بازی معمولاً در روزهایی که هوا برای بردن دانش‌آموزان به خارج از کلاس مناسب نیست می‌تواند آموزنده و سرگرم‌کننده باشد. می‌توانید براساس شرایط محیطی کلاس هر بار موضوع خاصی را در نظر گرفته و در ارتباط با عنوان این بازی دانش‌آموزان را به پرسش و پاسخ وادار نمایید.

آسیا به چرخ - چرخ چرخ عباسی:

این بازیها متناسب با آموزش چرخ و حرکت دایره‌ای آن است. دانش‌آموزان دست یکدیگر را گرفته و دایره‌وار شروع به چرخش می‌کنند و به انجام حرکاتی متناسب همراه با خواندن شعر می‌پردازند. مثلاً «آسیا به چرخ می‌چرخم، آسیا بشین، می‌شینم، آسیا باشو، پا نمی‌شم...» و هرگاه یکی از دانش‌آموزان ضمن این حرکات دست خود را رها کند و یا پاسخ نادرستی بدهد از بازی خارج شده و بازی ادامه می‌یابد. در بازی چرخ چرخ عباسی که به صورت فردی انجام می‌شود کودک دستها را از طرفین باز کرده و به دور خود می‌چرخد و همراه آن به خواندن شعر می‌پردازد. چرخ چرخ عباسی، خدا منو نندازی... و این عمل تا پایان شعر باید ادامه یابد و اگر قبل از پایان شعر کودک خسته شده و یا بر زمین افتد بازی را باخته است. تعدادی پازل قسمتهای اصلی بدن که تاکنون در واحدهای کاری به دانش‌آموزان آموخته شده است تهیه و در اختیار هر یک از دانش‌آموزان قرار دهید.

ابتدا پازل بدون هیچ‌گونه تغییری است و دانش‌آموزان جهت تشخیص شکل کلی آن به لمس آن می‌پردازند. سپس تمامی قسمتها را از جای خود برداشته و فقط محل خالی قطعه‌ها باقی خواهد ماند، و باز اجازه دهید تا به دقت آن را لمس کنند. بار دیگر قطعه‌های جدا شده را در اختیارشان بگذارید تا آنها را به دقت لمس نمایند و در این حال نام قطعه‌ها را بازگو نمایند. در آخرین مرحله به آنها بیاموزید که چگونه با قرار دادن قطعه‌ها در جای خالی سطح پازل می‌توانند شکل کامل بدن را

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

در طراحی و برنامه‌ریزی مسأله خواندن و نوشتن کودکان معلول بینایی علاوه بر توجه به اهداف کمی خواندن که همانا - تهییج و ترغیب کودکان به یادگیری خواندن و نوشتن، ارائه تجربیاتی که متضمن گسترش و پربار نمودن زندگی آینده او و راه‌گشای ابراز عقاید و افزایش دهنده اعتماد به نفس و بلندنظری و همچنین گسترش دهنده افق دید در شناسایی محیط و تاریخ زندگی بشر است - می‌باشد. اهداف ویژه‌ای را نیز باید در نظر داشت که اهم آنها عبارتند از:

- به کودک کمک می‌کند تا تشخیص لمسی اش را نسبت به شکلها، اندازه‌ها و ساختارها توسعه دهد.

- به او می‌آموزد که اطلاعات شنیداری خود را وسعت بخشد.

- در افزایش گنجینه لغات بسیار مؤثر است.

- ایده‌ها و تفکرات نو پدید می‌آورد.

- کمک می‌کند تا هماهنگی و کنترل بین تفکرات و رفتار بوجود آید.

آنها بخواهید در کنار شما قرار گیرند و کاری را به عهده‌شان گذارید تا با نظارت شما با حوصله و دقت به آن پردازند. در حین انجام کار در هنگام مقتضی کلماتی چون گیاه، گل، درخت، کاشتن، مرتب کردن، گلدان، آبیاری کردن، چیدن، دسته کردن، خاک، کود، علف، هوا، نگهداری، بیلچه، تخم گل، نهال، قلمه زدن و پیوند کردن و نظایر آن را در جمله‌هایی ساده و روان بیان کنید و گاه نیز در این زمینه با کودک به صحبت پردازید و از او پرسش‌هایی بکنید. سپس پاسخ را برایش بیان کنید. بدین ترتیب است که او ضمن درک برخی از کلمات و اصطلاحات مربوط به گل‌کاری و باغبانی و دقت و مشارکت در انجام بعضی از کارهای مربوط به آن خواهد توانست در مورد گل‌کاری با بیانی ساده و صحیح با دیگران صحبت کند و کلمات آموخته شده را در جای مناسب خود به کار گیرد.

از دانش‌آموزان بخواهید که در تغییر موقعیت و وضعیت وسایل و میز و صندلیهای کلاس به شما کمک کنند. ضمن انجام این کار کلماتی چون چوب، فلز، پلاستیک فشرده، محکم، مقاوم، دکور، تازگی داشتن، فشنگ‌تر شدن، سنگین، سبک، کثیف شدن، جابه‌جا کردن، دقت کردن، مواظب باش و نظایر آن را در جملاتی کوتاه و ساده به کار برید. کودکان این کلمات را آموخته در هنگام ضرورت با قدرت بیان بیشتری در حرف زدن خویش به کار خواهند برد.

فصل ششم: معلومات عمومی

آب و یخ، آتش، آتش‌نشانی، وسایل گرم‌کننده، چرخ و موارد استفاده از آن کودکان تاکنون آب را شناخته‌اند و با صدایش نیز آشنا شده‌اند. اینک باید تا حدودی به اهمیت حیاتی و انواع موارد استفاده آن پی ببرند. آموزش را می‌توانید با طرح یک یا چند سؤال شروع کنید. مثلاً بپرسید چند نوع آب می‌شناسی؟ یا آب در کجاها وجود دارد؟ و یا آب دارای چه استفاده‌هایی است؟ به پاسخ کودکان با دقت گوش دهید و با استفاده از آنها با جمله‌هایی کوتاه و آسان برایشان توضیح دهید که آنها از زیرزمین به روی زمین می‌آیند و یا به شکل باران از آسمان به روی زمین می‌بارند. برای شستشو و تمیز کردن، برای آبیاری، در پختن غذاها و رفع تشنگی از آن استفاده می‌شود. البته پیش از استفاده از آبهای آشامیدنی باید از تمیزی و سلامت آن اطمینان داشته باشید. در تابستان که به علت حرارت زیاد هوا، آنها گرم‌تر هستند و کمتر رفع تشنگی می‌کنند برای سرد کردن آن از یخ استفاده می‌کنند.

برخی دیگر بی تفاوت هستیم. لکن از میان همه آنها باید به کودکان بیاموزیم که برخی هشداردهنده‌اند و در مقابل هر یک باید عکس‌العملی متناسب با آن نشان دهند. صدای زنگ مدرسه را کودکان از آغاز ورود شنیده و با آن آشنا شده‌اند و می‌دانند که گاه با شنیدن آن باید از کلاس خارج شده و زمانی دیگر به کلاس بازگردند و یا هنگامی باید در سر صف حاضر شوند و زمانی مدرسه را ترک گویند. صدای آژیر ماشین پلیس، ماشین‌های آتش‌نشانی و بوق اتومبیلها را بارها شنیده‌اند. با استفاده از نوار صدا توجه کودکان را به اهمیت مفهوم هر یک جلب نموده و رعایت مراقبت لازم و عکس‌العمل مناسب را گوشزد می‌نماییم.

ج) حس چشایی

سوخته، تلخ و تند

مزه‌هایی که تاکنون شناخته‌اند بیشتر خوشایند و مطبوع بوده است و اینک باید آنها را با چند طعم ناخوشایند که بدمزه نامیده می‌شوند آشنا ساخت. بدین منظور مزه‌های سوخته، تلخ و تند را برای این ماه در نظر گرفته‌ایم. مقداری ته‌دیگ سوخته، سیب زمینی سوخته، نان سوخته، بادام تلخ، قهوه خشک، قسمت انتهایی خیار، فلفل، خردل و نظایر آن در هر یک از روزهای مناسب در این ماه که برای شناسایی آن مزه در نظر گرفته‌اید با خود همراه بیاورید. پس از چند تمرین با مواد بی‌مزه مثل آب، ماده جدید را به دانش‌آموزان بدهید تا بچشند و نظر و عکس‌العمل خود را نسبت به آن بیان نمایند و در مقایسه با مزه‌های پیشین به اختلاف آنها پی برده نام آنها را فراگیرند.

د) حس بویایی

نم باران، دود آتش، بوی سوخته.

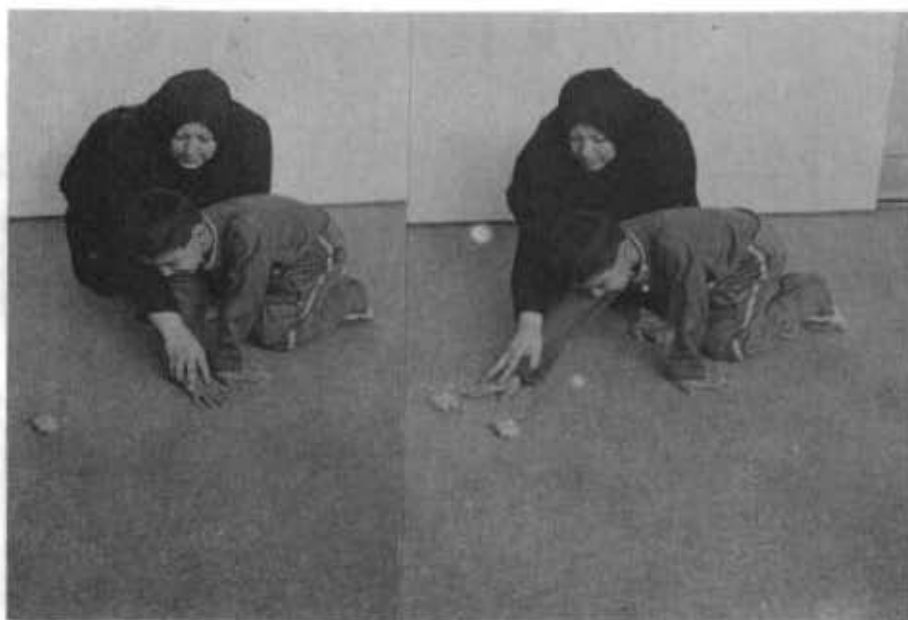
مقداری آب به کف حیاط بپاشید و یا با پارچه‌ای خیس و نمدار قسمتی از کف اتاق یا کلاس را مرطوب نمایید و یا بر تلی کوچکی از خاک کمی آب بپاشید و یا در یک روز که هوا ابری است و احتمال نم باران می‌رود پنجره‌ها را باز کرده و یا کودکان را به محوطه ببرید و از آنها بخواهید که نفس‌های عمیق بکشند تا تفاوت بویی که به مشامشان می‌رسد را با لحظات پیشین مقایسه کنند. برایشان توضیح دهید که این بو در اثر آب و یا نم باران است که بر زمین ریخته شده است و بوی نم آب یا نم باران

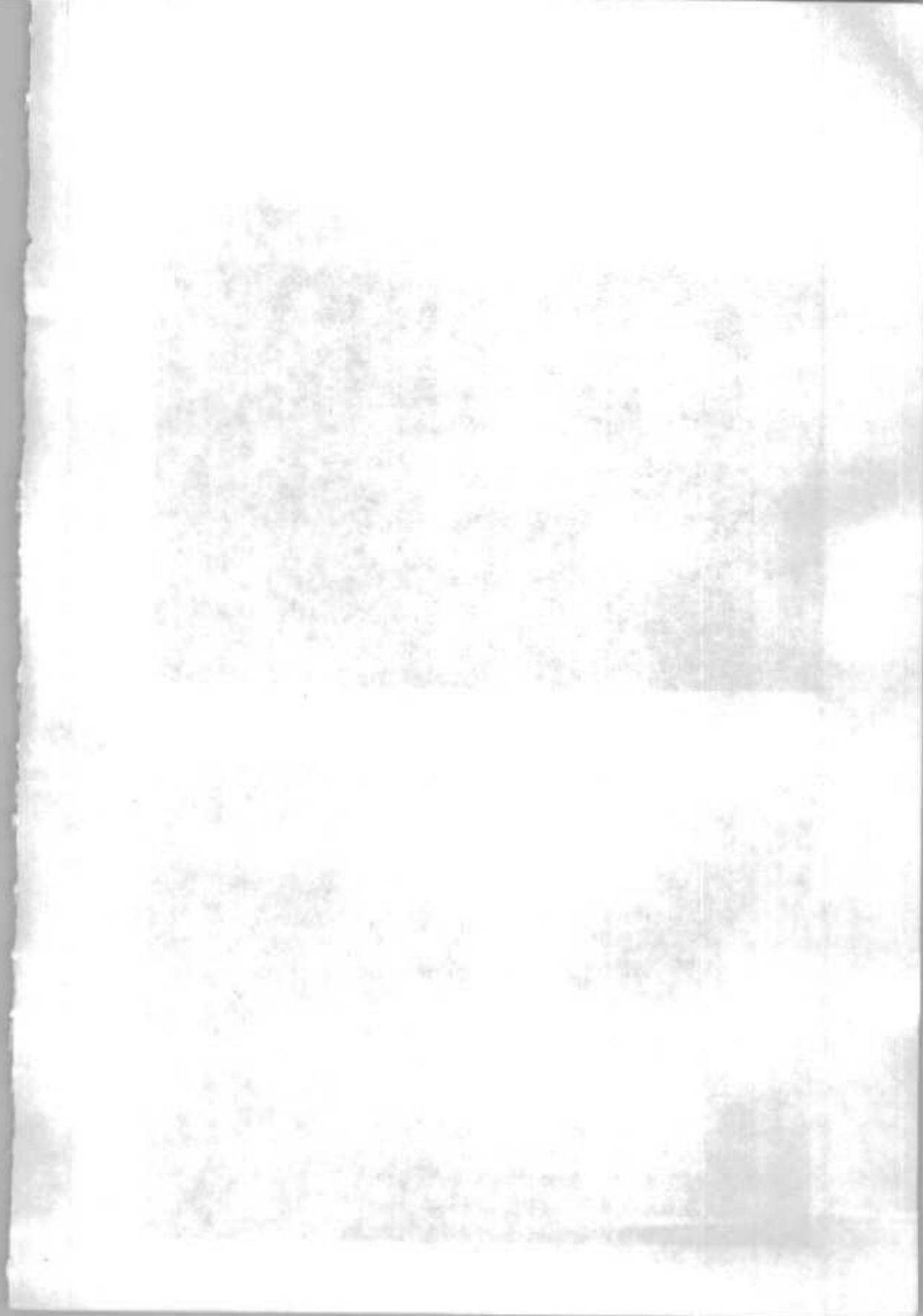
واحدهای کاری آذرماه همراه با روش تدریس آن

فصل اول: تحرک و جهت یابی

پیدا کردن اشیاء روی زمین افتاده، طریقه حرکت، عبور از جویها و لبه‌ها، زیر و رو، خم شدن به چپ، راست، عقب و جلو

یکی از مشکلات مهم کودکان نابینا افتادن اشیاء به روی زمین است که همواره جستجو و یافتنش موجب نگرانی آنهاست و معمولاً در این مورد دیگران را به کمک می‌طلبند. لکن این امر همیشه امکان‌پذیر نیست و آنها باید بیاموزند که چگونه در این جهت خود یار شوند. صدای برخورد اشیاء به روی زمین کمک مؤثری در یافتن آن می‌کند ولی این امر به علت متفاوت بودن سطح برخورد همیشه با تولید صدا همراه نیست و اگر با روش صحیح جستجو آشنایی نداشته باشند معمولاً از یافتن آن مأیوس می‌گردند. حرکت دادن پاها، استفاده از حس لامسه و دستها کمک

برای آموزش عدد دو بهتر است تمرینهای فوق را با دو واحد و با اندامهای زوج بدن ادامه دهید. مثلاً دانش آموزی را به نام بخوانید و به او بگویید که شما یک دانش آموز هستید و دانش آموز دیگر را نیز فراخوانید و اینک هر دوی آنها را در کنار هم قرار دهید و به آنها بگویید که اکنون شما دو نفر هستید. اشیاء و اسباب بازیهای را در داخل کیسه‌ای بریزید و به هریک از دانش آموزان پیشنهاد نمایید که فقط دو تا را برای بازی انتخاب کنند بدین ترتیب عملاً با عدد دو آشنایی پیدا می‌کنند.

در یک برنامه گروهی در داخل کلاس و با حیاط مدرسه تعدادی از بچه‌های دیگر کلاس‌ها را با دانش آموزان کلاس خود مخلوط نموده، شعر یا سرودی را دسته جمعی بخوانید تا دانش آموزان شما به خوبی صدای زیاد بودن بچه‌هایی را که با هم سرود می‌خوانند بشنوند. این برنامه گروهی را چندین بار با سرودهای مختلف تکرار کنید. سپس دانش آموزان خود را از دیگران جدا نموده به خواندن همان سرودها ادامه دهید. تکرار این امر تفاوت بین سرودخوانی اولیه در گروه گسترده‌تر با سرودخوانی بعدی که فقط دانش آموزان کلاس در آن شرکت جسته‌اند را برای کودکان مشخص می‌کند. حال باید توجه کودکان را به این امر که زیاد و کم شدن تعداد دانش آموزان سبب تفاوت صدا بوده است معطوف دارید و به آنها بگویید در

ج) حس چشایی

ترش - بی مزه مثل آب، آرد، نشاسته

به آزمایشات و تمرینات خویش در جهت تشخیص مزه‌های شیرین و شور ادامه می‌دهیم ولی در این ماه وسعت عمل ما بیشتر است زیرا که می‌توانیم مزه ترش را نیز بدان اضافه کنیم. تهیه خوراکیهایی که ترش مزه هستند بسیار سهل و آسان است برای شروع کار باید ترتیبی اتخاذ نمود که خوراکیهای آن روز از میان ترش مزه‌ها انتخاب شود و در روزهای بعد شور و شیرین نیز به آن اضافه گردد. با توجه به علائق دانش‌آموزان و تکرار روزمره و پرسشهای مکرر توجه آنها را به شناخت این مزه‌ها و تفاوت آنها از یکدیگر ترغیب و تشویق می‌کنیم.

بدیهی است که در این زمان فرصت مناسبی به دست خواهد آمد تا برای از بین رفتن طعم دهان از هر یک از مزه‌های فوق «بی مزه» را بدون هیچ‌گونه بیانی در معرض تجربه کودکان قرار دهیم و سپس بتدریج برایشان روشن سازیم که فاصله بین ارائه دو مزه که به وسیله شستشوی دهان با آب انجام شده است بی‌مزه است و ذهن کودکان را به سویی بکشانید که خود آب را به عنوان ماده‌ای بی‌مزه نام ببرند و چیز دیگر را که مانند آن است بی‌مزه بشناسند.

د) حس بویایی

بوی نفت

شناختن بوی نفت در این ماه که هوا در برخی از نقاط کشور تقریباً خنک و سرد است و در بخشهایی نیز رو به سردی می‌رود مفید و مناسب است و گاه نیز موجب پیشگیری از برخی حوادث خواهد شد ظرف کوچکی از نفت را همراه بیاورید و ظرف مشابه دیگری را که در آن آب ریخته‌اید در کنارش قرار دهید و با فاصله کمی به دانش‌آموزان اجازه دهید آن دو ظرف را بو کنند و تفاوتشان را از یکدیگر تشخیص دهند؛ سپس ظرف نفت را به نوبت در اختیار آنها قرار دهید تا مجدداً آن را بویند. بلاشک بسیاری از آنها نام نفت را بر زبان خواهند آورد و شاید هم کلماتی دیگر را بگویند، و پس از آن خود شما نام صحیح را برایشان بازگو کنید و تفاوت این مایع را که بودار است و مایع قبلی را که بی‌بو است و در ماه گذشته با مفهوم آن آشنایی یافته‌اند با تکرار اعمال فوق به آنها بیاموزید.

دانش آموزان که با آنها آشنایی یافته‌اند قرار می‌دهیم تا کمی با آنها سرگرم شوند. سپس از ایشان می‌خواهیم تا هر بار آنها را بر اساس ویژگیهای همگن دسته‌بندی نموده و به شکل‌های مختلف مرتب کنند و چندین بار این اشیاء را درهم ریخته و می‌خواهیم بار دیگر به مرتب کردن آنها پردازند. بدین ترتیب با تکرار و تمرین از شناسایی اشیاء و تشخیص تفاوت بین آنها و منطبق بودن با الگوهای مورد نظر مطمئن می‌شویم.

ب) شنوایی

صدای دیگر کارکنان مدرسه، صدای شاگردان کلاسهای دیگر، سکوت و همهمه، صدای آب و باران، برخورد اشیاء با یکدیگر، صدای پا، صدای مسواک زدن، صدای باز و بسته کردن در و پنجره.

دانش آموزان را باید با صدای تمامی افرادی که به نحوی در مدرسه فعالیت و انجام وظیفه می‌نمایند آشنا نمود. قسمتی از این امر در ماه اول انجام شد و در این ماه به ادامه آن می‌پردازیم. متصدی کتابخانه، متصدی آزمایشگاه، دفتردار، سرایدار و مستخدمین و دیگر افرادی که دانش آموزان در طی سال تحصیلی گاه و بی‌گاه و یا مکرر با آنها سروکار دارند باید صدایشان برای دانش آموزان شناخته شود و همان‌گونه که کودکان بینا با دیدن چهره نامشان را به یاد می‌آورند، اینان نیز باید بتدریج با شنیدن صدای آنها قادر شوند نامشان را به زبان آورده و کارشان را بشناسند. دانش آموزان را به علت‌های گوناگون نزد آنها بفرستید و یا از آنها بخواهید که گاه و بی‌گاه به کلاس بیایند و حتی ساعتی وانمود کنید که به علت گرفتاری قادر به حضور در کلاس نیستید و هر یک از آنها بنا به ضرورت به جای شما در کلاس حضور یافته و ساعتی را با دانش آموزان به گفتگو پردازند. بلاشک خاطره صدایی این افراد در ذهن بچه‌ها باقی مانده و با یادآوری، موجبات شناخت آنها فراهم می‌شود. علاوه بر این دانش آموزان باید با صدای برخی از کودکان کلاسهای مجاور و یا بالاتر که به عنوان انتظامات یا دیگر عناوین در ساعتهای تفریح در مراقبت از دانش آموزان و راهنمایی آنان کمک می‌کنند آشنا گردند به این جهت با ایجاد ارتباط مناسب بین دانش آموزان آنها را در این شناخت کمک و یاری نمایید.

اینگونه کودکان معمولاً به علت عدم شناخت مفاهیم سکوت و هیاهو هنگامی که بی‌مقدمه در آن احاطه می‌شوند وحشت‌زده و نگران می‌گردند و هرگونه

در قسمتی از بشقاب که در جلوی او قرار دارد فرو برده خارج می نماید و با چنگال محتویات آن را منظم می کند. بهتر است همزمان با بالا آوردن قاشق کمی سر خود را روی بشقاب متمایل نماید تا در حد امکان از ریختن غذا به خارج از بشقاب و روی لباس ها جلوگیری به عمل آید.

هنگام ریختن آب در لیوان باید به دو عامل سنگینی و صدا توجه داشت و بتدریج نظر کودکان را به اهمیت دقت به این دو عامل جلب نمود. باید به آنها گوشزد کرد که اگر لیوان کمی خالی تر باشد بهتر است تا پر شده و لبریز گردد. پس با توجه به دو عامل فوق هرگاه احساس نمودند که لیوان نزدیک به پر شدن است از ادامه ریختن مایع در آن خودداری نمایند. باید آنها دقت نمایند که این امر در مورد مایعات گازدار مانند نوشابه با مایعات معمولی متفاوت است و باید مقدار کمتری مایع گازدار نسبت به مایعات معمولی ریخته شود. کودکان لازم است بیاموزند که هیچ گاه در داخل لیوان و یا ظرفی که مایع در آن ریخته اند چیزی دیگری چون یخ یا شکر اضافه نکنند زیرا ممکن است مایع از سر ظرف لبریز گردد و بهتر است این عمل قبل از ریختن مایع صورت پذیرد. در هنگام غذا خوردن، لیوان آب را همواره

شانه زدن:

تمرین چگونگی در دست گرفتن شانه را در این ماه نیز ادامه می‌دهیم، کودک باید گاه آن را در دست راست و گاه در دست چپ بگیرد و هر بار قسمتی از موهای خویش را به سویی مرتب نماید. می‌توان برای سهولت امر به او اجازه داد که کمی موهای خود را مرطوب نماید بهتر است در ضمن شانه زدن گاه و بی‌گاه از او بخواهید شانه را به زمین گذاشته با دستهایش به آهستگی فرم موها را لمس کند تا به خوبی تشخیص دهد که چگونه با شانه به آنها فرم داده است و سپس شانه را در یک دست گرفته و با دست دیگر به کمک شانه آمده و بدان گونه که شما راهنمایش می‌کنید موهای خود را مرتب و منظم نماید بدیهی است این امر در ابتدا چندان ساده نیست و شاید هم نظم واقعی موها صورت نپذیرد لیکن همین قدر که او بتواند با کمک رطوبت، شانه، به کارگیری هر دو دست و راهنمایی شما تا حدی بر موهای

مانده است و برای تمیز شدن باید آنها را شستشو دهند و یا با دستمالی تمیز کنند و بعد برای آنها بگویند که همین خرده ریزها به روی دندانهایشان نیز باقی خواهند ماند و همانطور که دستها، صورت، لباسها و کفش خود را تمیز می‌کنید باید دندانهایشان را نیز تمیز نموده و پاک نگاه دارید. برای تمیز بودن هر یک از آنها به وسیله‌ای خاص نیاز دارید. دستها را با آب و صابون می‌شوید کفشها را با قطعه پارچه‌ای پاک می‌کنید و لباسها را با لباس پاک‌کن تمیز می‌کنید و دندانها را نیز باید با وسیله‌ای تمیز کرد. سپس مسواک را در اختیار آنها قرار دهید و نحوه تمیز کردن را ابتدا بر روی صفحه‌ای که خرده ریزهای خوراکی به روی آن ریخته شده است به آنها نشان دهید تا تمیز شدن آن را لمس و احساس نمایند، سپس نحوه صحیح نگاه داشتن در بین انگشتان و قرار دادن آن را در دهان و کشیدن به روی دندانها را به ایشان بیاموزید. بهتر است این امر ابتدا به روی الگو و مدل انجام شود و سپس بچه‌ها را به کنار دستشویی یا شیر آب برده و اجازه دهید مسواک را خیس نمایند و روی دندانهای خود بکشند. برای آموزش عملی بهتر است دست خود را از پشت کودک به روی بازو و آرنج دستی که مسواک را در اختیار دارد بگذارید به گونه‌ای که بتوانید حرکت دست و مسواک را کنترل کنید و بدین ترتیب دست کودک را به روش صحیح مسواک زدن یعنی از بالا به پایین، از پایین به بالا و رفت و برگشت روی دندانها هدایت کنید. در دفعات اولیه کار به راحتی و به طور کامل انجام نخواهد شد لیکن باید با تشویق و ترغیب بتدریج این امر جنبه عادی به خود بگیرد. پس از اطمینان از کاربرد صحیح مسواک باید گوشزد نمایید که برای شستن دستها و تمیز تر شدن آنها از صابون و آب تماماً استفاده می‌شود برای دندانها نیز بهتر است از کمی خمیر دندان و قرار دادن آن روی مسواک استفاده کرد لیکن هنوز زود است که کودکان خود این امر را انجام دهند و لازم است که در نوبتهای بعدی کمی خمیر دندان روی مسواک قرار دهید. آنها باید یاد بگیرند که پس از هر نوبت مسواک زدن دهان خود را کاملاً شستشو دهند و پس از تمیز کردن مسواک آن را در محفظه خود قرار داده و در مکانی قابل دسترس بگذارند. تعداد دفعات شستشو با مسواک که معمولاً بعد از هر نوبت غذا خوردن انجام می‌شود بتدریج برای آنها به صورت عادت در خواهد آمد.

فصل سوم: خودیاری

شلوار کشی و کفش بدون بند، مسواک زدن، شانه زدن، آداب غذا خوردن (استفاده از قاشق، چنگال، لیوان) نام غذاها

شلوار کشی و کفش بدون بند:

کودکان بنا به مقتضای سنی خود بیشتر اوقات روز را به بازی و سرگرمی های گوناگون می پردازند و از انجام به موقع برخی از کارها و نیازهای روزمره غافل می شوند و در هنگام ضرورت نمی توانند به سرعت کفش و لباس خود را از تن خارج کنند به ویژه آنکه باز و بسته کردن تکمه ها، زیپ ها و بندها و گیره های گوناگون برای کودکانی با معلولیت بینایی که آموزشی در این زمینه ندیده باشند بسیار سخت و غیرممکن می باشد. بدین جهت بهتر است تا حد امکان از شلوارهای کشدار و کفشهای بدون بند استفاده نمایند تا اولاً به راحتی بتوان به آنها یاد داد که چگونه آن را پوشیده یا از تن خارج نمایند و ثانیاً در هنگام ضرورت و یا تعویض آنها این امر به سرعت و به راحتی امکان پذیر باشد. الگوی مناسبی از یک شلوار کشدار انتخاب نمایید. ابتدا قسمتهای مختلف آن مانند کمر، پاها و دم پاها را به آنها نشان دهید تا آنها کوچک و بزرگی آنها را نسبت به کمر تشخیص دهند. سپس به آنها بیاموزید که چگونه در حالیکه به روی لیه ای نشسته اند (لیه پله یا تیمکت) ابتدا سر و ته شلوار را یافته و طوری آن را در دست گیرند که قسمت کمر در بالا و قسمت پاها در پایین قرار

فصل دوم: خودشناسی

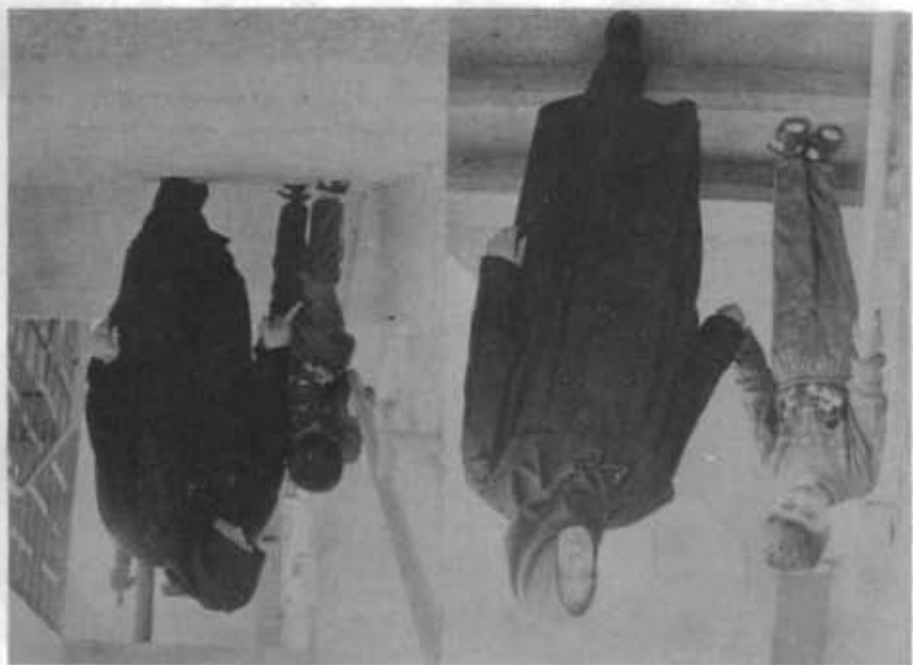
دهان (زیبان - دندان)، بینی، ابرو، گردن و شکم

دانش آموزان با اعضاء صورت خویش به ویژه دهان از آغازین روزهای تولد آشنایی یافته‌اند و در طی دوران نوزادی و کودکی بیشترین علائق و انگیزه‌های خویش را به وسیله آن بارز نموده ارتباطات کلامیشان را وسعت بخشیده و تمایلات و خواسته‌هایشان را بیان نموده‌اند ولی کمتر در زمینه مکانیزم و اهمیت موجودیت آنها سخن گفته شده است. بنا براین مربیان وظیفه دارند که به این مهم پرداخته و با زبانی ساده با استفاده از الگوهای شناختی کودکان ابتدا به صورت غیرمستقیم و بتدریج مستقیماً به این مهم بپردازند. دهان به طور اعم، دندانها و زبان به طور اخص هر یک از نعمتهای خدادادی است که وجود و یا عدم وجود هر کدام ضایعات و ناهنجاریهای فراوان در پی دارد. عدم توانایی در بیان کلمات، کراهت منظر، عدم امکان رعایت بهداشت کامل دهان، عدم توانایی در ایجاد ارتباط کلامی با دیگران و نظایر این از جمله آنهاست. پس دانش آموزان با شناخت موقعیت آنها در چهره خویش و دقت و مراقبت در بهداشت و حفظ سلامت آنها می‌توانند از این نعمتهای خدادادی بیشتر بهره‌مند گشته و با حفظ حرمت کلام قدر نعمت را بیشتر به جا آرند.

بینی:

تمیز نگه داشتن بینی به وسیله دستمال، شناخت موقعیت بینی در صورت، اهمیت عملکرد بینی در تنفس (با قراردادن آن در بین دو انگشت و رها کردن)

جسد کشته شده در محل

در این مورد، پس از آنکه جسد کشته شده در محل پیدا شد، در آنجا مشاهده گردید که جسد کشته شده در یک اتاق است که به وسیله یک درختچه و آستانه درختچه از یک طرف و یک دیوار آهکی از طرف دیگر احاطه شده است. در آنجا جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است. جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است و با یک طرفه بودن آن، از یک طرف به طرف دیگر، جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است. جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است و با یک طرفه بودن آن، از یک طرف به طرف دیگر، جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است. جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است و با یک طرفه بودن آن، از یک طرف به طرف دیگر، جسد کشته شده در یک حالت غیر طبیعی قرار گرفته است.

واحدهای کاری آبان ماه همراه با روش تدریس آن

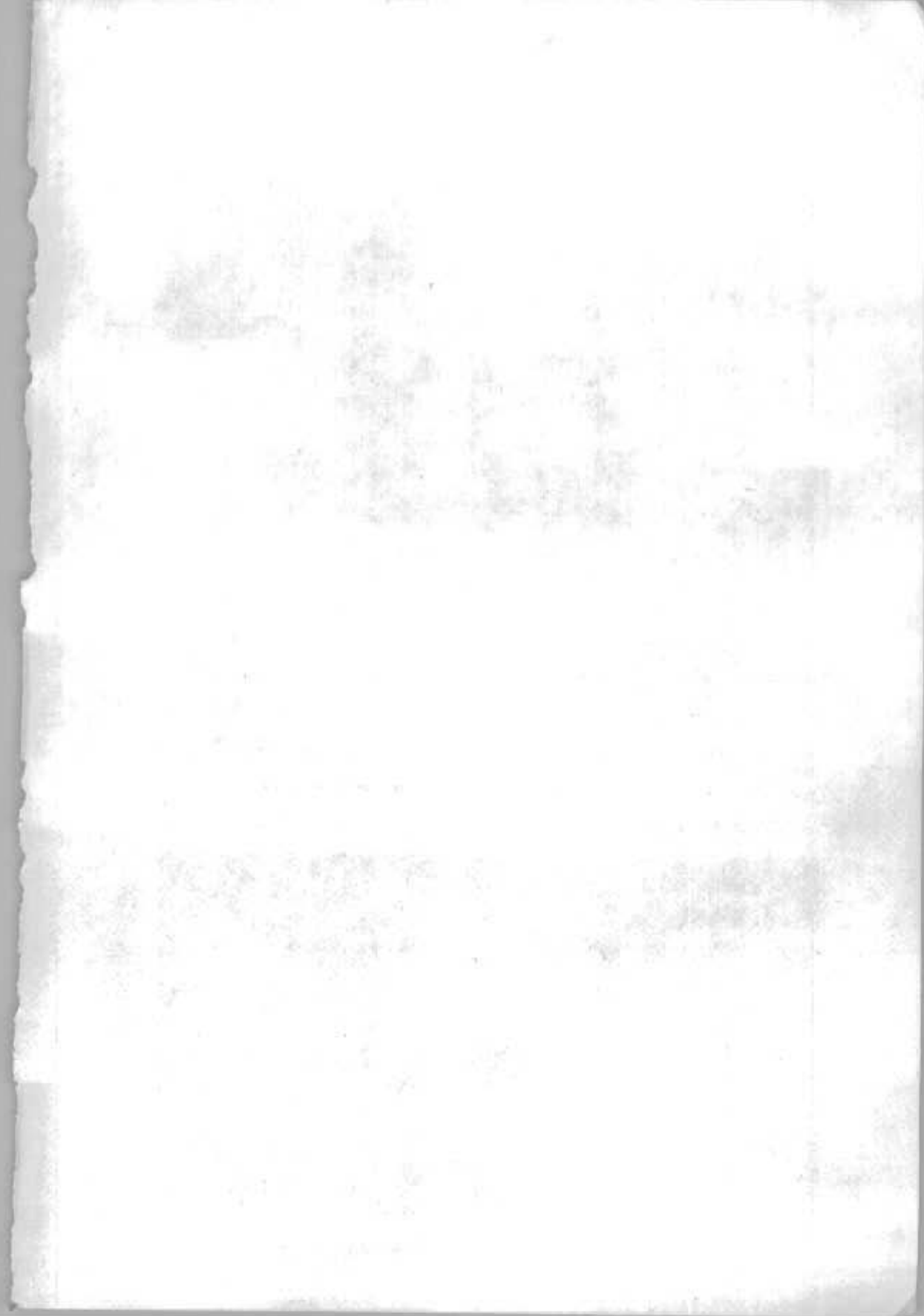
فصل اول: تحرک و جهت یابی

شناخت کامل مدرسه (کتابخانه، اتاق بهداشت، دفتر، آبدارخانه، آشپزخانه، سالن اجتماعات، اتاق بازی و هنر، آزمایشگاه و...)

در طی ماه گذشته کودکان بنابه ضرورت و برحسب نیازهای اولیه با برخی از قسمتهای مدرسه آشنا شده‌اند پس از حصول اطمینان از مکان‌شناسی آنها به شناسایی دیگر قسمتهای مدرسه می‌پردازیم تا ضمن پاسخگویی به حس کنجکاوی کودکان آنها را در دسترسی به دیگر قسمتهای مدرسه یاری نماییم. برای انجام این امر ابتدا یکبار تمام کودکان را با خود به قسمتهای مختلف هدایت نموده و بطور اجمال نام و نوع فعالیت قسمت را برایشان بازگو می‌کنیم این مورد را تا چند بار می‌توان تکرار کرد در دفعات بعد از دانش‌آموزان می‌خواهیم که نوع فعالیت، نام و عمل هر قسمت را به یاد آورده و در مورد آن برای دوستانشان حرف بزنند. در این زمان دانش‌آموزان تا حدودی از نظر ذهنی با موقعیت محلهای جدید آشنایی یافته‌اند و حال در ارائه این آموزش بهتر است هر روز ساعتی از کلاس را در یکی از مکانهای فوق تشکیل دهیم تا بتدریج موقعیت و مسیر رفت و آمد را تشخیص دهند. در مورد محل‌هایی چون آبدارخانه، دفتر مدرسه، اتاق بهداشت و نظایر آن که به علت مراجعه روزمره و انجام فعالیت‌های مختلف امکان تشکیل کلاس در آن میسر نیست می‌توان متنوایاً دانش‌آموزان را با هماهنگی قبلی جهت بردن و آوردن وسایل مختلف با نظارت داورادور فرستاد.

آشنایی با وسایل موجود در یک یا دو کمد اسباب‌بازی:

پس از آشنایی کلی دانش‌آموزان با وسایل موجود در کلاس، لازم است که بتدریج به جزئیات پرداخته شود. کمدهای وسایل اسباب‌بازی و سرگرمی برای شروع کار بسیار مناسبند و می‌توان برای فعالیت این بخش دانش‌آموزان را با حوصله و دقت زیاد با این گونه اشیاء آشنا نمود. وسایل را یکی یکی در اختیار آنان قرار می‌دهیم و می‌خواهیم تا اطلاعات خود را در مورد آن وسیله بازگو نمایند.

این روش در آزمایشگاه ماکروبیولوژی استفاده می‌شود. در این روش، با استفاده از یک دستگاه خاص، با ایجاد یک فضای خالی در بالای سر افراد، می‌تواند به حذف آلودگی‌ها و میکروب‌ها از فضای اطراف افراد کمک کند. این روش به خصوص در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی که نیاز به استریلیته است، استفاده می‌شود. با استفاده از این روش، می‌تواند به کاهش خطر انتقال میکروب‌ها از افراد به یکدیگر و همچنین از محیط به افراد کمک کند. در مورد این روش، به شما توصیه می‌کنیم که با استفاده از این روش، به حفظ بهداشت و سلامت خود و اطرافیان خود بپردازید.

علائم آن عبارتند از:

این روش در آزمایشگاه ماکروبیولوژی استفاده می‌شود. در این روش، با استفاده از یک دستگاه خاص، با ایجاد یک فضای خالی در بالای سر افراد، می‌تواند به حذف آلودگی‌ها و میکروب‌ها از فضای اطراف افراد کمک کند. این روش به خصوص در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی که نیاز به استریلیته است، استفاده می‌شود. با استفاده از این روش، می‌تواند به کاهش خطر انتقال میکروب‌ها از افراد به یکدیگر و همچنین از محیط به افراد کمک کند. در مورد این روش، به شما توصیه می‌کنیم که با استفاده از این روش، به حفظ بهداشت و سلامت خود و اطرافیان خود بپردازید.

همه آنها به طور غیرمستقیم و با استفاده از شعر و بازیهای گوناگون انجام شود تا تأثیرپذیری سریع تری داشته باشد.

فصل هشتم: خواندن و نوشتن

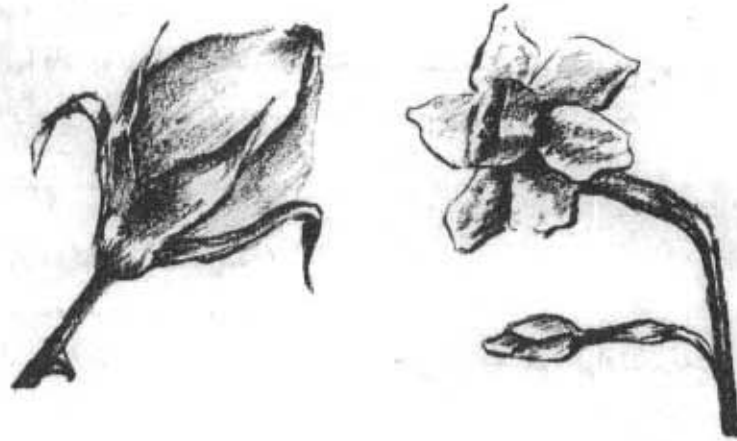
در واحد کاری مهرماه چون هنوز دانش آموزان پیش نیازهای لازم برای خواندن و نوشتن را فرانگرفته‌اند بنابراین برنامه‌ای برای آموزش آنها نیاز نیست.

فصل نهم: ریاضی و مفاهیم وابسته به آن

یکی یکی وارد کلاس می‌شویم.

اگر مفاهیم ریاضی بتدریج و با ظرافتی خاص به اقتضای سن کودکان به آنها آموخته‌شودنه تنها کودکان را خسته نمی‌کند بلکه برایشان شیرین و دل‌چسب خواهد بود. بدین جهت در این ماه فقط به آموزش یکی یکی می‌پردازیم و با بهره‌مندی از دیگر موارد آموزشی مانند ورود و خروج از کلاس و برداشتن مهره‌ها و خوردن خوراکیها و نظایر آن دانش آموزان را به سوی درک این موضوع هدایت می‌نماییم.

دانش آموزان باشد تا با نظارت آموزگار از آن نگهداری کنند.

مربی پرنده‌ای را به کلاس آورده به بچه‌ها نشان دهد و توجه کودکان را به صدای پرنده، پر و نحوه حرکت او جلب نماید. از بچه‌ها بخواهد صدای پرنده و نحوه بال زدن او را تقلید نمایند. به هریک از دانش آموزان یک پر به عنوان یادگاری داده شود تا با دیدن آن صدا و حرکت پرنده برایشان تداعی گردد.

کند که قابل تفکیک بوده و هر یک به تنهایی برانگیزنده حس مورد نظر باشند. در طی دوره واحد کاری مهرماه فقط کافی است که مزه های شور و شیرین که با یکدیگر بسیار تفاوت دارند به گونه ای که قابل تشخیص گردد آموزش داده شود. مواد مختلفی برای شناخت و تمیز آنها از یکدیگر موجود است مانند: قند، نبات، نوعی شیرینی، نمک، نخودچی، تخمه شور. تمرین در مورد این دو مزه باید تا زمانی ادامه یابد که دانش آموزان قادر به تفکیک آنها از یکدیگر باشند.

فصل پنجم: دقت و درک و بیان

به منظور بالا بردن قدرت درک و تقویت فن بیان و نگهداری ذهنی دانش آموزان در این ماه آنها را به فراگیری دو قطعه شعر و دو داستان کوتاه باید ترغیب و تشویق نمود. شعرها و قصه هایی که در رابطه با ماه مهر که آغاز مدرسه، آشنایی بچه ها با یکدیگر و ماه کیف و درس و مدرسه است. بهره گیری از شعرها و فولکلور منطقه ای و داستانهای محلی بسیار مفید و آموزنده خواهد بود. معلم باید با صدایی موزون با رعایت زیر و بمهای مناسب و با دور و نزدیک شدن به دانش آموزان به بیان شعر و قصه بپردازد و این کار را چندین بار تکرار کند و سپس از آنان بخواهد تا قسمتهایی از

خودکفا گردند. بلاشک در طی دوران طفولیت بسیاری از آنها تا حدودی به انجام برخی از امور مربوط به خویش آشنایی یافته‌اند. لیکن آموزش توان بخشی صحیح و دست یابی به خودیاری در مراحل مختلف رشد نیاز به آموزش های طبقه بندی شده و مرحله ای که مربیان از کلاس آمادگی به آن می پردازند. کودکان در زمانهای مختلف به عنوان بازی به شستن دستها و گاهی نیز صورت می پردازند لیکن این امر بیشتر جنبه بازی و سرگرمی دارد و بر مربیان است که با تشویق و تنبیه مناسب این امر مهم را با رعایت زمان و موقعیتهای ضرور به دانش آموزان بیاموزند به آنها یاد بدهند که قبل از خوردن غذا و قبل از خوردن خوراکیهای خود در کلاس، بعد از توالت به کنار دستشویی رفته و دستهای خود را چندین بار در زیر آب به هم ساییده و در صورت وجود مواد شوینده چگونه از آنها استفاده کنند. به آنها بیاموزد که دستهای آلوده خود را به دهان نبرند، به روی پوست صورت خود نکشند و چشمهای خود را مالش ندهند. به آنها یاد دهد که هرگاه دستهایشان به خاک یا هر ماده نامطمئن دیگری برخورد نماید آن را در آب تمیز شستشو دهند و پس از شستشو نیز با حوله و یا دستمال خشک کند باید به دانش آموزان عملاً نشان داد که دستهای خشک نشده زودتر کثیف می شوند و مواد ریز را به خود جذب می کنند و برخی از خوراکیها را از شکل اصلی خود خارج می کنند. ورقه های کاغذ و کتاب را چین و چروک می اندازد مربی باید مرتباً دستهای کودکان را مورد بررسی قرار دهد و به آنها یادآوری نماید که تمیز بودن دستها نه تنها در سلامتشان نقش مهمی دارد بلکه باعث توجه آنها به تمیز نگه داشتن دیگر وسایلشان نیز می شود و همه اینها موجبات علاقه بیشتر و دوست داشتن اطرافیان به ویژه معلم را فراهم می سازد.

از دیگر مواردی که کودک باید بتدریج شخصاً به مرتب کردن آن به حد خودیاری برسد شانه زدن موهاست. ابتدا او را با شانه آشنا کنید. شانه هایی به شکلها و اندازه های مختلف در اختیارش بگذارید و به او بیاموزید که کدامیک از آنها برای مرتب کردن موهای الگوی عروسکی اش مناسب تر است. سپس به او یاد بدهید که چگونه شانه را در دست بگیرد و موهای عروسک را از سویی به سوی دیگر شانه بزند. پس از اطمینان از آموخته های فراگیر، به او اجازه دهید موهای دوستانش را شانه کند و پس از تمرینهای متعدد این امر را روی موهای خود انجام دهد.

در این زمان فقط شانه کردن موها از سویی به سوی دیگر مورد نظر است و مرتب

دست راست است و همین عمل را برای دست چپ با فاصله زمانی حداقل چند روز تکرار می‌نماییم. آنها را پشت سر هم قرار می‌دهیم و می‌خواهیم دست راست خود را روی شانه نفر جلو بگذارند و این کار را با دست چپ تکرار می‌کنیم. این عمل و حرکاتی نظیر آن با اشیاء مختلف و به گونه‌های متفاوت مکرراً باید انجام شود تا بدان حد که قادر به تشخیص دست راست و دست چپ خود شوند و از این پس در راهتمایی آنها برای حرکت و برداشتن وسایل مختلف و انجام کارهای متفاوت از این دو جهت استفاده کنید.

فصل دوم: خودشناسی (شناخت اعضاء - شناخت افراد)

دستها - پاها - سر - صورت - چشمها - گوشها

دانش‌آموزان در طی دوران کودکی تا حد زیادی با برخی از اعضاء بدن خویش آشنایی یافته و نام و کاربرد آنها را تا حدودی آموخته‌اند. لیکن برای منظم کردن این آموخته‌ها و شناخت صحیح‌تر و بیشتر لازم است که مریی ابتدا از الگوهای عروسکی استفاده نماید و قسمتهای مختلف دستها، پاها، سر، صورت، چشمها و گوشها را به آنها نشان دهد و از آنها بخواهد که آزادانه و به راحتی و تا حد دلخواه این اعضاء را لمس نمایند و در موقعیتهای مختلف قرار دهند و با استفاده از شعرها، حرکات موزون به بازی کودکان بپردازد، الگوهای عروسکی را نامگذاری نموده و از دانش‌آموزان بخواهد که با انجام حرکاتی مشابه یکدیگر با همکلاسه‌هایشان راجع به الگوها صحبت و بازی نمایند. مریی پس از حصول اطمینان از آموخته‌های فراگیر به خود کودک پرداخته و از او می‌خواهد که اعضاء مشابهی را که در الگوی عروسکی فراگرفته است در بدن خود نشان داده نام ببرد و سپس این امر را نسبت به دوستانش و نیز نسبت به معلم و دیگر افراد شناسایی نماید باید توجه داشت که در این مرحله از آموزش باید بیشتر توجه به اعضاء جفت معطوف گردد و دانش‌آموز علاوه بر شناخت نام این اعضاء، موقعیت چپ یا راست بودن آنها را نیز آموخته و بیان نماید.

فصل سوم: خودیاری

زمان و نحوه شستشوی دست و صورت، خشک کردن با حوله، شانه زدن مو کودکان باید بتدریج در انجام کارها و فعالیت‌های روزمره خویش خودیار و

وی را برای دسترسی به آنها کمک نمایید تا آنجا که مطمئن شوید او به تنهایی قادر به یافتن آنها است. مربی نباید محل و جایگاه وسایل و اشیاء و میز و صندلی‌ها را تغییر دهد تا آن زمان که فراگیرها کاملاً با محیط و وسایلی موجود در آن آشنا شوند زیرا که تغییرات باید هدف‌دار و معنی‌دار باشد و در درک مفاهیم مختلف مؤثر باشد و این امر نیاز به گذشت زمان بیشتری دارد.

صف بستن:

طریقه صف بستن - حرکت پشت سرهم

در اکثر مدارس برنامه‌های صبحگاهی اجرا می‌شود که شرکت دانش‌آموزان در آن با نظم و ترتیبی خاص صورت می‌گیرد بدین معنی که دانش‌آموزان براساس کلاسی که در آن قرار دارند و قد و اندازه آنها در صف‌ها و ردیف‌های منظمی باید بایستند. بنابراین باید دانش‌آموزان آمادگی را برای حضور در این برنامه قبلاً آماده نمود. در روزهای اول سال تحصیلی بهتر است که این دانش‌آموزان از حضور در برنامه معاف گردند و آموزگار قبلاً در کلاس اهمیت صف و نظم را به آنها بیاموزد. بدین ترتیب که از همه آنها بخواهید که از در کلاس در یک زمان خارج شوند. بدین است دانش‌آموزان با مشکل روبرو خواهند شد زیرا که خروج همگی آنها از در

شناخت کلاس:

شناخت فیزیکی اشیاء و کلاس

در تأمین فضای مناسب آموزشی باید علاوه بر توجه به رعایت آرامش و امنیت کودک مواردی که برانگیزنده حس کنجکاوی وی باشد نیز در نظر گرفته شود. دانش آموزان باید وسایل آموزشی گوناگون را به راحتی در هر نقطه‌ای از کلاس که قرار دارد در دسترس داشته باشند. برای نیل به این هدف می‌توان از کمدهای کم ارتفاع که دارای طبقات متعدد باشند و در طبقات آن اشیاء و وسایل را قرار دهیم استفاده نماییم تا کودکان بتوانند به تنهایی به آنها دست یابند. در دسته‌بندی و چیدن اشیاء و وسایل درون کمدها باید ارتباط بین آنها تا حد امکان رعایت شده و از هر یک از آنها به تعداد مناسبی که همزمان بتوان در اختیار دانش آموزان قرار داد فراهم آورد. بهتر است درب کمدها به صورت کشویی ساخته شوند تا بتوان در هنگام ضرورت از قفسه‌هایی که وسایل موردنظر در آن قرار دارند استفاده نمود. مساحت کلاس باید به اندازه‌ای باشد که دانش آموزان بدون هیچ‌گونه مشکلی آزادانه در آن حرکت نمایند. به برخی از بازیهای محدود گروهی بپردازند و بتوان قسمتی از کف آن را جهت استراحت و یا بازیهای نشسته مفروش نمود. بهتر است موقعیت مکانی کلاس در طبقه اول و یا هم‌کف در نظر گرفته شود تا هم از نظر نور در شرایطی مناسب باشد و هم از خطرات احتمالی ناشی از پرت شدن از پله‌ها پیشگیری شود. علاوه بر میز و صندلی فردی هر کودک وجود میز بزرگتری که معلم

است با افراد دیگر برخورد نمایند به آنها بیاموزید که در این زمان کلمه بیخشید یا بسیار متأسفم را اظهار نموده عذرخواهی نمایند.

۹- مریبان باید توجه داشته باشند که کل همیشه چیزی اضافه بر اجزاء تشکیل دهنده خود را دارد. مثلاً کل یک درخت چیزی اضافه بر مجموع ریشه، ساقه، شاخه و برگهای آن را دارد. کل یک مربع چیزی اضافه بر مجموع چهار ضلع را دارد. آن چه کل دارد، اجزاء تشکیل دهنده آن ندارد. ولی چون در بعضی از موارد ارائه کل به دلیل عدم بینایی امکان پذیر نیست باید به نحوی اجزاء را در اختیار کودکان قرار دهید تا به کل مطلوب و مورد نظر دست یابند و آن را مجسم نمایند.

هدفهای رفتاری

- ۱- در بازی آرامش خود را حفظ نماید.
- ۲- همکاری، تعاون، نظم و نوبت را رعایت نماید.
- ۳- سرعت عمل داشته باشد.
- ۴- توانایی تمرکز حواس داشته و به موقع تصمیم بگیرد.
- ۵- در هنگام بازی تعادل بدنی خود را حفظ نماید.
- ۶- از صداهای اطراف بهره‌جویی نماید.
- ۷- صدای حیوانات، آموزگار، پدر، مادر... را تقلید کند.
- ۸- قادر به دویدن و راه رفتن شود.

۱۰. ...
 ۹. ...
 ۸. ...
 ۷. ...
 ۶. ...
 ۵. ...
 ۴. ...
 ۳. ...
 ۲. ...
 ۱. ...

...

۵. ...
 ۴. ...
 ۳. ...
 ۲. ...
 ۱. ...

...

...

۵. ...
 ۴. ...
 ۳. ...
 ۲. ...
 ۱. ...

...

۷. ...
 ۸. ...

۵- غذاهای فاسد شده و سوخته را از دیگر مزه‌ها تمیز دهد.

فصل پنجم: دقت و درک و بیان

هدفهای کلی

- ۱- ادای صحیح کلمات را بیاموزد.
- ۲- خزانه لغات دانش آموز افزایش یابد.
- ۳- خوب گوش دادن را بیاموزد.
- ۴- قدرت بیان و شنوایی کلام در جلب توجه گروه را پیدا کند.
- ۵- نارسائیهای گویایی شناخته شده و به طور صحیح تربیت شود.

هدفهای رفتاری

- ۱- قادر به خواندن شعر و سرود باشد.
- ۲- توانایی بیان خواسته‌های خویش را داشته باشد.
- ۳- توانایی بازگوکردن خاطراتش را داشته باشد.
- ۴- شنیده‌ها را خلاصه و بازگو نماید.
- ۵- توانایی بازگوکردن کلمات مشابه را داشته باشد.
- ۶- در هنگام شنیدن گفته‌های دیگران منظم و مرتب بایستد یا بنشیند.
- ۷- توانایی صحبت در گروه را پیدا کند.
- ۸- آهنگ صدایش را در هنگام صحبت حفظ نماید.
- ۹- با شنیدن کلمات قادر به ساختن جمله باشد.

فصل ششم: معلومات عمومی

هدفهای کلی

- ۱- اسامی ماهها، روزهای هفته و فصلها را بیاموزد.
- ۲- تفاوت‌های بین روز و شب را بداند.
- ۳- تفاوت روزهای تعطیل و غیرتعطیل را بداند و مناسبت روزهای تعطیل را بیاموزد.
- ۴- مفاهیم مکانهای مختلف را بشناسد.
- ۵- نام و کاربرد اشیاء مشخص شده در واحدها را بیاموزد.
- ۶- با نام بعضی از گیاهان و تفاوت بین آنها آشنایی یابد.

۷- میوه‌اش را حتی المقدور با استفاده از کارت پوست بگیرد.

۸- بتواند جورابهایش را ببوشد.

فصل چهارم: تربیت حواس

الف) حس لامسه

هدفهای کلی

۱- به اهمیت حس لامسه خود پی ببرد.

۲- با مفاهیم زیر، نرم، خیس، خشک، نازک، کلفت آشنا شود.

هدفهای رفتاری

۱- اشیاء را به درستی در دست بگیرد.

۲- اشیاء را از نظر زبری و نرمی تقسیم‌بندی نماید.

۳- اشیاء را از نظر اندازه رده‌بندی کند.

۴- اشکال را از نظر اندازه رده‌بندی کند و از نظر ارتفاع و ضخامت تقسیم‌بندی نماید.

نماید.

۵- گرمی و سردی را تمیز دهد.

۶- نام اشیاء را با استفاده از حس لامسه بازگو نماید.

۷- قادر به کشیدن اشکال باشد.

۸- از دستهایش مراقبت نماید و بتواند آنها را پاکیزه نماید.

۹- قادر به نمونه‌سازی باشد.

ب) حس شنوایی

هدفهای کلی

۱- با اندام حس شنوایی آشنا شود.

۲- تفاوت بین صداها را در محیط‌های بسته و باز بشناسد.

۳- به اهمیت شنوایی پی ببرد.

۴- فاصله خویش و دوری و نزدیکی به صداها را تشخیص دهد.

۵- با صداهای هشداردهنده آشنایی یابد.

هدفهای رفتاری

۱- کودک قادر باشد تعادل خود را در هیاهو و سرو صدا حفظ نماید.

۲- صداهای افراد، محیط، اشیاء را از هم تفکیک نموده از خود عکس‌العمل

هدفهای کلی و رفتاری

در آموزش واحدهای کاری و مواد گوناگون فصل‌های این کتاب هدف‌های کلی و رفتاری مورد نظر عبارتند از:

فصل اول: تحرک و جهت‌یابی

هدف‌های کلی

- ۱- جهات را بشناسد.
- ۲- طریقه صحیح ایستادن و هماهنگی بین اعضای بدن را بیاموزد.
- ۳- با نکات ایمنی در هنگام راه رفتن، نشستن، و ایستادن آشنا شود.
- ۴- محیط‌های گوناگون را بشناسد.
- ۵- حرکت انفرادی و بدون کمک دیگران را بیاموزد.
- ۶- با وسایل محیطی و استفاده و نگهداری آنها آشنا شود.
- ۷- نحوه استفاده در سوار و پیاده شدن از وسایل نقلیه را بداند.

هدفهای رفتاری

- ۱- بتواند درست بایستد، بدود، بنشیند و راه برود.
- ۲- محیط‌های مختلف را از یکدیگر تمیز نماید.
- ۳- با استفاده از راهنما و به تنهایی قادر به حرکت و رفت و آمد باشد.
- ۴- بتواند از نقاطی چون جویها و لبه‌ها عبور کند.
- ۵- نظم و ترتیب در ایستادن را رعایت کند.
- ۶- قادر به بالا رفتن و پایین آمدن از پله‌ها با کمک نرده‌ها و دیگر محافظتهای پله باشد.
- ۷- بتواند وسایلی را که روی زمین افتاده، بپاید و به طور صحیح از روی زمین بردارد و در جای مخصوص خودش قرار دهد.

فصل دوم: خودشناسی (شناخت اعضاء - شناخت افراد)

هدفهای کلی

- ۱- اعضاء دوتایی بدن را بشناسد.

[The text on this page is extremely faint and illegible due to low contrast and blurriness. It appears to be a handwritten document or a page from a book.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

بهره‌مندی از مراکز و مدارس ویژه معلولان بینایی هنگامی برای کودک دارای ارزش است که وی تحت تعلیم والدین و یا مربیان در دوره‌های پیش‌دبستانی تا حد امکان به توانایی‌هایی که برابر با کودکان بیناست دست یابد.

مطالب این کتاب براساس آموزشهای موردنیاز کودکان حدود ۳ سال تا سن پذیرش دبستان طرح‌ریزی شده است. از اهدافی که در آن مدنظر بوده است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تعلیم و تربیت و پرورش تواناییهای حسی - حرکتی کودکان به گونه‌ای که تحت تأثیر جاذبیت هریک از فعالیتها، حداکثر میزان پیشرفت را حاصل نمایند.
- آماده‌سازی کودک برای پذیرش مسئولیت جاری خویش و مآلاً آینده.
- آموزش چگونگی هماهنگی و سازگاری با دیگران در برخورد با همسالان، افراد کوچکتر و یا بزرگتر از خود، بچه‌های قوی‌تر و ضعیف‌تر از خویش، احترام به مقررات و انضباط محیط.
- تربیت و تقویت حواس و جایگزینی آنها با حس بینایی.
- کنترل حرکات و رفتار در محیط‌های ناآشنا و تطبیق با محیط و شرایط تازه.
- معرفی بازیها، شعرها و سرگرمیهای آموزنده و شادی‌بخش برای آموزشهای غیرمستقیم و اوقات فراغت در خانه یا مدرسه و یا هر جای دیگر.
- ایجاد رضامندی و اطمینان خاطر والدین از پیشرفت کودک نابینای خویش و امید یافتن به آینده وی.

باتوجه به این‌که کودک نابینا شخصاً نمی‌تواند در دوره پیش‌دبستانی از کتاب خاصی استفاده نماید بنابراین کتاب حاضر، ویژه معلمان و اولیاء دانش‌آموزان تهیه شده است و باتوجه به مطالب و موضوعات مطرح شده در آن به آموزش این عزیزان مبادرت ورزیده و در این راستا از کلیه امکانات محیطی بهره‌جویند.

این کتاب مشتمل بر ۱۲ بخش است که در بخش اول به بیان هدفهای کلی و رفتاری پرداخته شده است که باید در تمامی مراحل آموزش این نکات موردتوجه

صفحه

عنوان

۱۷۳	بخش دهم واحدهای کاری اردیبهشت ماه همراه با روش تدریس آن
۱۸۷	بخش یازدهم واحدهای کاری خرداد ماه همراه با روش تدریس آن
۱۹۷	بخش دوازدهم ارزشیابی
۲۲۸	منابع

سازمان آموزش و پرورش استثنایی با همکاری نشر دانا

نام کتاب : نخستین گام

(راهنمای عملی آموزش پدران، مادران و مربیان کودکان نابینا و نیمه‌بینا)

مؤلفین : محمدرضا نامنی - شهره قلاح کسمایی

ناشر : اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی

چاپ اول : زمستان ۱۳۷۲

آماده‌سازی : نشر دانا ۶۲۶۳۲۳۹

لیتوگرافی : لطیف‌آسا ۶۲۶۲۳۸۷

تیراژ : ۳۳۰۰

چاپ : نیل

قیمت : ۵۵۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.